

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN İLKÖĞRETİMDEKİ BAŞARIYA
ETKİSİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Diyarbakır İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. İ. Yaşar KAZU

HAZIRLAYAN
Ebru DÜNDAR KIRIK

ELAZIĞ - 2011

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN İLKÖĞRETİMDEKİ BAŞARIYA ETKİSİNE
İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Diyarbakır İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. İ. Yaşar KAZU

HAZIRLAYAN

Ebru DÜNDAR KIRIK

Jürimiz, tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans / doktora tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

F. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Doç. Dr. Zafer ÇAKMAK
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkisine İlişkin Öğretmen
Görüşleri
(Diyarbakır İli Örneği)****Ebru DÜNDAR KIRIK****Fırat Üniversitesi****Eğitim Bilimleri Enstitüsü****Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı****Elazığ-2011; Sayfa: XVII+124**

Bireyin yaşamının temel yılları olan 0-6 yaş; birey için dünyayı algılama, çevreye uyum sağlama, yaşamını devam ettirebilme, temel davranışları kazanma ve sağlıklı bir şekilde gelişimini sürdürebilmek için son derece önemli yıllardır. Bu nedenle, bu dönemde kazanılan deneyimler ve alınan eğitim bireyin yaşamının daha sonraki yıllarını ve dolayısıyla tamamını etkileyecek yapıdadır. Okul öncesi dönemde edinilen olumlu ve zengin kazanımlar gerek ruh ve beden gerekse kişilik açısından sağlam ve nitelikli bireylerin yetişmesini sağlar. Toplumları oluşturan da bireyler olduğundan sağlam ve nitelikli bireylerin yetişmesi gelişmiş ve eğitim düzeyi yüksek toplumların oluşmasını sağlayacaktır.

Bu araştırma, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Diyarbakır il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Diyarbakır il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden random yoluyla seçilen sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde olup, sonuç için gerekli verilerin toplanması amacıyla, sınıf öğretmenlerine uygulanmak üzere araştırmacı tarafından oluşturulmuş kişisel bilgilerden, beşli likert tipi 39 maddeden ve 1 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Anket için bir ön uygulama yapılmıştır. Gerekli geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının ardından çıkarılması uygun görülen iki

madde çıkarılmıştır. Kişisel bilgiler, likert tipinde hazırlanmış 37 madde ve açık uçlu 1 sorudan oluşan anket Diyarbakır il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden tesadüfi olarak seçilen 400 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Ancak anketlerden 318'i geri dönmüş ve değerlendirmeye uygun olmayan anketler çıkarıldıktan sonra 310 anket değerlendirilerek veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 16.0 for Windows paket programı ile analiz edilmiştir.

Araştırma için yapılan analizler sonucunda; sınıf öğretmenlerinin genel olarak okul öncesi eğitim hakkında pozitif düşüncelere sahip oldukları, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki olumlu etkilerine katıldıkları görülmüştür. Öğretmenler okul öncesi eğitimden geçerek sınıflarına gelen öğrencilerle okul öncesi eğitim almayan öğrenciler arasında gerek sosyal açıdan gerekse öğrenme yaşantılarına katılım ve başarı açısından kolaylıkla gözlenebilir farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda okul öncesi eğitimin çocukların sosyal, fiziksel, bilişsel, ahlaki ve dil gelişimlerine olumlu yönde etkileri olmakla birlikte akademik başarılarını da olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılabilir. Bunun yanı sıra öğretmenler okul öncesi eğitime gereken önem ve katılımın henüz yeteri kadar sağlanamadığını belirtmişler ve hem velilerin ve eğitimcilerin hem de yetkili kişilerin okul öncesi eğitime katılımının en üst düzeye ulaştırılabilmesi için gereken çalışmaların yapılması şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, İlköğretim Başarısı, Öğretmen.

ABSTRACT**Master Thesis****Views of Teachers About Related to Affect of Pre-School Education on Primary School****(The Sample of Diyarbakır)****Ebru DÜNDAR KIRIK****University of Firat****Institute of Education Sciences****Division of Curriculum and Instruction****Elazığ -2011; Page: XVII+124**

The fundamental years of an individual's life, 0-6 ages, are extremely important years for perceiving the world, adapting to the environment, being able to continue his life in harmony, acquiring fundamental behaviours and following up his development healthily. For his reason, the experiences and the education at this period are structured which will affect the individual's following years, namely the whole life. The positive and rich experiences which are acquired at pre-school term provides growing up strong and well-qualified individuals as psychologically and physically. Because the individuals constitute the societies, growing up strong and well-qualified individuals will provide forming developed and high-educated societies.

This research is made for determining the affects of pre-school education on the success in primary school. The population of the research consists of classroom teachers working in the city center of Diyarbakır in 2010-2011 educational season. The sample of the research consists of randomly-chosen the classroom teachers working in the city center of Diyarbakır. The research is a descriptive survey. The questionnaire, which has personal information, thirt-nine items at the type of 5-likert, one open-ended question, is prepared by the researcher himself for collecting the necessary data for applying to classroom teachers. A pre-application is made for the questionnaire and after the necessary validity and reliability studies, two items which are found "omittable" are

omitted. The questionnaire, which consists of personal information, thirty-seven 5-likert items and one open-ended question, are applied to four hundred classroom teachers which are randomly-selected from the classroom teachers working in the city center of Diyarbakır. However, three hundred of them have come back and the data are collected by evaluating three hundred ten questionnaires after omitting the questionnaires which are not suitable for evaluation. The data which are obtained are analyzed statistically by the “SPSS 16.0 for Windows” computer programme.

After the results of the analysis for the research, it has been seen that the classroom teachers have the positive ideas about the pre-school education and agree with the affects of the pre-school education on the success in primary school. The teachers point out that there are easily seen differences between the ones who have experienced the pre-school education and the ones who don't get the education as social aspect as the success and the attribution to the experiences of learning.

As a result of the research, it can be reached that pre-school education affects the children's social, physical, cognitive, ethical and language development in addition to academic success positively. Besides, the teachers clarify that the necessary importance and participation are not yet supplied and they suggest that necessary studies should be made to maximize the participation of both parents and educationalists, authorized people.

Key Words: Pre-school Education, Primary School Success, Teacher.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLolar LİSTESİ	XII
ÖNSÖZ	XVI

I. BÖLÜM**1. GİRİŞ**

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayıtlılar.....	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar.....	4

II. BÖLÜM**2. İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ**

2.1. Okul Öncesi Eğitim	5
2.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	7
2.3. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri.....	9
2.4. Okul Öncesi Eğitimin Önemi	13
2.5. Okul Öncesi Eğitimin Gelişim Alanlarına Etkisi	16
2.5.1. Okul Öncesi Eğitimin Bilişsel Gelişim Üzerindeki Etkileri:	16
2.5.1.1. Olgunlaşma	17
2.5.1.2. Aktif Yaşantı.....	18
2.5.1.3. Toplumsal (Sosyal) Etkileşim.....	18
2.5.1.4. Dengelenme	19
2.5.2. Okul Öncesi Eğitimin Dil Gelişimi Üzerindeki Etkileri.....	20
2.5.2.1. Zeka	22

2.5.2.2. Sosyo-Ekonomik Koşullar	22
2.5.2.3. Cinsiyet	23
2.5.2.4. Sağlık	24
2.5.2.5. Aile İlişkileri	24
2.5.3. Okul Öncesi Eğitimin Bedensel Gelişim Üzerindeki Etkileri	25
2.5.4. Okul Öncesi Eğitimin Sosyal Gelişim Üzerindeki Etkileri	28
2.5.5. Okul Öncesi Eğitimin Ahlaki Gelişim Üzerindeki Etkileri	31
2.6. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Durumu	34
2.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar	37
2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	37
2.8.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	45

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	48
3.2. Evren ve Örneklem	48
3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	48
3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması ve Verilerin Toplanması	50
3.5. Verilerin Analizi	51

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	52
4.2. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkilerine İlişkin Görüş ve Analiz Sonuçları	57
4.2.1. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime ve Okul Kurallarına Uyum Sağlama Etkisine Yönelik Görüşleri	58
4.2.2. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendini Rahat İfade Etme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	60
4.2.3. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendilerini Sözlü Olarak İfade Etme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	60

4.2.4. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşma Kurallarına Uyuma Etkisine Yönelik Görüşleri	62
4.2.5. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Doğru Telaffuz Etme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	63
4.2.6. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Yerde ve Anlamına Uygun Kullanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	65
4.2.7. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşmalarında Beden Dilini Kullanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	66
4.2.8. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediğini Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	67
4.2.9. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediği Konulara İlişkin Sorulan Soruları Cevaplama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	68
4.2.10. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Resimlerle Anlatılan Bir Olayı Yorumlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	69
4.2.11. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okuduğunu Anlamlandırmak İçin Görsellerden Yararlanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	70
4.2.12. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Duygu ve Düşüncelerini Resimlendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	73
4.2.13. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Müzik Aleti Çalma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	73
4.2.14. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Fiziksel Etkinlikleri Gerçekleştirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	75

4.2.15. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Sayıları Kullanma ve İşlem Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	76
4.2.16. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okulda Öğrenilenleri Günlük Hayatla İlişkilendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	77
4.2.17. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kalem Kurallara Uygun Tutarak Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	78
4.2.18. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bitişik Eğik Yazı Harflerini Kurallarına Uygun Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	79
4.2.19. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Anamlı ve Kurallı Cümleler Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	79
4.2.20. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Noktalama İşaretlerine Dikkat Ederek Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	80
4.2.21. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Akıcı Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri .	81
4.2.22. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dikkat Eksikliği Sorunu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	83
4.2.23. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bağımsız Hareket Edebilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	84
4.2.24. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kolay Arkadaşlık Kurabilme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	84
4.2.25. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bilgi ve Çalışmalarını Paylaşmada Rahat ve İstekli Olma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	86

4.2.26. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Psiko-motor Becerileri Yerine Getirme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	87
4.2.27. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Konuyla İlgili Duygu ve Düşüncelerini Paylaşma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	88
4.2.28. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Şarkı Söyleme, Şiir Okuma, Rol Yapma vb Etkinliklerde Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	89
4.2.29. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Başkalarına Yardım Etmede İstekli Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	90
4.2.30. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Oyun İçin Gerekli Kuralları Daha Rahat Anlayabilme ve O Kurallara Sorunsuzca Uyabilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	91
4.2.31. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kişisel Sorumluluk Duyguları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	92
4.2.32. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	93
4.2.33. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Diğer Öğrencilerin Haklarına Daha Saygılı Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri.....	94
4.2.34. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Deneysel Uygulamaları Gerçekleştirmede Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	96
4.2.35. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Öğrenmeye İlişkin Merak Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	96
4.2.36. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Liderlik Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	97

4.2.37. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Derslere Katılım ve Sınav Notları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri	98
---	----

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA – SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç	101
5.2. Öneriler	109
5.2.1. Öğretmenlere Yönelik Öneriler	109
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	110
KAYNAKLAR	111
EKLER	119
Ek-1. Öğretmenlere Uygulanan Anket.....	119
Ek-2. Anket Uygulanması İçin Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin Yazısı	122
Ek-3. Araştırmaya Katılan Kurumların Listesi.....	123
ÖZGEÇMİŞ	124

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Bilişsel Gelişim Dönemleri ve Temel Özellikleri.....	17
Tablo 2. 0-5 Yaşlarında Dil Gelişimi Dönemleri ve Temel Özellikleri.....	21
Tablo 3. 0–6 Yaş Arası Fiziksel Gelişim	26
Tablo 4. Sosyal Gelişime İlişkin Normlar Çizelgesi.....	29
Tablo 5. Okul öncesi eğitimin ülkemizdeki uygulamasının yıllara göre durumu.....	36
Tablo 6. Yurt İçinde Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Yapılan Çalışmalar	44
Tablo 7. Anketlerin Uygulama ve Geri Dönüş Oranları	51
Tablo 8. Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı	52
Tablo 9. Öğretmenlerin “Öğrenim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı.....	52
Tablo 10. Öğretmenlerin “Mezun Olduğu Eğitim Kurumu” Değişkenine Göre Dağılımı	53
Tablo 11. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Dağılımı.....	53
Tablo 12. Öğretmenlerin Anket Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	54
Tablo 13. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Ve Okul Kurallarına Daha Kolay Uyum Sağlama Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	59
Tablo 14. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendini Rahat İfade Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	60
Tablo 15. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendilerini Sözlü Olarak İfade Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	62
Tablo 16. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşma Kurallarına Uyuma Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	63
Tablo 17. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Doğru Telaffuz Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	64
Tablo 18. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Yerinde ve Anlamına Uygun Kullanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	66

Tablo 19. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşmalarında Beden Dilini Kullanma Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	67
Tablo 20. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediğini Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	68
Tablo 21. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediği Konulara İlişkin Sorulan Soruları Cevaplama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	69
Tablo 22. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Resimlerle Anlatılan Bir Olayı Yorumlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	70
Tablo 23. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okuduğunu Anlamlandırmak İçin Görsellerden Yararlanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	72
Tablo 24. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Duygu ve Düşüncelerini Resimlendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	73
Tablo 25. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Müzik Aleti Çalma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	74
Tablo 26. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Fiziksel Etkinlikleri Gerçekleştirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	75
Tablo 27. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Sayıları Kullanma ve İşlem Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	76
Tablo 28. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okulda Öğrenilenleri Günlük Hayatla İlişkilendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	77
Tablo 29. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kalem Kurallara Uygun Tutarak Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	78

- Tablo 30.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bitişik Eğik Yazı Harflerini Kurallarına Uygun Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları..... 79
- Tablo 31.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Anlamli ve Kurallı Cümleler Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 80
- Tablo 32.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Noktalama İşaretlerine Dikkat Ederek Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 81
- Tablo 33.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Akıcı Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 82
- Tablo 34.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dikkat Eksikliği Sorunu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 83
- Tablo 35.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bağımsız Hareket Edebilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 84
- Tablo 36.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kolay Arkadaşlık Kurabilme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 86
- Tablo 37.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bilgi ve Çalışmalarını Paylaşmada Rahat ve İstekli Olma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları..... 87
- Tablo 38.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Psiko-motor Becerileri Yerine Getirme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları 88
- Tablo 39.** Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Konuyla İlgili Duygu ve Düşüncelerini Paylaşma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları..... 89

Tablo 40. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Şarkı Söyleme, Şiir Okuma, Rol Yapma vb Etkinliklerde Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	90
Tablo 41. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Başkalarına Yardım Etmede İstekli Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	91
Tablo 42. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Oyun İçin Gerekli Kuralları Daha Rahat Anlayabilme ve O Kurallara Sorunsuzca Uyabilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	92
Tablo 43. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kişisel Sorumluluk Duyguları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	93
Tablo 44. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	94
Tablo 45. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Diğer Öğrencilerin Haklarına Daha Saygılı Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	95
Tablo 46. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Deneysel Uygulamaları Gerçekleştirmede Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	96
Tablo 47. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Öğrenmeye İlişkin Merak Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	97
Tablo 48. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Liderlik Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	98
Tablo 49. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Derslere Katılım ve Sınav Notları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları	99

ÖNSÖZ

Bireyin yaşamının temelini oluşturan ve onun tüm gelişim alanları üzerinde etkili olan okul öncesi dönem (0-6 yaş), kişinin eğitim hayatının da temelini oluşturmaktadır. Okul öncesi dönem çocuğunun, alması gereken bu eğitim onun tüm yaşamını ve tabii ki bir ferdi olduğu ailenin ve toplumun niteliğini doğrudan etkileyecek çok önemli bir öğedir. Çocuğun okul öncesi eğitim almamış olması onun topluma ve kurallara en ideal düzeyde adapte olmasını, daha sonraki eğitim kademelerindeki yaşantısını, akademik başarısını, sosyal ve kişisel gelişimini olumsuz etkilemekte ve hem birey hem de toplum için istenilen nitelikte yetişememesine sebep olmaktadır. Bu durum, toplumun gelişmişlik düzeyini ve bireyin yaşam kalitesini düşürmektedir.

Eğitimin en temel yapı birimi olan okul öncesi eğitimin bireyin tüm gelişim alanlarında ve eğitim hayatında son derece olumlu etkilerinin olduğu anlaşılmıştır. Araştırmanın genel amacı, *“Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri”*ni belirlemektir.

Araştırmanın başlangıcından sonuna kadar desteğini esirgemeyip çalışmalarımı özenle inceleyen, deneyimini ve engin bilgilerini benimle paylaşmaktan çekinmeyerek araştırmamın her aşamasında beni yönlendiren saygıdeğer hocam Sayın *Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU*’ya teşekkür borçluyum.

Araştırmama katkılarından dolayı sevgili arkadaşlarım Burcu BİLGİÇ, Cem ŞENOL’a, araştırmamın özellikle anketlerin uygulanması aşamasında bana yardımcı olan sevgili kayınbiraderim Sabri KIRIK’a teşekkürü borç bilirim.

Araştırmamın her aşamasında yanımda olup benden desteklerini esirgemeyen, beni cesaretlendiren kıymetli annem Ayşe DÜNDAR’a, kıymetli babam Kenan DÜNDAR’a, kıymetli ablam Evrim DÜNDAR’a, sevgili kardeşim Kemal DÜNDAR’a, hayat arkadaşım, değerli eşim Salih KIRIK’a ve sevgili kuzenim Tuba EMİR’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca araştırmaya katılan tüm sınıf öğretmenlerine ve bana yardımcı olan okul müdürlerine de teşekkür ederim.

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, 0-6 yaş arası çocukların gelişimlerini sağlamaya yönelik sistemli, organize ve planlı her türlü eğitim etkinliklerine genel olarak okul öncesi eğitim denilmektedir (Ural ve Ramazan, 2007: 13). Bireyin gelişimi için son derece önemli etkiye sahip olan okul öncesi dönemde verilen eğitim de bireyin yaşamının o anki ve gelecekteki bölümü için büyük öneme sahiptir. Okul öncesi dönem 0-6 yaş arası olarak kabul edildiğine göre bu dönemi doğumdan ilköğretimin başlangıcına kadarki dönem olarak adlandırmak mümkündür ve bu nedenle okul öncesi eğitimin hem bireyin bu süreçteki gelişim özellikleri ve ihtiyaçlarına uygun hem de onu ilköğretime hazırlayıcı temel bilgi, beceri ve davranışları kazandırmayı amaçladığı söylenebilir.

Okul öncesi dönem, insan hayatının temellerinin atıldığı ve gelişim alanlarının kritik devrelerinin şekillendiği dönemdir. Gelişim alanlarının kritik evreleri bu döneme rastladığından bu süreçte kazanılamayan davranışlar daha sonra ya yeterince kazanılamamakta yada çok zor olmaktadır. Bu yüzden ki bu dönemde edinilecek kazanımlar tesadüfi yaşantılara bırakılmamalıdır.

1.1. Problem Durumu

Okul öncesi eğitim; doğumdan, zorunlu eğitim yaşına kadar, çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak, çocukların sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayıcı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ebeveyn ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitimidir (MEB, 2010). Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan tanımdan da açıkça anlaşılacağı üzere çocukların sağlıklı gelişimlerinin ve kişilik oluşturmalarının amaçlandığı görülmektedir.

“Okul öncesi eğitim insan hayatının en duyarlı dönemidir. Çocuk bu dönemde çevresindeki olaylardan kısa sürede etkilenir” (Yeşil, 2008: 1). Çevredeki alıcılara bu denli duyarlı olduğu böyle bir dönemde kazandırılacak yaşantılar çocuğun tüm gelişim alanlarının temel becerileri açısından oldukça önemlidir. Çünkü bu dönemde çocuk, kişiliğinin temellerini inşa etmektedir ve bir alandaki eksik veya olumsuz deneyim, tüm

yaşamı boyunca karşısına çıkabilmektedir. Okul öncesi dönem çocuğunun etkileşimde bulunduğu çevre, yaşamın ilk yıllarında sadece aile ortamı iken sonraki yıllarda aile ortamının yanı sıra oyun alanları ve okul öncesi eğitim kurumları ile daha da zenginleşmektedir. Böylece çocuk çok daha fazla obje ve deneyimler ile etkileşimde bulunmaktadır. Bu nedenledir ki, bu dönemde çocuğa mümkün olan en üst düzeyde gelişim alanlarının temel becerilerinin kazandırılmasını sağlayacak etkinlikler ve yaşantılar sunulmalıdır. Bu da ancak okul öncesi eğitim ile mümkündür.

Ne yazık ki ülkemizde geçmiş yıllara kadar, bilhassa 25 Ekim 1925 ve 29 Ocak 1930 tarihlerinde çıkarılan kararlarda bütçe imkanlarının anaokulundan ilkokula kaydırılacağı bildirilmesi ve bu yüzden ana okullarının kapatılması neticesinde 1961-1962 eğitim-öğretim yılına kadar, okul öncesi eğitime gerektiği kadar önem verilememiştir. Bu nedenle gerekli katılım sağlanamamıştır. Ancak son yıllarda yapılan araştırmalar okul öncesi eğitimin önemini ortaya çıkarmış ve yapılan çalışmalarla bu dönem eğitiminin de sanılanın aksine oldukça gerekli olduğunu gözler önüne sermiştir. Böylece okul öncesi eğitim uygulamaları ülkemizde yaygınlaştırılmış ve birçok ülkenin önüne geçilmiştir. Okul öncesi eğitim bireyin yaşamının tüm bölümleri için son derece etkili ve önemlidir. Bu durum okul öncesi eğitim alan ve almayan bireylerin ölçülmek istenen davranışları karşılaştırıldığında da ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkilerinin ve öneminin saptanmasına, bu konuda sınıf öğretmenlerinin görüşlerine gerek duyulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, okul öncesi eğitim gören öğrencilerle okul öncesi eğitim görmeyenlerin ilköğretimdeki başarılarının değerlendirilmesi amacıyla öğretmen görüşleri doğrultusunda okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinden yola çıkarak okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinden de yola çıkarak okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri arasında;

- a) Cinsiyet
- b) Öğrenim durumu
- c) Mezun olunan eğitim kurumu
- d) Mesleki kıdem değişkenleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

3. Öğretmenlerin okul öncesi eğitimin ilköğretim başarısına katkılarını daha ileri düzeyde sağlamaya ilişkin önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim gören öğrenciler ile görmeyenlerin ilköğretimdeki başarılarının değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin saptanması, buna paralel olarak mevcut durumun da ortaya koyulması ile elde edilecek sonuçların okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarının artmasına katkı sağlaması açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarı üzerine etkisinin incelenmesi ve mevcut durumun ortaya koyulması yoluyla sorunların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemler hususunda da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, elde edilen bu bulguların, konuyla ilgili problemlerin çözümü için gerekli çalışmaların yapılması konusunda yol gösterici ve fikir verici olacağı da düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

1. Araştırma için seçilen örneklem, evreni temsil etmektedir.
2. Araştırma ile elde edilecek veriler, sadece Diyarbakır il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, sınıflarındaki okul öncesi eğitimin bu eğitimi gören ve görmeyen öğrencilerin ilköğretimdeki başarılarındaki etkisi hakkında fikir vermektedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin, kendi sınıflarındaki okul öncesi gören ve görmeyen öğrencilerin ilköğretimdeki başarıları üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri ile sınırlıdır.

2. Bu araştırma 2010- 2011 eğitim-öğretim yılındaki mevcut durum ile sınırlıdır.
3. Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim; doğumdan, zorunlu eğitim yaşına kadar, çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak, çocukların sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayıcı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ebeveyn ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitimidir (MEB, 2010).

Eğitim: Birey ile onun yaşadığı sosyal çevre arasında oluşan bir süreçtir (Çilenti, 1998: 13).

Öğretim: Okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğrenme etkinlikleridir (Erden, 1998: 138).

Öğrenme: Yaşantı ürünü ve kalıcı izli davranış değişikliğidir (Demirel, 2002: 9).

II. BÖLÜM

2. İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ

Bu bölümde ana şablon oluşturmak amacıyla araştırmaya yol göstereceği düşünülen ve ilgili kaynaklardan faydalanılarak elde edilen bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi dönem (0-6 yaş) insan hayatının yapılanması bakımından en hassas olduğu ve gelişim dönemleri açısından kritik özellikler taşıyan bir dönemdir. Bireyin yaşamının temelini oluşturan bu dönem son derece önemli olduğu için bu dönemde verilen eğitim de bir o kadar önemlidir. Okul öncesi eğitim ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı (2010) tarafından yapılan tanıma göre; “Okul öncesi eğitim; 0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin ve uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimlerini destekleyen; toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve onları ilköğretime hazırlayan; temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan eğitimidir”.

Başka bir tanım olan Ural ve Ramazan (2007: 13), okul öncesi eğitimi, “0-6 yaş arası çocukların gelişimlerini sağlamaya yönelik sistemli, organize ve planlı her türlü eğitim etkinlikleri” olarak ifade etmişlerdir.

“Okul öncesi eğitim, doğumdan, ilkokulun başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların tüm gelişmelerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir” (Oğuzkan ve Oral, 1997: 2)

Yapılan tanımlar ele alındığında okul öncesi eğitimin 0-6 yaş arası döneme rastladığı ve okul öncesi eğitimin temelde bireylerin tüm gelişim alanlarından istenilen en yüksek düzeyde ilerlemelerinin sağlanarak kendilerine ve topluma faydalı, nitelikli fertler olarak yetiştirilmelerinin amaçlandığı, bu amaçlar ışığında yürütüldüğü ve planlı, programlı bir süreç olduğu anlaşılmaktadır.

Bireyin dünyaya geldiği andan itibaren ilk tanıştığı, etkileşimde bulunduğu ve dolayısıyla ilk deneyimlerini edindiği ortam aile ortamıdır. Öncelikle anne, baba ve

varsa ailenin diğere bireyleri ile tanışmakta, etrafındaki nesnelere algılamaya ve tanımaya başlamakta ve gelişiminin temellerini atmaya bu çevrede başlamaktadır. Bu çerçevede geçirdiğı yaşantısı bir süre sonra aile dışından bireyler ve ortamlarla da etkileşim içinde olmasıyla daha da geniş bir çerçeveye ve dolayısıyla daha zengin yaşantılar ve kazanımlara yayılmaktadır.

Okul öncesi eğitimin amacı çocuğun tüm gelişim alanlarında ilerlemesini sağlayarak sağlıklı bir kişilik geliştirmesine yardımcı olmaktır. Çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirmesi için fizyolojik ve psiko-sosyal ihtiyaçlarının yerinde ve zamanında karşılanması gerekir. İhtiyaçların karşılanmaması çocuğı gergin ve huzursuz yapacağından, sağlıklı kişilik gelişimini engeller (Aral ve Baran, 2001: 13). Bu dönem çocuğunun ihtiyaçları gelişim dönemi özellikleri ile doğrudan bağlantılı olduğundan gelişimine en uygun şekilde ihtiyaçları giderilmeli ve böylece olumsuz duygu ve davranışlar edinmesi mümkün olduğunca önlenmelidir. Çocuğun düzgün bir kişilik oluşturması okul öncesi dönemde geçireceğı yaşantılar ile doğru orantılıdır. Yani bu yaşantıların olumlu olması oranında çocuğun kişiliğı de olumlu olacak ve bu durum hem birey hem de toplum açısından önemli sonuçlar doğuracaktır. Toplumunu oluşturan bireyler olduğuna göre bireyin istenilen niteliklere sahip olacak şekilde yetiştirilmesi için gerekli eğitime en doğru biçimde ve mümkün olduğu kadar erken yaşta başlanması gerekmektedir. Her yaş döneminin gelişim özellikleri bilinerek bu özellikler doğrultusunda etkinlikler ve yaşantılar düzenlenmeli ve okul öncesi dönemin çocuk için en verimli şekilde geçirilmesi sağlanmalıdır. Son derece önemli olan bu süreç rastgele uygulamalara ve tesadüfi yaşantılara bırakılmamalı, her aşaması her etkinliğı planlanmalıdır.

Okul öncesi dönemde planlı eğitim denilince akla formal eğitim gelmekte ve okul öncesi dönemin formal eğitim kurumları devreye girmektedir. Bu kurumlarda formal eğitimin en temel özelliğı olan planlı, programlı ve gerçekleştirilmek istenen amaçlara göre oluşturulmuş eğitim-öğretim etkinliklerini içeren sistemli bir eğitim uygulanmaktadır. Çocuk kendi yaş ve gelişim özelliklerine benzer özelliklere sahip akranlarıyla aynı ortamı paylaşarak hem toplumun bir parçası olmanın gereğini yerine getirmekte hem de geçirdiğı yaşantılarla sosyal, bilişsel, psiko-motor ve dil gelişimine katkıda bulunmaktadır. Okul öncesi eğitimin bireyin yaşamında tüm gelişim alanları açısından önemli etkileri bulunmaktadır.

Küçük çocuklar en önemli şeyleri kendilerine söylenmesi yoluyla değil; diğer çocuklarla oynarken ve fiziksel çevreyle etkileşim halindeyken bilgiyi kendi kendilerine yapılandırarak öğrenirler (Haktanır, 2009: 325). Bu ortam okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklara sağlanmakta ve yapılan eğitim etkinlikleriyle çocuğun gelişimi için gerekli beceriler kazandırılmaktadır. Çocuklar burada kendi yaş grubundaki çocuklarla etkileşimde bulunmakta, yaptıkları etkinliklerle fiziksel ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunurken sosyal açıdan da gelişmektedirler. Oynadıkları oyunlarla iletişim kurarken hem dil becerileri kazanmakta, yeni kelimeler ve kavramlar öğrenmekte hem de rol yapma ve uyum sağlama becerileri edinmektedirler. Oyunlarda olduğu gibi toplumda da tüm bireylerin uyması gereken kurallar olduğunu benimsemekte ve sorumluluk sahibi olmaya başlamaktadırlar. Böylece en önemli şeyleri gerek sosyal gerekse fiziksel çevreyle etkileşim kurarak öğrenmektedirler. Bu nedenle okul öncesi dönemin bireyin yaşamının temeli olduğu gibi okul öncesi eğitim de bireyin eğitim hayatının temelidir.

2.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Her toplumun kendine has özellikleri ve farklı bir eğitim politikası vardır. Dolayısıyla her ülkenin eğitim amaçları da bu doğrultuda şekillenmektedir. Eğitimin genel amaçları olduğu gibi her eğitim kademesinin kazandırmayı amaçladığı bilgi ve beceriler doğrultusunda şekillenmiş özel amaçları vardır. Okul öncesi eğitimin amaçları da okul öncesi dönem çocuğunun sahip olduğu gelişim özellikleri ve kazandırılması tasarlanan özelliklere göre oluşturulmuştur.

Ülkemizin eğitim politikasına göre belirlenmiş olan okulöncesi eğitimin amaçlarına bakıldığında okulöncesi eğitimin önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Türk Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; okulöncesi eğitimin amaçları;

- Çocukların; Atatürk, vatan, millet, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, millî ve manevi değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerine temel hazırlamak amacıyla çaba göstermek,
- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,

- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak,
- Çocuklara sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazandırmak,
- Çocuklara hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını kazandırmak,
- Çocukları ilköğretime hazırlamaktır (MEB, 2010).

Amaçları incelediğimiz zaman okul öncesi eğitimin hem toplumun hem de bireyin gelişimine katkı sağladığı açıkça görülmektedir. Çocukların gelişim alanlarındaki becerileri kazanmasını sağlamanın yanı sıra onlara doğru davranış ve tutumlar aşılar. Türkçe'yi gramer kurallarına uyup, doğru telaffuza dikkat ederek, ve kelimeleri anlamlarına uygun kullanarak konuşmalarını amaçlar. Okul öncesi eğitim bireyin toplumsal değerlere bağlı, olumlu davranış özelliklerine ve iyi alışkanlıklara sahip, duygu,düşünce ve hayallerini doğru bir biçimde ifade edebilen biri olarak yetişmesini sağlar ve onu ilköğretime en ideal düzeyde hazırlar.

Okul öncesi eğitimin her toplumun kendine has amaçları dışında tüm toplumlar için ortak olan amaçları da vardır. Okul öncesi eğitimin evrensel amaçları olarak sayılabilecek görüşler, OMEP'in (Dünya Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Örgütü) uzun süre başkanlığını yapan, ünlü eğitimci Mialaret tarafından şöyle ifade edilmiştir (Oktay, 1999).

1. Toplumsal Amaçlar:
 - a. Çalışan kadınların çocuklarına bakmak,
 - b. Her çocuğa eğitim sağlamak ve onların bireysel gelişimlerine katkıda bulunmak,
 - c. Çocukların birbirleriyle ve başkalarıyla ilişki içinde bulunmasına, sosyalleşmesine çok önemli katkılarda bulunmak,
2. Eğitici Amaçlar: Çocuğun duyu organlarını eğitmek, çevreye olan duyarlılığını arttırmak (renge, sese, estetiğe),
3. Gelişimsel Amaçlar: Çocuğun doğal gelişimini temel alarak, gelişimle ilgili tecrübelerine önem vermek,

Yukarıda sıralanan başlıklara da bakıldığında okul öncesi eğitimin hem topluma katkı sağlayıcı, çocuğun topluma uyum sağlayarak sosyalleşmesini destekleyici, hem eğitici hem de geliştirici etkilere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Okul öncesi eğitimin gerek ulusal gerek ise evrensel amaçları bu son derece değerli yaşam evresinin ve bu dönemde verilecek eğitimin öneminin altını çizmektedir. Aynı zamanda bu amaçlar bizlere okul öncesi eğitimin gerekliliği hakkında da önemli ipuçları vermektedir (Haktanır, 2009: 6). Okul öncesi eğitim eğitici işlevinin yanı sıra çocuğa hem sosyal hem de gelişimsel açıdan önemli katkılar sağlar. Görüldüğü gibi okul öncesi eğitim tüm toplumlarda ortak amaçlar doğrultusunda yarar sağlama amaçları gütmekte ve bu doğrultuda önemli görevler üstlenmektedir.

Okul öncesi eğitim aile ortamında informal bir şekilde verilirken okulöncesi eğitim kurumunda planlı belirlenmiş amaçlar doğrultusunda verilmektedir. Formal eğitimin gerçekleştirildiği bir okulöncesi eğitim kurumunda birey ailesi dışındaki bireylerle, çoğunlukla kendi yaş grubundakilerle tanışmakta ve etkileşimde bulunmaktadır. Bu durum bireyin hem sosyal hem de dil gelişimine etki etmekte ve onun kendisini toplumun bir ferdi olarak algılamasını sağlamaktadır. Burada geçireceği yaşantılar tüm gelişim alanlarını farklı oranlarda ve farklı şekillerde etkilese de bir bütün olarak düşünüldüğünde kişiliğini biçimlendirmesine çok büyük katkılarda bulunmaktadır.

Çelik ve Daşcan (2008: 63), dikkatli ve özenli planlanmış eğitim ortamlarının okulöncesi eğitim programlarının en iyi şekilde uygulanmasında büyük önem taşıdığını ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim ortamları çocukların gelişim özelliklerine göre hazırlanmış, yaratıcılık becerilerini destekler nitelikte, emniyetli, çok amaçlı ve çeşitli etkinlik köşelerinden oluşmalıdır. Etkinlik köşeleri bireyin farklı gelişim alanlarına göre düzenlenmeli ve mümkün olduğunca çok sayıda olmalıdır. Bunun için öncelikle gelişim alanları, bu alanların özellikleri, kritik dönemler, bu dönemlerde kazandırılması gereken davranışlar göz önünde bulundurularak okul öncesi eğitimin amaçları belirlenmiş, etkinlikler buna göre planlanarak, aile içindeki ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim ortamlarının buna uygun şekilde düzenlenmesi gerektiği belirlenmiş ve hazırlanan okulöncesi eğitim programının bu eğitim kurumlarında amaca en uygun şekilde gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

2.3. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Bireyin yaşamında oldukça büyük bir öneme sahip olan okul öncesi eğitimin temel ilkeleri de bu dönem çocuklarının gelişim özellikleri ve kazandırılması amaçlanan

bilgi ve beceriler göz önünde bulundurularak belirlenmiştir. Buna göre okul öncesi eğitimin temel ilkeleri şunlardır:

- Her çocuk farklı bir bireydir.
- Okul öncesi dönem yaşamın temelidir.
- Çocuğun gelişiminde özel alıcı dönemler vardır.
- Eğitim çocuğun gereksinimlerine duyarlı olmalıdır.
- Gelişimin bütün yönleri birbiri ile ilişkili olduğundan eğitim çocuğun bütünlüğünü gözetmelidir.
- Eğitimde çocuğun etkin katılımı ve ilgisi önemlidir.
- Öğrenme çocuğun bildiklerinden başlamalı ve kendi kendine öğrenmesini desteklemelidir.
- Oyun çocuğun en önemli öğrenme yöntemidir.
- Çocuğun gelişiminde çevresindeki çocuk ve yetişkinlerle kurduğu ilişkiler önemlidir.
- Sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde duygu ve tutumlar önemlidir.
- Çocuğun eğitiminde kalıtım ve çevre ve bilgi etkileşim halindedir (MEB, 2010).

Bu ilkeler maddeler halinde ele alınarak aşağıda açıklanmıştır:

- **Her Çocuk Farklı Bir Bireydir:** Yaşları aynı, davranış ve gelişim özellikleri benzer olsa da kişiliğin bütünü ele alındığında her çocuk diğerlerinden farklı bir bireydir. Onu diğerlerinden ayıran spesifik özellikleri vardır. Eğitim verilirken bu farklılık göz önünde bulundurulmalı ve etkinlikler buna göre düzenlenmelidir. Bir çocuğun kolaylıkla yapabildiğini diğeri yapamayabilmekte veya birinin çok zevk aldığı etkinlikten bir başka çocuk hiç hoşlanamayabilmektedir. Yani eğitim-öğretim sürecinde bir uyarana her çocuğun aynı tepkiyi vermesi veya başka bir çocukla aynı başarıyı göstermesi beklenmemelidir.

- **Okul Öncesi dönem yaşamın temelidir:** Okul öncesi dönem (0-6 yaş) bireyin dünyaya geldiği ilk andan yani yaşamının başlangıcından ilköğretim çağına kadar olan ve tüm gelişim alanlarının kritik evrelerinin en önemli kazanımlarını içeren kişilik yapısının esaslarının atıldığı dönemdir. Bireyin yaşamının temeli okul öncesi dönemde atılmaktadır.

- **Çocuğun gelişiminde özel alıcı dönemler vardır:** “Belirli zaman dilimleri içinde belirli özellikler ön plana çıkar. Bazı özelliklerin öne çıktığı bu gelişim aşamalarına dönem denir” (Selçuk, 2004: 17). Gelişim dönemleri evreler halindedir ve her bir evrenin aktif olduğu özel zamanlar vardır. Bu zamanlar gelişim psikolojisinde “kritik dönem” olarak adlandırılmaktadır. Selçuk (2004: 18), öğretmenlerin öğretim süreçlerini düzenlerken kritik dönem kavramını gözden kaçırmamaları gerektiğini belirtmiştir.

- **Eğitim çocuğun gereksinimlerine duyarlı olmalıdır:** Eğitimin merkezinde çocuk olduğuna ve amaç çocuğa istenen bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak olduğuna göre bu amaca en verimli şekilde ulaşmak için çocuğun gelişim özellikleri ve gereksinimlerinin bilinmesi ve önemsenmesi gereklidir.

- **Gelişimin bütün yönleri birbiri ile ilişkili olduğundan eğitim çocuğun bütünlüğünü gözetmelidir:** Gelişim fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal alanlarda bir bütün olarak ilerler. “Yani çocuğun bir alandaki gelişimi diğer alanlardaki gelişimiyle ilişkilidir” (Selçuk, 2004: 19). Eğitimde bu durum asla göz ardı edilmemeli ve çocuğun bütünlüğü gözetilmelidir.

- **Eğitimde çocuğun etkin katılımı ve ilgisi önemlidir:** Yapılan çalışmalar ve alınan sonuçlara göre öğrenci merkezli eğitim en doğru kabul edilen eğitim şeklidir. Bu nedenle öğrencinin süreçte aktif olması ve etkin katılımı oldukça önemlidir.

- **Öğrenme çocuğun bildiklerinden başlamalı ve kendi kendine öğrenmesini desteklemelidir:** Eğitimin temel ilkelerinde de öneminden ve etkisinden bahsedilen bilinenden bilinmeyene ilkesi öğretim sürecinde yer verilmesi gereken temel ilkelerden biridir.

- **Oyun çocuğun en önemli öğrenme yöntemidir:** “Oyun, çocuğun gelişimi ve yetiştirilmesi yönünden oldukça önemli bir olaydır ve çocuğun gözü ile bakıldığında oyun, çocuğun en önemli işi, oyuncakları da en önemli araçtır. Ayrıca, çocukta tutucu taklit ve bellek yüksek olduğu için, oyunları zihninde iyi saklar ve korur” (And, 1974: 39). Oyun esnasında çocuğun hafızası ve gördüklerini uygulama becerisi yüksek olduğu için oyun oldukça etkili bir öğrenme araçtır. “Çocuk oyunları çocuk eğitimi ve gelişimi ile toplumsal, kültürel açılardan önemli olduğu gibi, eğitimbilim ve ruhbilim açılarından da önem taşımaktadırlar. Eğitimbilime göre çocukların eğitimde en etkin yol oyundur. Çocuk yaşam için gerekli olan davranış, bilgi, beceri vb şeyleri onun içinde kendiliğinden öğrenir”(Seyrek ve Sun 1991: 3-4).

“Çocuk çevresi ve toplumun birçok niteliğini, gerçeklerini oyun yolu ile öğrenir. Oyun sırasında çocuğun duyuları çok iyi çalışır hareket becerileri zeka ve mantık yürütme merak, anlama ve becerileri çalışır” (Poyraz, 2003: 37). Yani oyun sırasında çocuğun öğrenme alıcıları açıktır ve oyun sırasında çocuk istekli ve aktif olduğu için öğrenme kolaylıkla gerçekleşebilir. “Oyun ve oyuncaklarla oynamak her ne kadar sosyal bir faaliyet gibi görünse de çocuğa bilişsel açıdan sağladığı faydaların çok fazla olduğu görülmektedir” (Poyraz, 1995; Akt. Poyraz, 2003: 37).

- **Çocuğun gelişiminde çevresindeki çocuk ve yetişkinlerle kurduğu ilişkiler önemlidir:** Model alarak ve sosyal etkileşim yoluyla öğrenme çocuğun hayatındaki önemli öğrenme yollarından biridir. Çocuk bu dönemde çevresinde olup bitenleri ve dolayısıyla etrafındaki yetişkinlerin davranışlarını dikkatlice gözlemler ve onlarla iletişim kurarak merak ettiklerini sorar ve öğrenir. “Çocuğun duygusal tepkilerini denetim altına almayı, düşüncelerini ifade etmeyi öğrendiği, sorunlarını ortaya koyduğu, kendine güven ile estetik beğenilerinin geliştiği görülür” (Seyrek ve Sun, 1991; Akt. Poyraz, 2003: 39). Bu yüzden çevresindekilerle kurduğu ilişkiler çocuğun gelişimi için önemlidir.

- **Sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde duygu ve tutumlar önemlidir:** Bireyin olumlu davranışlar göstermesi ve sağlıklı bir kişilik geliştirmesinde yetiştirilme tarzı oldukça etkilidir. Sağlıklı iletişimin kurulduğu ve olumlu duyguların yaşandığı bir aile ortamında büyüyen çocuklar sağlıklı bireyler olarak yetişirler.

- **Çocuğun eğitiminde kalıtım ve çevre ve bilgi etkileşim halindedir:** Çocuğun gelişiminde doğuştan sahip olduğu özellikler, içinde yaşadığı çevrede edindikleri ve bilgi etkileşim halindedir. Kalıtım ve çevreden hangisinin insan gelişiminde daha önemli olduğu sorusuna kesin bir cevap vermek mümkün değildir. Gelişimin bazı alanlarında kalıtım, bazı alanlarında çevre daha etkilidir (Selçuk, 2004: 15). Bu faktörlerden biri diğerinden daha üstündür veya daha etkilidir şeklinde net bir ayırım yapılamayacağından çocuğun eğitiminde de kalıtım ve çevre ve bilgi etkileşim halindedir.

Okul öncesi eğitimin temel ilkeleri incelendiğinde, okulöncesi dönemin, çocuğun gelişimi açısından önemi açıkça görülmektedir. Bireysel farklılıklar ilkesi bu dönemde de ele alınmış ve bireyin değerli ve biricik olduğu, her bireyin farklı özelliklere sahip olabileceği ve okul öncesi eğitimde de bu ilkenin göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmaktadır.

Okul öncesi dönem yaşamın temel dönemi olduğuna göre okulöncesi eğitim de bireyin eğitim hayatının temelidir. Tüm gelişim alanları gibi eğitim hayatı da bu dönemde oluşmakta ve şekillenerek daha sonraki eğitimine altyapı teşkil etmektedir. Bu dönemde oyunun ve sosyal etkileşimin çocuğun öğrenmesindeki etkileri temel ilkelere de belirtilmektedir. Verilecek eğitim çocuğun ihtiyaçlarına göre düzenlenmeli ve çocuğun en iyi öğrenebileceği şekilde öğretim etkinlikleri gerçekleştirilmelidir. Okul öncesi dönem çocuğunun çok hareketli ve meraklı olduğu da göz önünde bulundurularak çocuğun aktif katılımı sağlanmalı ve ilgisini çekecek etkinliklere yer verilmelidir. Etkin katılım ilkesi bu dönemde de önemlidir.

Öğrenci merkezli eğitim anlayışında olduğu gibi okulöncesi eğitimde de öğrenme-öğretme etkinliklerine çocuğun bildiklerinden başlanmalı, yeni bilgiler çocuğun önbilgileri üzerine inşa edilmelidir. Bilinenden bilinmeyene ilkesi bu dönem eğitiminde de geçerli ve etkilidir.

Oyun bu dönem çocuğu için oldukça önemli ve vazgeçilmez bir etken olduğu için öğretmek istenenler oyunlaştırılarak verilmeli ve çocuğun eğlenerek öğrenmesi sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitimde çocuğun tüm gelişim alanlarına ilişkin etkinlikler düzenlenmeli ve eğitim bu doğrultuda bir bütünlük içermelidir.

Sonuç olarak, okul öncesi eğitimin ilkeleri incelendiğinde öğrencinin eğitim-öğretim etkinliklerinin merkezinde ve süreçte aktif olmasını benimseyen çağdaş eğitim anlayışındaki temel ilkeler doğrultusunda şekillenmiş bir eğitim çerçevesi ortaya çıkmaktadır.

2.4. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

“Gelişimin hızla yönlendiği okul öncesi dönem, bireyin çevre koşullarından en fazla etkilenerek biçimlendiği yıllardır” (Oğuzkan ve Oral, 1992: 2). Birey için son derece hassas olan bu dönemde verilecek eğitim oldukça önemlidir. Bu gerçeği Kandır (2001), “kişiliğin temelini atıldığı kritik bir dönem olarak adlandırılan okul öncesi yıllarda verilen eğitimin, tüm eğitim kademelerini, hatta tüm yaşamı etkilediği düşünüldüğünde bu dönemde verilen eğitimin önemi bir kat daha artmaktadır” şeklinde ifade etmektedir.

“Bloom’un yaptığı araştırmalara göre 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişmelerin %50’si dört yaşına, %30’u dört yaşından sekiz yaşına kadar, %20’si ise sekiz yaşından on yedi yaşına kadar oluşmaktadır (Akt. Poyraz ve Dere, 2003: 8). On sekiz yaşına

kadar olan okul başarısının %33'ü, okulöncesi eğitimle açıklanmaktadır” (Timurkaynak, 1998: 22). Tüm bu veriler okul öncesi eğitimin etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Zihinsel gelişimin %50'si ilerleyen yıllarda %30 ve sonra %20'si yadsınamayacak kadar önemli bir değerdir ve zihinsel gelişim bireyin okul başarısıyla doğrudan alakalı olduğu için okul öncesi dönemin okul başarısı ile ilişkisi ve tabii bu dönemde verilecek eğitimin de önemi ve etkisi kolayca anlaşılmaktadır.

“Eğitsel planlama ve uygulamalar, ne kadar küçük yaşta çocuğa ulaşılabılırsa, kişiliği de o ölçüde, istenilen doğrultuda geliştirilebilir. Gelişimin hızlı olduğu ilk yıllar, çevre etkisine en duyarlı olunan yaşlardır” (Oğuzkan ve Oral, 2002: 2). Bu nedenle bu dönemde verilen eğitim çocuğun kişiliği ve yaşamının bütünü açısından oldukça önemlidir.

Özbek'e göre (2003: 7-8), okul öncesi eğitim, gerek sosyal ve gerekse bireysel bakımdan son derece önemli işlevleri olan bir eğitim basamağıdır. Bireyin sosyalleşmesini, gelişimini ilerletmesini ve bireysel özelliklerini geliştirmesini sağlar. Kandır (2001), okul öncesi dönem olarak kabul edilen 0-6 yaş çocuklarına olumlu ya da olumsuz anlamda verilenlerin, onları yetişkinlik yıllarında da etkileyeceği dikkate alındığında, bu dönemde verilen eğitimin gelecekteki toplum sağlığı açısından da ne kadar etkili olduğunun gözden kaçırılmaması gerektiğini vurgulamıştır. Okul öncesi eğitim alan çocuklar kendilerini tanıma ve tanıtmaya, çevreyi ve çevredekileri tanıma, anlama ve etkileşimde bulunma, kuralların gerekliliğini fark etme ve kurallara uyma, özbakım becerilerini yerine getirme, doğru ve yanlış davranışı ayırt etme, duygu ve düşüncelerini ifade etme gibi birçok gelişim alanını ilerletmiş olurlar.

Yazıcı'ya göre (2002), okul öncesi eğitim, çocuklara ilköğretime başlamadan önce okulun kendisinden beklentilerine yönelik deneyimleri kazanmasını sağlamaktadır. Yani okul öncesi eğitim olarak ilköğretime başlayan çocuk öncelikle sosyal bir ortama gireceği için sahip olması gereken, kurallara uyma, kendini tanıma ve tanıtmaya, duygu ve düşüncelerini uygun bir dille ifade etme, karşıdakini dinleme ve anlama, arkadaşlık kurma vb sosyal becerileri kazanmış olarak gelir. Ayrıca okuma-yazmaya başlaması için gereken temel kas becerileri, kalem tutma, çizgiler çizme, boyama, kesme-yapıştırma, dinlediğini anlama gibi okuma-yazmaya hazırlık becerilerini kazandırmaya yönelik etkinlikler de okul öncesi eğitim kurumunda çocuğa sunulmuştur. Kısacası okul öncesi eğitimden geçerek ilköğretime başlayan çocuk duyuşsal, bilişsel ve psiko-motor alanlarda kendisinden beklenen temel becerileri kazanmış olarak gelir.

“İlköğretime hazır oluşu etkileyen başlıca etmenler arasında zihinsel, sosyal ve çevresel etmenler gelmektedir” (Oktay ve Unutkan, 2003; Akt. Unutkan, 2007: 244). Gerek zihinsel gerekse sosyal ve çevresel etmenler açısından gerekli hazırbulunuşluğa sahip olmadan ilköğretime başlayan çocuk uyum problemi yaşamaktadır.

“Yapılan araştırmalar da okul öncesi eğitim almış olan çocukların okul öncesi eğitim almamış olan çocuklara göre ilkokulda daha katılımcı, girişken ve uyumlu olduklarını göstermektedir” (Yavuzer, 2003: 152-154). Çünkü okul öncesi eğitim almış çocuklar ilk çekingenliklerini kurumda yaşayıp atlattı ve girişkenlik yönünde ilerlemeye başlamış olurlar. Ayrıca okul öncesi eğitim çocukların ilkokula başladıklarında okumaya geçme hızlarını ve başarılarını da arttırmaktadır. Williams J. P. (1986), yaptığı bir çalışmada çocukların çoğunun 7 yaşındayken okumanın başlangıcında olduklarından en önemli sürecin merkezinde buldukları ve bu durumun da 9 yaşına gelinceye kadar bu önemli sürecin devamına normal olarak ilerlemelerini zorlaştırdığını anlatmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında verilecek olan eğitim planlanırken bu durum da göz önünde bulundurularak, çocukların okuma-yazmaya geçişlerini kolaylaştırıcı çalışmalara ve etkinliklere yer verilmektedir. Bu doğrultuda çocuklara verilen eğitim ile 1.sınıfa başladıklarında kolayca okumaları ve yazmaları amaçlanmaktadır.

“Okul öncesi eğitim bireyin sosyal gelişim alanı üzerinde de oldukça etkilidir. Çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına devam süreleri uzadıkça sosyal davranış yönünden daha uyumlu oldukları gözlenmektedir” (Gürkan, 1982: 217). Çünkü çocuk sosyal bir ortam olan okulöncesi eğitim kurumunda çocuklar akranları ve eğitimcilerle bir arada bulunarak etkileşimde bulunarak sosyalleşmekte, yaparak, yaşayarak ve eğlenerek öğrenmektedirler. Başer (1996: 1), ana sınıfı programından yararlanarak ilkokula başlayan çocukta oluşan bilgi ve beceri birikiminin onu, diğer yaşlılarından daha farklı kıldığını ifade etmiştir. Çünkü okul öncesi eğitim kurumunda çocuklar etkinliklere katılmaya ve çeşitli durumlara uyum sağlamaya teşvik edilirler. Böylece okul öncesi eğitim almayanlara göre ilkokula başladıklarında daha tecrübeli ve sosyalleşmiş durumdadırlar.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam süresi uzadıkça çocuklar kurumda yaşlılarıyla daha fazla bir arada bulunma imkanı sağlamakta ve sosyal açıdan daha fazla gelişme imkanına sahip olmaktadır. Onlarla geçirdikleri zaman arttıkça buldukları etkileşim ve etkinlikler de artmaktadır. Böylece sosyal gelişimlerine sağladıkları katkılar da artmaktadır.

“Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların, diğer yetişkinlerle ve yaşlılarıyla ilişkilerinin arttığı, okul yaşamına karşı olumlu duygular beslediği, iyi alışkanlıklar beslediği, iyi alışkanlıklar kazandığı ve sinirsel eğilimlerinin azaldığı görülmektedir” (Oğuzkan ve Oral, 1991: 106). Çünkü okul öncesi eğitim alan çocuklar duygularının farkında olma, duygularını kontrol edebilme, başkalarının duygu ve düşüncelerine saygı duyma davranışlarını kazanırlar.

Okul öncesi eğitim kurumları; kişiliğin şekillendiği bu dönemi, çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri açısından en sağlıklı şekilde geçirmesini, onları hayata hazırlamayı ve aileyi okul öncesi eğitimi konusunda bilgilendirmeyi amaçlamaktadır (Kandır, 2001). Bu amaç doğrultusunda, çocuğa içinde bulunduğu dönemin gelişim özellikleri dikkate alınarak sahip kazandırılması istenen becerilerle ilgili önceden programlanmış, planlı ve sistemli bir eğitim verilmektedir.

Okul öncesi dönem bireyin tüm gelişim alanları için oldukça hassas bir dönem olduğu için bu dönemde verilecek eğitim de her açıdan son derece önemlidir. Yapılan çalışmalar da bu gerçeği ortaya çıkarmıştır.

2.5. Okul Öncesi Eğitimin Gelişim Alanlarına Etkisi

Okul öncesi eğitim bireyin bilişsel (zihinsel) gelişim, dil gelişimi, bedensel gelişim, sosyal gelişim, ahlaki gelişim olmak üzere bütün gelişim alanları üzerine oldukça önemli etkilere sahiptir. Yazıcı'ya göre (2002), erken çocukluk döneminde çocuklara okul öncesi eğitim alma fırsatı verilerek çocukların tüm gelişim alanları desteklenmelidir. Çünkü okul öncesi eğitim, tüm gelişim alanlarıyla bir bütün olan çocuğun sağlıklı kişilik oluşturması ve istenilen özelliklere sahip bir birey olması için yadsınamayacak derecede büyük öneme sahiptir. Okul öncesi eğitimin bireyin gelişim alanları üzerindeki etkileri daha ayrıntılı bir şekilde ele alındığında bu önem açıkça görülecektir.

2.5.1. Okul Öncesi Eğitimin Bilişsel Gelişim Üzerindeki Etkileri:

Bilişsel gelişim denilince Piaget, bilişsel gelişim kuramıyla akla gelen ilk isimlerdendir. “Piaget'nin kuramına göre bilişsel gelişim; duyu-motor (0-2 yaş), işlem öncesi (2-7 yaş), somut işlemler (7-11 yaş) ve soyut işlemler (11 yaş ve üstü) olmak üzere dört döneme ayrılır. Her bilişsel gelişim döneminin getirdiği yetenekler, çocuğa o

döneme kadar yapamadıklarını yapma olanağı sağlar” (Ömercikoğlu, 2006: 15). Çocuk her dönemde bir öncekinden daha gelişmiş özelliklere sahiptir.

Tablo 1. Bilişsel Gelişim Dönemleri ve Temel Özellikleri

DÖNEMLER	YAŞLAR	TEMEL ÖZELLİKLERİ
Duyu-Motor Dönem	0-2 yaş	Bebeğin kendini diğer nesnelere ayırmaya başlaması. Bebekte nesne sürekliliği, ilkel düzeyde nedensellik, zaman ve yer anlayışının gelişmesi. Neden-sonuç ilişkilerini kurabilme, daha önce gördüğü karmaşık davranışları taklit etme, hayali oyunlar oynama. Sembolik düşüncenin gelişimi.
İşlem Öncesi	2-6 yaş	Sembolik düşünme işlevlerinde gelişim ve dilin sembolik kullanımı. Sezgisel sorun çözme, tersine dönüştürememe, odaklanma ve benmerkezci düşünme. Sayı korunumu, sınıflama ve bu türden ilişkileri anlama yetisinin kazanılmaya başlaması.
Somut İşlem	7-11 yaş	Madde, uzunluk, ağırlık ve hacim korunumu. Tersine dönüştürebilme. Odaktan uzaklaşma ve diğerlerinin bakış açısını anlayabilme. Somut işlemlere dayalı mantıksal düşünme. Sınıflama (nesnelere sınıf hiyerarşisine göre gruplama) ve sıralama (nesnelere ağırlık gibi belirli bir özelliğe göre gruplama).
Soyut İşlem	12 yaş ve üstü	Düşüncede esneklik, soyut düşünme, denenceleri zihinsel olarak sınıma, karmaşık akıl yürütme ve sorun çözmede olası seçenekleri dikkate alma.

(İnanç ve ark., 2004; Akt. Ömercikoğlu 2006: 36)

Okul öncesi dönem (0-6 yaş) duyu-motor ve işlem öncesi dönemlere denk gelmektedir. 0-2 yaş döneminde bebeklik döneminde olduğundan okul öncesi dönem daha yoğun olarak işlem öncesi dönemle bağlantılıdır. Yani bu dönem çocuğu bilişsel gelişim özellikleri açısından işlem öncesi dönemin özelliklerini taşımaktadır.

Wadsworth (1996)’e göre, zihin gelişimi dört ana etkenden oluşur. Bunlar, olgunlaşma, aktif yaşantı, toplumsal etkileşim ve dengelenmedir. Bireyin zihin gelişimi bu dört faktörden etkilenmektedir.

2.5.1.1. Olgunlaşma

Bazı bireyler diğerlerine göre daha hızlı olgunlaşmaktadır. Aynı takvim yaşındaki iki çocuk vücut yapısı, zekası ve duygusal tepkileri itibariyle oldukça farklı özellikler gösterebilir (Selçuk, 2004: 80). Okul öncesi eğitime katılan çocuklar aynı yaş

grubunda oldukları halde zihinsel olgunluk düzeyleri birbirinden farklıdır. Bilişsel gelişim zihinsel olgunluk çerçevesinde şekillenir.

Okul öncesi eğitim kurumunda eğitim-öğretime başlanmadan önce eğitim verilecek yaş grubundaki çocukların bütün gelişim özellikleri önceden ele alınarak etkinlikler bu doğrultuda planlanır. Çocukların mevcut zihinsel olgunlukları anlaşıldıktan sonra hedeflenen zihinsel olgunluk düzeyine ulaşmaları için gerekli eğitim verilir. Çocukların bilişsel gelişimlerini ilerletmeleri sağlanır.

2.5.1.2. Aktif Yaşantı

“Bu kavram, bireyin çevresindeki nesnelere maniple etmesi ve düşünce kalıplarını yeniden örgütlemesi anlamında kullanılmaktadır” (Selçuk, 2004: 80). Birey çevresindeki nesne ve olguları algılama ve anlamlandırmada zihnini aktif olarak kullanır ve etrafındaki modelleri inceleyerek genellemeler yapar.

Okul öncesi eğitime katılan çocuk süreçte aktif olarak yer alır ve eğitim-öğretim etkinliklerinin merkezindedir. Bu nedenle çevresindeki nesne ve olayları anlamlandırması için eğitim ortamında mümkün olduğu kadar çok sayıda nesne ve eğitsel materyal bulundurulur. Böylece çocuğun zihnini aktif olarak kullanmasına katkıda bulunulur.

2.5.1.3. Toplumsal (Sosyal) Etkileşim

Toplumun bir parçası olan ve dolayısıyla toplum içinde yaşayan çocuk çevresindeki çocuk ve yetişkinlerle kurduğu ilişkiler esnasında çok sayıda sözcük, bilgi, kural ve davranış biçimi edinir. Çevresindekilerle etkileşimde bulunarak zihinsel gelişimini ve aynı zamanda dil gelişimini de ilerletir. Zihinsel gelişim, dil gelişimiyle paraleldir.

Okul öncesi eğitim kurumunda çok sayıda çocuk ve öğretmenle zaman geçirerek onlarla iletişim kuran ve etkileşimde bulunan çocuk kendini tanımayı, duygu ve düşüncelerini ifade etmeyi, diğer bireyleri anlamayı ve dinlemeyi, toplumsal yaşamın ve oyunların kurallarını, doğru davranış biçimlerini ve bütün bunları yaparken nesnelere tanımlayan kelime ve kavramları öğrenir. Böylece zihninde olay ve olgulara karşılık gelen kavramları eşleştirerek zihinsel gelişimini ilerletir. Erkan ve Kırca (2010: 95) yaptıkları bir araştırmada, okul öncesi eğitim programlarında yer alan etkinliklerin,

özellikle çocuğun bilişsel ve dilsel becerilerini geliştirmek, böylece onu okuma-yazma öğrenmeye hazırlamak üzerinde yoğunlaştığını ortaya koymuşlardır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların sahip olması amaçlanan beceriler, bu dönem çocuğunun gelişim özelliklerinden dolayı oyunlaştırılarak kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların gerek bilişsel gelişim ve dil gelişimi gerekse sosyal gelişimlerini ilerletmek amacıyla oyun temelli zenginleştirilmiş program uygulanmaktadır. Walsh ve diğerlerinin (2006) dört-beş yaşlarındaki çocukların sosyal becerilerini değerlendirmek amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda, oyun temelli zenginleştirilmiş program uygulanan çocukların sosyal ve düşünce becerileri yönünden daha avantajlı olduğu vurgulanmıştır (Akt. Durualp ve Aral, 2010: 166).

2.5.1.4. Dengelenme

Selçuk (2004: 81) , dengelenmeyi “bireylerin çevrelere uyum sağlamak için bilgileri nasıl organize edeceği ile ilgili bir kavram” olarak tanımlamıştır. Adından anlaşılacağı üzere denge kurmak yani bireyin etrafında olanları kendi zihin süzgecinden geçirip anlamlandırması dengelenmedir.

“Piaget’nin kuramına göre bilişsel gelişim, yeni deneyimlere uyum sağlamak için var olan içsel becerilerden doğan şemalarda meydana gelen değişikliklere dayanır” (Ömercikoğlu, 2006: 34). Yani çocuğun yeni bir nesne veya durum ile karşılaştığında, eski karşılaştığı durumlar ve edindiği bilgilerin üzerine yenilerini eklemesi dengelenmedir.

Okul öncesi eğitim, bireye mümkün olduğu kadar çok yeni nesne ve durumla karşılaşmak ve eski bilgileri ile yeni karşılaştığı bilgi veya durumlar arasında denge kurmak için zihinsel etkinlikte bulunma imkanı verir. Bu şekilde çocuk denge kurmayı öğrenir ve zihinsel yönden gelişimine katkıda bulunur.

Yukarıdaki maddeler incelendiğinde okulöncesi eğitimin bireyin bilişsel gelişimi üzerinde ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Okul öncesi eğitim kurumunda çocuğun oyun döneminde olduğu göz önünde bulundurularak bilgileri oyunlaştırma yöntemiyle elde etmesi yani oyun yoluyla öğrenmesi sağlanır. Poyraz’a göre (2003: 37), oyun sırasında çocuğun duyuları çok iyi çalışır hareket becerileri zeka ve mantık yürütme merak, anlama ve becerileri gelişir. Çünkü çocuk oyun oynayarak hem eğlenmekte ve iyi vakit geçirmekte hem de zihinsel gelişimini ilerletmektedir.

Unutkan (2007: 250) tarafından yapılan çalışmaya göre, okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklardan dikkat-hafıza, rakam tanıma, arttırma-eksiltme, sıralama yapma gibi becerilerde olumlu yönde farklılaşma gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum okulöncesi eğitimin bilişsel gelişimi ilerlettiğini açıkça göstermektedir.

2.5.2. Okul Öncesi Eğitimin Dil Gelişimi Üzerindeki Etkileri

“Dil, bir toplumda insanlar arası iletişimi sağlayan, ses ve anlamca ortak olan öğelere sahip çok yönlü bir dizgedir” (Özkırımlı, 2001: 17). “Dil, insanın kendisini ve çevresini ifade edebilmesinde, düşünceler geliştirmesinde, görüp algılanan, yaşanan olaylarla ilgili bilgileri, çeşitli kültür birikimlerini aktarmada, diğer insanlarla iletişim kurabilmede, isteklerini, umutlarını, üzüntülerini, sevinçlerini, düşüncelerini, hissettiklerini anlatabilmesinde ve anlayabilmesinde en güçlü iletişim aracıdır” (Erdoğan ve ark., 2006: 232). Yani dil insanı yaşadığı çevreye bağlayan en önemli unsurlardan biridir. Dil aracılığı ile insanlar duygularını ve düşüncelerini en uygun biçimde ifade edebilmekte ve diğer bireylerle sosyal etkileşimde bulunarak sağlıklı bir iletişim gerçekleştirebilmektedirler.

Ergin (1995: 7)’e göre ise; “Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir”.

“Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü ve gelişmiş bir dizgedir” (Aksan, 2009: 55). Bu tanımda da belirtildiği gibi toplumların kendine özgü kurallarından meydana gelmiş olan dil ile duygu ve istekler başkalarına aktarılmaktadır. Böylece bireyler hem düşüncelerini aktarmanın içsel açıdan rahatlığını yaşamakta hem de toplumsallaşmaktadırlar.

Dil gelişiminin dönemler halinde ele alınmış olduğu tablo 2’de 0-5 yaşlarındaki dil gelişimi daha somut bir şekilde açıklanmaktadır:

Tablo 2. 0-5 Yaşlarında Dil Gelişimi Dönemleri ve Temel Özellikleri

0-5 YAŞLARINDA DİL GELİŞİMİ
1-12 ay: İlk aylarda, önceleri agulama daha sonraları sesleri taklit etme ve anlamsız sesler çıkarma söz konusudur. İki aylık bebek, yaklaşık 6-7 ses çıkarabilir. 6 aylık bir bebek gerçek heceleri söylemeye başlar. Birinci yaşın sonlarına doğru, ilk kelimeleri söyler ve basit emirleri anlar.
13-24 ay: İki kelimededen oluşan cümleler kurulabilir. Soru ifadeleri, ses tonuyla verilmeye çalışılır. Olumsuz ifadeler kullanılmaya başlanır.
25-36 ay: 30 aylık bir çocuk, 2-3 kelimelik düzgün cümleler kurabilir. Gramer kurallarına yavaş yavaş uymaya başlar. Yaklaşık 900 kelime bilir.
37-48 ay: Gelecek zaman kullanılmaya başlar. “Ali gidecek mi?” şeklinde sorular sorabilir. 4 yaşındaki bir çocuk yetişkin gibi konuşabilir ancak telaffuz farklılığı vardır. 5-6 kelimelik cümleler kurabilir, hikaye anlatabilir. 1500 civarında kelime bilir.
49-60 ay: Uzun cümleler kurabilir. Yavaş yavaş yetişkin konuşmasına geçilir. 2000-2500 civarında kelime bilir. Yavaş yavaş karmaşık cümleler kurulmaya ve mecazi ifade kullanılmaya başlanır.

(Selçuk, 2004: 106).

Tablo 2’deki bilgilerden de anlaşılacağı gibi çocuk ilk aylarda anlamsız sesler çıkarırken zaman geçtikçe çıkardığı sesler şekillenmekte ve anlamlı hale gelmektedir. Zamanla dili kurallarına uygun olarak kullanmaya başlamaktadır ve tüm bunlar okul öncesi döneme denk gelmektedir. Yani dil gelişiminin temellerinin okul öncesi dönemde atıldığı görülmektedir. Bu nedenle okul öncesi dönemde verilen eğitim dil kazanımı ve gelişimi açısından son derece önemlidir.

Dil gelişimini etkileyen başlıca faktörler şunlardır:

- Zeka
- Cinsiyet
- Sosyo-ekonomik koşullar
- Sağlık
- Aile ilişkileri

Bu faktörleri kısaca açıklamak dil gelişimi üzerindeki etkilerini ortaya koymak açısından yararlı olacaktır.

2.5.2.1. Zeka

“Zeka, yeni ve şaşırtıcı durumlarda çevreye uyum yapabilme, soyutlama ve problem çözme gücü olarak tarif edilir” (Selçuk, 2004: 73). Yani kişinin aşık olduğu çevreye ilk kez karşılaştığı durum veya nesnelere dahil olduğunda bu değişikliklere uyum sağlaması ve kendi mantık çerçevesinde süzerek çözümlemesidir. Bireyin yaşamını sürdürdüğü ve etkileşimde bulunduğu çevreye uyum sağlaması, yeni şeyler öğrenmesi ve karşılaştığı durumlara ayak uydurması zeka sayesinde gerçekleşmektedir.

Yavuzer’e göre; 2 yaşına kadar çocuğun çıkardığı seslerle zekanın ilişkisinin olmamasına karşın, 2 yaşından sonra dil gelişimiyle IQ arasında sıkı bir ilişki olduğu görüşü ağır basmaktadır. Yani çocuk 2 yaşına kadar bilinçsizce sesler çıkarırken 2 yaşından sonra bilinçli bir şekilde ve düşünerek sesler çıkarmakta ve bu sesleri anlamlı kelimelere dönüştürerek isteklerini ifade edebilmektedir. Böylece yavaş yavaş kendi gereksinimlerini fiziksel açıdan tam anlamıyla olmasa da dil aracılığıyla ifade ederek karşılamaya başlamaktadır. İhtiyaçlarını bilinçli olarak kullandığı kelimeler ve zamanla kurduğu cümleler ile çevresindeki yetişkinlere ifade etmekte ve istediğini elde edebilmektedir. Karşılaştığı her yeni nesneyi önce zihin süzgecinde anlamlandırmakta daha sonra o nesneyi karşılayan kelimeyle eşleştirerek dile getirmektedir. Bu da zekanın dil gelişimi üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

2.5.2.2. Sosyo-Ekonomik Koşullar

Dil gelişimini etkileyen bir başka faktör de bireyin sahip olduğu sosyo-ekonomik koşullardır. Weiss ve Fantuzzo (2001) gibi araştırmacılar düşük sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocukların daha okula başladıkları andan itibaren bir çok alanda iyi performans gösteremediklerini uluslararası düzeyde belirlemişlerdir. Dil gelişimi de bu alanların başında yer almaktadır. “Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocukları daha fazla öğrenme olanağına sahiptir, bunlar ilerisi için daha iyi başlangıç koşulları elde edebilmektedir” (Koçer, 2006). Eğitim ve gelir seviyesi yüksek olan ailelerde yetişen çocuklar dünyayı algılamaya başladıkları ilk andan itibaren daha alt düzeydekilere göre daha fazla uyarıcıyla karşılaşmaktadırlar. Çalışkan da (2000), ailenin gelir düzeyi ile öğrencinin okuduğunu anlama başarısı arasında doğrusal bir ilişki olduğunu ifade etmektedir. Zira gelir düzeyi ve eğitim seviyesi yüksek ailelerde yetişen çocuklar zengin uyarıcılarla dolu bir çevreyle etkileşimde bulduklarından bu

çocukların dil gelişimleri ve dili doğru kullanım becerileri diğerlerine göre daha yüksek olmaktadır.

“Dil gelişimindeki değişiklikler, sözcük dağarcığının sınırı, dilin doğru kullanılışı ve ifade etme becerisi çocuk büyüdükçe gelişir. Sosyo-ekonomik durumu iyi ailelerin çocukları erken ve düzgün konuşur” (Yavuzer, 1993: 93). Böyle ailelerde aile fertleri arasında sağlıklı bir iletişim gerçekleşir. İdeal seviyede aile içi iletişimin olduğu aile ortamında yetişen çocukta özgüven ve kendini ifade etme becerisi yüksek olur. Çünkü çocuk duygu ve düşüncelerinin sabırla ve anlayışla dinlendiği ve hatalarının uygun bir şekilde söylendiği ailede düşüncelerini daha rahat dile getirir ve dinlendiği için dinlemeyi de öğrenir. İletişimin olumlu ve yüksek olduğu ailede düşünceler rahatça ifade edildiği için kullanılan kelime sayısı çok daha fazladır. Aynı şekilde sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerde iletişim zayıf olduğu için bireyler duygu ve düşüncelerini ifade etmekte çekingendirler. Bu yüzden böyle ailelerdeki çocukların dili kullanma ve ifade becerileri daha düşüktür.

2.5.2.3. Cinsiyet

Dil gelişimini etkileyen önemli etkenlerden biri de cinsiyettir. Yapılan araştırmalara göre kız çocukları erkek çocuklara göre daha erken konuşmaya başlamakta ve konuşurken daha fazla kelime kullanmaktadırlar. Kız çocukların ilgi alanları ve davranış yapıları aynı yaştaki erkek çocuklara göre farklıdır. Duygu ve düşüncelerini erkeklere göre daha kolay kelimelere dökerler. Oynadıkları oyunlarda konuşmaya ve canlandırma etkinliklerine çok daha fazla yer verirler ve bu doğrultuda dili kullanım becerileri erkeklere göre daha yüksektir.

Konuşma konusunda erkek çocuklar kızların gerisinde kalırlar. Mc Carthy’e göre ilk yıllarda cinsiyet farkı yoktur ve çocuklar annelerini örnek alarak hecelerler. Ancak bir süre sonra kızlar anneyi, erkekler babayı örnek alır (Yavuzer, 1993: 93). Erkekler kadınlara göre daha az sözlü iletişimde bulunurlar. Erkek çocuklar babalarının davranışlarını model alırken kız çocuklar annelerini model alırlar ve erkek çocuklara göre daha fazla konuşurlar.

2.5.2.4. Sağlık

Diğer gelişim alanları gibi dil gelişimi de bireyin sağlık durumu ile doğrudan ilişkilidir. Birey sağlıklı olduğunda çevreyle daha iyi etkileşimde bulunabilmekte ve böylece dil gelişimi daha olumlu bir şekilde gerçekleşmektedir.

“Şiddetli ve uzun hastalıklar, çocuğun konuşmasını geciktirebilir. Hastalık nedeniyle başkalarıyla haberleşmesinin kısıtlanması da konuşmasını geciktirir” (Yavuzer, 1993: 93). Sağlıklı çocuk gerek sosyal gerekse fiziksel çevreyle daha çok etkileşimde bulunur. Daha fazla oyun oynar, sorular sorar, şarkılar söyler ve daha fazla konuşur. Böylece dili daha yoğun kullanır. Bu durum dil gelişiminin olumlu düzeyde olmasını sağlar.

2.5.2.5. Aile İlişkileri

Bireyin gelişiminde dünyaya geldiği andan itibaren etkileşimde bulunduğu ve ilk deneyimlerini edindiği ortam olan aile oldukça önemlidir. Ailenin yapısı, ailedeki birey sayısı, bireylerin birbirleriyle olan ilişkileri, eğitim durumları çocuğun dil gelişimini etkiler.

“Aile bireyleri (özellikle anne) ile çocuk arasındaki sağlıklı ilişkiler dil gelişimini oldukça etkiler. Ailede tek olan çocuk daha çok ve düzgün konuşur. Çünkü tek çocuk annenin ilgi merkezidir” (Yavuzer, 1993: 93). Anne-baba ve diğer tüm akrabaların ilgisi çocuk üzerindedir. Böyle ailelerde çocukla daha çok iletişim kurulur ve çocuğun dil gelişimi daha olumlu düzeydedir. Yapılan araştırmalar da göstermiştir ki, sanılanın aksine tek çocuk kalabalık ailelerde yetişen çocuklara göre daha erken konuşur. Çünkü kalabalık ailelerde bireylerin sayısı fazla olduğundan çocuğa dolayısıyla çocukla konuşmaya ayrılan zaman kısıtlıdır. Oysa tek çocuklu ailelerde çocuğa daha fazla zaman ayrılır ve çocukla daha fazla sözel iletişim kurulabilir.

“Özellikle okul öncesi dönemde pek çok çocuk anadilinin temel yapısını öğrenerek, yetişkininkine benzer söz dizimi yapısını kazanabilmekte ve duygularını, düşüncelerini iyi bir biçimde ifade edebilmektedir” (Dönmez ve Arı, 1992: 151-161). Bu becerileri kazanması çocuğun içinde bulunduğu ortam ve geçirdiği yaşantılar ile doğrudan alakalıdır. Çünkü bu dönem çocuğu daha çok somut modeller üzerinde ve yaşayarak öğrenmektedir. Bu yüzden çocuğun yaşadığı ve etkileşimde bulunduğu çevrede dili doğru kullanım ve ifade becerisini geliştirici ortamlar oluşturulmalıdır. Okul öncesi eğitim ile dil becerilerinin daha ileri bir düzeyde ve etkili bir şekilde

kazandırılabilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çocuklara çok zengin ve çeşitli eğitim ortamları sunulmakta ve kalıcı öğrenmeler edinmeleri sağlanmaktadır.

2.5.3. Okul Öncesi Eğitimin Bedensel Gelişim Üzerindeki Etkileri

Fiziksel gelişim, bedeni oluşturan tüm organların gelişmesi, boyun uzaması, kilonun artışı, kemiklerin gelişimi, dişlerin çıkması ve değişmesi, kas, beyin ve tüm sistemler (sinir, sindirim, dolaşım, solunum, boşaltım gibi) ve duyu organlarının gelişimidir.

“Fiziksel gelişim tüm gelişim alanlarının başlangıcıdır .Çocuğun fiziksel gelişimi onun diğer gelişim alanlarını etkileyebilir” (MEGEP, 2007: 18). Fiziksel gelişimi sağlıklı bir şekilde ilerleyemeyen çocuk dolaylı olarak diğer gelişim alanlarında da olumsuzluk yaşarken fiziksel gelişimi normal olan çocuğun diğer gelişim alanları da sağlıklı ilerler.

Ülgen ve Fidan'ın (1984), 0-6 yaş arası çocukların baş, boy, ağırlık, kemik, diş, sindirim ve solunum sistemi, beyin ve sinir sistemi ve bunun gibi özelliklerini özetlediği bilgileri tablolaştırarak sunarsak aşağıdaki gibi bir tablo ortaya çıkar:

Tablo 3. 0–6 Yaş Arası Fiziksel Gelişim

<p>Baş: Yeni doğan bir bebeğin başı diğer organlarına oranla daha büyüktür. Vücudun yaklaşık dörtte biri kadardır. 5-6 yaşlarına doğru baş çevresi yetişkin insan başına yaklaşır.</p>
<p>Boy ve Ağırlık: Yeni doğan bir bebeğin boyu ortalama 48-53 cm, kilosu ise 3-3,5 kg arasındadır. Doğumdan sonra boy ve kilo çok hızlı bir şekilde artmaktadır. 5 aylık bir bebek doğumundaki ağırlığının iki katına, 12 aylık bir bebek ise üç katına ulaşmaktadır. Yine 12 aylık bir bebek doğumdaki boyunun % 50'sine ulaşmaktadır. İki yaşından sonra büyüme hızı yavaşlamaktadır. 4 yaşına gelen bir çocuk doğumdaki boyunun yaklaşık iki misline ulaşmıştır. 4 yaşından sonra bir yavaşlama görülmektedir.</p>
<p>Kemikler: Yeni doğmuş bir bebekte kemikler kırık halindedir. Kırık dokular zamanla kemikleşmektedir. Kemik olgunlaşması normal büyüyen bir çocukta kronolojik yaşa eşittir. 3-6 yaşlarında kemikler tam olarak sertleşmemiştir. Bu nedenle, düşmeleri halinde kemiklerde kırılma görülmez. Kemiklerin sertleşmemiş olmasının zararları da vardır; yanlış duruş ve travma durumlarında kemiklerin biçimi kolaylıkla bozulabilmektedir.</p>
<p>Dişler: Diş tabakaları embriyon döneminde oluşmaya başlamaktadır. Genellikle beş ve onunu aylar arasında alt kesici dişler öncelikle çıkmaktadır. Birinci yaşın sonlarında ön dişler tamamlanır. Genellikle 3 yaşına kadar bütün süt dişler çıkmıştır. Bu süt dişleri 6 yaşına kadar, çocukların besinleri çiğneme ve sindirmelerine yardımcı olmaktadır. Çocuklar altı yaşına ulaştıklarında süt dişleri düşmekte ve yerine kalıcı dişler çıkmaktadır. Kalıcı dişler daimi olduğu için diş sağlığı açısından çok önemlidir.</p>
<p>Sindirim ve solunum sistemi: Bebeğin sindirim sistemi ancak anne sütü veya ona benzer gıdaları sindirebilecek niteliktedir. Sonraki aylarda sindirime yardımcı olan salgıların miktar ve özelliklerinin değişmesi ile bebek değişik gıdaları sindirebilecek hale gelir. Yeni doğan bir bebeğin solunum sistemi yetişkinlerinkinden farklıdır. Bebek doğduğunda dakikadaki solunum sayısı 40-60 iken 12 ayda solunum sayısı 30-35'e düşer. İlk aylardaki hızlı solunuma kaburga kemiklerinin yatay durumda olması neden olmaktadır.</p>
<p>Beyin ve sinir sistemi: Doğuşta beynin ağırlığı 300-350 gr arasında değişmektedir. Beyin henüz tam olgunlaşmamıştır. Bebek bazı reflekslere sahip olarak dünyaya gelmektedir. Sinir sistemi ve beyin geliştikçe refleksler yerini bilinçli hareketlere bırakmaktadır.</p>

(Ülgen ve Fidan, 1984).

Yukarıdaki tablo dikkatlice incelendiğinde 0-6 yaş arası dönemin bireyin fiziksel gelişimi için ne denli önemli ve etkili olduğu görülmektedir. Bu yüzden bu dönemin çocuk için oldukça dikkatli ve verimli geçirilmesi gerekmektedir.

“Erken çocukluk eğitimi döneminde vücut oranları gözle görülebilir şekilde değişir. Gövde ve bacaklar hızla büyür. Yaklaşık 6 yaş civarında vücudun genel görünümü yetişkin görünümüne benzer” (MEGEP, 2007: 6).

“**0-3 ay:** Bebek yüzükoyun yatarken başını tavana bakacak kadar kaldırabilir. Kucakta otururken başını dik tutar. Sirt üstü yatarken renkli nesnelere başını iki yana çevirerek izler. Eline verilen bir oyuncuğı düşürmeden tutar.

3-6 ay: Sirt üstü yatarken ellerinden tutup kaldırmaya çalıştığınızda başını düşürmeden kalkabilir. Yatarken yüz üstü dönebilir. Bazı çocuklar desteksiz oturmaya başlamıştır.

6-12 ay: Yardımsız oturur. Yatarken kendiliğinden oturur. Tutunarak ayakta durur. Yerde otururken koltuktan tutunarak ayağı kalkar.

1-3 yaş: 16. aydan sonra düzgün yürür. Ayaktayken yerdeki oyuncuğunu düşmeden alır.

3 yaş dönemindeki çocuk büyük kaslarını daha iyi kullanabildiğinden takla atar, yüksek yerlerde yürümeyi dener, üç tekerlekli bisiklete biner, topa tekme atabilir. Yaratıcı olduğundan yeni oyunlar oluşturur ve uygular.

4 yaş: El becerileri oldukça gelişmiştir. Resimler yapar, yapılar kurar, kitaplara özel bir düşünlük başlar. Hayal gücü oldukça gelişmiştir.

5-6 yaş grubu çocukları top oyunları, sek sek gibi kurallı oyunlardan hoşlanır.

6 yaş ve üstü çocuklar park, bahçe gibi açık alanları koordineli bir şekilde kullanırlar. Grup aktiviteleri ağırlık kazanmaya başlar “(MEGEP, 2007: 26).

0-6 yaş arası dönem okulöncesi döneme denk geldiğinden bu dönemde yapılacak etkinlikler bireyin fiziksel gelişimi için son derece önemlidir. Hiç şüphesiz ki bu durum eğitimciler tarafından da bilinmekte ve okul öncesi eğitim programları ve yapılacak etkinlikler bu doğrultuda hazırlanmaktadır.

Okul öncesi dönemde büyük ve küçük kasların gelişimine yararlı olan tırmanma merdivenleri, kayma olukları, atlama ipleri, bisikletler büyük kasların gelişmesine; denge tahtası, bloklar, el işleri ve benzeri araç gereçlerle yapılan çeşitli oyunlar da küçük kasların gelişmesine yardımcıdırlar (Poyraz, 2003: 43). Böylece okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen etkinliklerle çocuklar hem eğlenmekte hem de fiziksel gelişimlerine katkıda bulunmaktadır.

“Açık havada oynanan oyunlar çocuğun güneşten ve temiz havadan yararlanmasını sağlar ve bedensel gelişimini hızlandırır; çocuk açık havada oyun oynarken bedensel gelişimi için gerekli olan bu öğeleri, farkında olmadan ve en doğal biçimde edinecek oyun yoluyla yaptığı hareketler, solunum, sindirim ve boşaltım işlevlerinin gerektiği biçimde olmasına yardım eder ve ter yoluyla zehirli atıklardan

vücudu temizler” (Seyrek ve Sun, 1991: 48-49; Dönmez, 1992: 27-28). Bu etkinlikler sayesinde çocuk hem fiziksel yapısını geliştirir hem de psiko-motor becerilerini ilerletir. “İnsanın ruhsal yaşamıyla bütünleşen hareketlerine psiko-motor davranışlar denilir” (Poyraz, 2003: 41). Hareketler söz konusu olduğundan psiko-motor gelişim bedensel gelişimle yakından alakalı hatta iç içe durumdadır. Oyun sayesinde psiko-motor becerileri, gücü, tepkisi, dikkati artar, büyük, küçük kaslarını denetim altına alır, organları eşgüdüm ve denge , hareketlerde esneklik ve çeviklik sağlar (Seyrek ve Sun, 1991: 51-53). Okul öncesi eğitim çocukların tüm gelişim alanlarını olduğu gibi bedensel ve psiko-motor gelişimini de olumlu etkiler.

“Özellikle erken çocuklukta çocukların fiziksel gelişimlerinin belli bir plan ve programla, çocukların gelişimlerinin çok yönlü ilerlemesini destekleyen ve uzman personeliyle hizmet veren erken çocukluk eğitim kurumlarının büyük payı vardır” (MEGEP, 2007: 27).

2.5.4. Okul Öncesi Eğitimin Sosyal Gelişim Üzerindeki Etkileri

Sosyal gelişim kavramının içine çok çeşitli, geniş davranış türleri girmektedir ve sosyal gelişim insan kişiliğinin hemen hemen her yönünü kapsayan niteliktedir (Başaran, 1996). Arı ve diğerleri (2002: 3) sosyal gelişimi, doğumdan itibaren başlayan, yaşam boyu devam eden, kişinin başkaları ile iyi ilişkiler kurmasını ve içinde yaşadığı topluma uyumunu sağlayan bir süreç olarak tanımlamışlardır. Birey toplum içinde yaşadığı ve toplumun bir parçası olduğu için doğduğu andan itibaren sosyal bir ortamın içine girmekte ve ilk sosyal deneyimlerini aile içinde edinmektedir. Zamanla çevresindeki yetişkinlerin yanısıra akran ve arkadaş grubu ile de etkileşim kurmakta ve sosyalliği ilerletmektedir. Kağıtçıbaşı (1999) sosyalleşmeyi, dünyaya gelen bireyin; ailesinin, akraba ve komşuluk çevresinin, kent ve köyünün ve nihayet ulusunun bir parçası olduğunu öğrenmesi ve böylece toplumun bir üyesi haline gelmesi şeklinde tanımlamıştır.

Hollingshead, bireyin sosyalleşmesini üç ilkeye dayandırmaktadır (Başaran, 1996).

1. Birey sosyal davranışı, toplumun bireyleriyle etkileşim halinde öğrenir.
2. Bireyin ne öğreneceğini, içinde yaşadığı toplumun kültürü belirler.
3. Bireyin öğrenmesi, bir sosyal organizasyona ancak etkin bir biçimde katılması ile tamamlanır.

Mc Neil, sosyalleşme sürecini bir çizelge ile göstermiştir (Başaran, 1996).

Tablo 4. Sosyal Gelişime İlişkin Normlar Çizelgesi

<u>Yaş Sosyal Yetenek</u>
1. ay Kucağa alındığında, dokunulduğunda veya doyurulduğunda sakinleşir.
2. ay Konuşulduğunda gülümser. Görsel olarak, nesnelere ziyade insanları tercih eder.
3. ay Konuşulduğunda, bazı sesler çıkarmaya çalışır.
5. ay Yabancılara karşı kaygılı tepki göstermeye başlar. Kucağa alınma isteğini sezer ve belirtir. Eğlenceli oyundan hoşlanır.
6. ay Yabancılara karşı korku tepkisi gösterebilir. Rastlantısal bir oyunu sürdürmeye isteklidir.
8. ay Ayrılma kaygısı; ana-babadan ayrıldığında korku tepkisi gösterebilir. Dikkati çekmek için bağırır. Ce-ee oyununa katılır. Hoşça kal (bay bay) işareti taklit eder.
9-12. ay “el çırpma” ve “ne kadar büyük” oyunlarına katılır. Gülündüğünde bir sesi veya hareketi tekrarlar. Yetişkinine oyuncuğu uzatır ama vermez. Hafif vuruşlarla ve sarılmalarla sevgisini gösterir. Basit buyruklara uyar. Yeni sesleri ve eylemleri taklit etmeye çalışır.
12-18. ay Kovalama, saklanma ve diğer grup oyunlarından hoşlanır. Oyuncakları istendiğinde ve bazen de kendiliğinden verir. Başka bir çocuğun yanında oynar ama ona çok az gerçek tepki verir (paralel oyun, monolog oyun)
18-24. ay Ana-babayı güvenlik üssü olarak kullanır, onları sık sık sınırlar. Meraklı ve etkin bir biçimde çevreyi keşfeder; gözetime gereksinimi vardır. Aynada kendini tanır. Süpürme gibi basit ev işlerini taklit eder. Kolayca ilgisi başka yöne çekilir ve eğlendirilir. Tanıdık yetişkinlere sarılmakla onları itmek arasında gider gelir. İmgeleme ortaya çıkmaya başlar. Mülkiyeti anlar; “babanın ayakkabısı”, “Fatma’nın köpeği” gibi
24-36. ay Bağımsızlık tepkileri gösterir, kendi başına oynamaya başlayabilir. Yetişkinin yardımıyla bir oyuncuğu paylaşabilir. 3-10 dakikalık öyküleri dinler. Bazı basit grup oyunlarından hoşlanır.

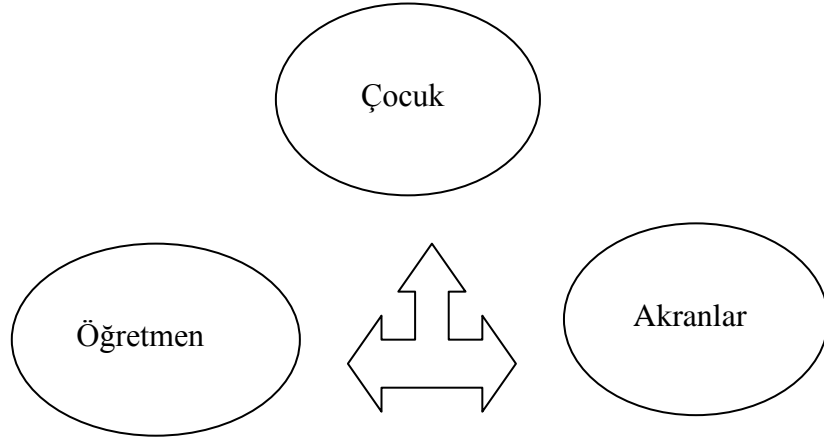
(Başaran, 1996).

Mc Neil’in çizelgesi dikkatlice incelendiğinde sosyal gelişimin bebeklikten itibaren başladığı ve aşama aşama ilerletildiği görülmektedir.

“Yaygın bir tanımla, sosyal gelişme (toplumsal gelişim), kişinin sosyal uyarıcıya, özellikle grup yaşamının baskı ve zorunluluklarına karşı duyarlılık geliştirmesi, grubun ya da kültüründe başkalarıyla geçinebilmesi, onlar gibi davranabilmesi, onaylanabilir davranış kalıpları geliştirebilmesidir” (Yapıcı ve Yapıcı, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumunda planlanmış ve düzenlenmiş etkinlikler ile çocuğun bütün bu bahsedilen becerileri kazanabilmesi amaçlanmaktadır. Bunun için oyun oynama, drama, öykü dinleme, rol yapma vb etkinlikler gerçekleştirilerek çocukların sosyal gelişimlerini yapılandırmaları sağlanmaktadır. Shickedanz (1994),

okul öncesi eğitim kurumlarının çocukların akranlarıyla sağlıklı bir ilişki kurmaları için doğal çevre ortamı özelliğine sahip olduklarından, çocukların arkadaş edinmeyi ve arkadaşlığı devam ettirmeyi en iyi okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenebileceklerini ifade etmiştir. Çocuklar buralarda gerek akranlarıyla gerekse öğretmenlerle etkileşimde bulunarak programlı bir şekilde sosyalleşmektedir. Bunu kısaca şekil 1’deki gibi ifade etmek mümkündür:

Şekil 1. Okul Öncesi Eğitim Kurumundaki Sosyal Etkileşim

Çocukların sosyal gelişimlerini oluşturmaları ve sağlıklı bir şekilde ilerletebilmeleri için sosyal beceriler kazanmaları gerekir. Sosyal becerilerde yetersiz olan çocuklar yaşamları boyunca kişiler arası ilişkilerinde, duygusal alanlarda, okul yaşamlarında ve mesleki başarılarında çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin yaşanmaması için çocukların sosyal beceri düzeylerinin artırılıp, toplumsallaşmalarının sağlanması gerekmektedir. (Antia and Kreimeyer, 1988; Akt. Sarı, 2007: 325). Okul öncesi eğitim ile çocukların sosyal gelişimlerini ilerletmek için sosyal beceriler kazandırılması amaçlanmaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında tüm diğer etkinliklerin yanı sıra oyunlaştırma yönteminin sosyal gelişime katkısı yadsınamaz derecede büyüktür. Çocukların en önemli ihtiyaçlarından biri olan sosyal yaşantısı da oyun oynarken şekillenmektedir. “Oyun ile çocuk gelecekteki rollerini öğrenmeye başlar, oyun arkadaşlarına uyum sağlar, onları daha iyi tanır, ilişkileri güçlenir” (Poyraz, 2003: 40). Okul öncesi eğitim çocuğa tüm bunları gerçekleştirme imkanı sağlar.

Çocuk okul öncesi eğitim kurumunda oynadığı oyunlarla kuralları, paylaşımı, yardımlaşmayı ve işbirliğini öğrenir. Okul öncesi dönem çocuğu henüz her şeyi tek

başına yapabilecek yeterlikte değildir. Bu yüzden bazı iş ve eylemlerinde yardıma ihtiyaç duyar. Bu yardımlar yapılan işin niteliğine göre kimi zaman yetişkin birinden istenirken kimi zaman da akranlardan istenebilir. Okul öncesi eğitim kurumunda çocuk yardım istemeyi ve yardım etmeyi öğrenir. Yardım etme ve paylaşma gibi sosyal davranışlar, kişilerin toplum ile sosyal bağlar oluşturmasını sağlayarak bu bağların düzgün şekilde sürmesini kolaylaştırır (Kim ve Stevens, 1987; Akt. Uzmen ve Mağden, 2002: 195). Böylece çocuk prososyal davranışlar göstermeye başlar.

“Prososyal davranışlar tanımı “olumlu kişiler arası ilişkiler” olarak da adlandırılmaktadır” (Sarı, 2007: 10). Bayhan, San ve Artan (2004: 240) prososyal davranışı, başkalarının yararı için dışsal bir ödül beklemeden yapılan eylemler olarak tanımlamışlardır. Okul öncesi eğitim kurumunda çocuk tıpkı kendi gibi başkasının da yardıma ihtiyaç duyabileceğinin farkına varır ve yardım edebileceği bir eylem ise karşılık beklemeden yardım etme davranışında bulunur. “Çoğu araştırmacı çocukların ve erişkinlerin prososyal davranış modellerini gözlemlemelerinin ve oyunlarında bu tür davranışlarla alakalı rol yapma aktivitelerinde yer almalarının prososyal davranışları kuvvetlendirebileceğini ifade etmiştir “(Glazer, 1991; Akt. Uzmen ve Mağden, 2002: 195). İşte okul öncesi eğitim kurumunda yapılan etkinlikler ve oynatılan oyunlar ile çocuklara prososyal davranışlar kazandırılarak sosyal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır.

2.5.5. Okul Öncesi Eğitimin Ahlaki Gelişim Üzerindeki Etkileri

“Kelime anlamıyla ahlak; tabiat, huy, karakter, adet, hal ve hareket tarzı gibi anlamlara gelmektedir. Türkçe’de ahlak kelimesi, Batı dillerindeki ethic, (ethique) ve morale terimlerinin her ikisini de karşılar” (Aydın, 2003: 15). “İnsan topluluklarınca zamanla benimsenen, bireylerin birbirleriyle ve diğer insanlarla ilişkilerini düzenleyen kurallar, ilkeler bütünüdür” (Aydın, 2003: 16).

Toplum bireylerden oluştuğuna ve her birey toplumun bir parçası olduğuna göre, bir arada huzurlu ve uyumlu bir şekilde yaşamak için bireyler birbirlerine karşı sorumluluklarını yerine getirmek ve toplumsal kurallara uymak zorundadırlar. Toplum içinde, bulunduğumuz her sosyal ortamda, aldığımız toplumsal roller doğrultusunda çeşitli görev ve sorumluluklarımız vardır. Özden (1998: 32), birlikte yaşadığımız insanlara karşı görev ve sorumluluklarımızı öğrenmenin, ahlâkî gelişimin bir parçası olduğunu ifade etmiştir.

“Ahlâkî gelişim, bireylerin doğru ve yanlış davranışları, bilinçli olarak benimsemeyi öğrenmesiyle gerçekleşir” (Topbaşı, 2006: XV).

Özeri (1994), ahlak gelişimini “çocukların belirli davranışları “doğru” yada “yanlış” olarak değerlendirmelerine rehberlik eden ve kendi eylemlerini yönetmelerini sağlayan ilkeleri kazanmaları süreci” olarak tanımlamıştır. Çocuk gelişim özellikleri gereği, henüz zihinsel yapısı iyi ve kötünün ayırımına varabilecek seviyede olmadığından doğru ve yanlış ayırt edemez. Olay yada eylemleri kendi duygusal çıkarları doğrultusunda veya kendisine aksettirmek istenilen şekliyle algılar. Bu nedenle bu dönemde çocuk ahlaki gelişimi sağlıklı bir şekilde ilerletebilmek için çevresindekilerin yöneltme ve yönlendirilmesine muhtaçtır. Bu yönlendirme aile ve okul öncesi eğitim kurumunda çocuğa sunularak ahlaki ilkeleri kazanma süreci desteklenmelidir.

“Ahlak (moral) gelişim, doğru ve yanlışın belirlenmesinde geçerli olan prensip ve ilkelerinin gelişimidir” (Özbay, 1999: 53). Çocuk içinde yer aldığı ilk sosyal ortam olan ailede kuralları ve uygun davranışı öğrenmeye başlamakta ve zamanla katıldığı diğer sosyal ortamlardaki kural ve değerlere uygun hareket etmesi gerektiğini anlamaktadır. İlk zamanlar sadece istekleri doğrultusunda hareket eden ve ihtiyaçları karşılanmadığında veya istekleri yerine getirilmediğinde saldırgan tepkiler veren çocuk, aile tarafından davranışının yanlışlığının uygun bir dille anlatılması ve tabii bilişsel olarak da gelişmeye başlaması ile zamanla bu davranışının yanlış olduğunu anlamaya ve doğru davranışlar göstermeye başlamaktadır. Smetana (1999: 216), çocuğa emretmenin, sık sık kuralları tekrarlamının, ebeveyn otoritesinin daima gösterilmesinin, bazı yasaklar konulmasının, istenilmeyen davranışı sadece o anda ortadan kaldıracağını ifade etmiştir. Yani kural koyucu ortamda olmadığına çocuk istenmeyen davranışı yeniden yapabilir oysa çocuğa doğru ve yanlış bu tür baskılarla öğretmeye çalışmak yerine çocuğun bir davranışın neden yapılması veya yapılmaması gerektiğini en uygun şekilde gerekçeleriyle anlatarak ve model olarak kavramasını sağlamak gereklidir. Böylece ahlak kavramını sınırlı da olsa ilk olarak toplumun en küçük birimi olan aile içinde oluşturmaya başlamaktadır. Okul öncesi eğitim, çocuğa kuralları anlama, uyma, doğru davranış gösterme ve dolayısıyla tanımda da belirtilen doğru ve yanlışın belirlenmesinde geçerli olan prensip ve ilkeleri geliştirmesine destek olmaktadır. Çocuk doğru davranışı gösterdiğinde ödüllendirilmekte yanlış olanı yaptığında ise çevresindeki yetişkinler tarafından uyarılırken akranları tarafından daha duygusal tepkilere maruz

kalabilmekte ve dışlanma davranışlarına maruz kalmamak için de olsa toplumsal kurallara uymaktadır. Zamanla yani yaşı ilerledikçe ise kuralları ve değerleri ve bunlara uygun hareket etme gerekçesini daha iyi anlamaya başlamakta ve ahlaki gelişimini daha da ilerletmeye başlamaktadır.

“Ahlaki gelişim, kişilik gelişiminin en önemli öğelerinden biri olup çocuğun toplumsallaşma süreci içinde neyin iyi, neyin kötü olduğu konusunda bir bilinç geliştirmesiyle ilgilidir” (Selçuk, 2004: 110). Okul öncesi eğitim ile çocuğa neyin iyi, neyin kötü olduğunun öğretilmesi, iyi ile kötüyü ayırt edebilme becerisinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu beceri okulöncesi dönemde kazandırılması amaçlanan diğer gelişim alanlarının becerileri gibi, bu dönem çocuğunun gelişim özelliklerine uygun olarak daha çok oyunlaştırarak öğretim yöntem ve faaliyetleri ile kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu oyunlar çoğu kez ilgili beceriye yönelik olarak düzenlenen grup etkinlikleri şeklinde gerçekleştirilmektedir. Çocuk, kendini kabul ettirmeyi, başkalarını kabul etmeyi, haklarını korumayı ve başkalarının haklarına saygıyı, bu grup oyunlarında öğrenir (Oğuzkan ve Oral, 2002: 5).

Doğru ve yanlış davranışın bilincinde olan çocuk doğru davranışları yapıp yanlışlardan kaçınarak toplumda kabul görür. Böylece topluma daha kolay uyum sağlar ve içinde bulunduğu sosyal ortamlarda değer görerek olumlu bir kişilik geliştirir. Toplumsal yaşamın ve düzenin gereği olan toplumsal kurallar ve değerler çerçevesinde doğru ve yanlış kavramlarını ayırt etmek ve buna uygun davranmak ahlak kavramı ile doğrudan alakalıdır. Çocuk bu şekilde ahlak gelişimini şekillendirmeye başlar.

Okul öncesi eğitimde çocuklara ahlaki olayları ve kavramları içeren öyküler okunmakta, örnek olaylar sunularak bu olaylar üzerinde konuşmaya teşvik edilmekte ve doğru davranışlar ödüllendirilirken yanlış davranışlar doğrularıyla değiştirilmeye çalışılmaktadır. Bu şekilde çocuk modeller üzerinde ve objektif olarak inceleme imkanına sahip olmakta ve doğru davranış ve sonuçları, yanlış davranış ve sonuçları şeklinde şemalar oluşturabilmektedir.

Kandır da (2001), okul öncesi eğitim kurumlarının çocukların bedensel, psiko-motor, sosyal, duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerine yardımcı olup, onları ilkokula ve gelecekteki toplumsal yaşama hazırlayan bunu da anne-babaların desteğiyle ve gerektiğinde onları da eğiterek yapan, eğitim kurumları olarak işlevlerini yerine getirdiklerini ifade etmiştir. Sonuç olarak yapılan çalışma ve araştırmalar da

göstermiştir ki; okul öncesi eğitim çocuğun bütün gelişim alanları üzerinde son derece önemli etkilere sahiptir.

2.6. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Durumu

Türkiye’de okul öncesi eğitimin tarihçesine kısaca değinilecek olunursa okul öncesi eğitimi cumhuriyet öncesi ve cumhuriyetten günümüze kadarki dönem şeklinde ele almak mümkündür. Cumhuriyetten önce ülkemizde okul öncesi eğitimin ilk örnekleri olarak “Sıbyan Okulları” gösterilebilir. ”Osmanlı döneminde 5-6 yaş çocuklarına Sıbyan Mekteplerinde, meslek kazandırmaya yönelik kurulan ıslahanelerde, savaş ve isyanlar sonucu kimsesiz kalan çocukların Darüleytam-i Osmani ve Darüleytamlarda barınma ve eğitimleri verilmekteydi. Ancak bu kurumlarda bu yaş çocuklarına verilen eğitim bugünkü okulöncesi eğitim anlayışından uzaktır” (Akyüz, 1996: 13). “Resmi anaokulları 1913-1917 yılları arasında açılmıştır. 6 Ekim 1913 tarihinde yayımlanan Tedrisat-ı İptidaiye Kanuni Muvakkati’de (İlköğretim Geçici Kanunu) ve bundan sonra yayınlanan eğitimle ilgili yasa ve yönetmeliklerde ana mektepleri de yer almaya başlamıştır” (Akyüz, 1996: 13). Bu kanun ile anaokullarının ülkenin her yerine yaygınlaştırılmasına karar verilmiş ve “Ana Mektepleri” ve “Sıbyan Sınıfları”nın ilköğretime bağlı olduğu belirtilmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında 38 ilde 80 kadar anaokulu bulunuyordu ve bu okullarda toplam olarak 5880 öğrenci eğitilmekteydi (Başal, 1998; Akt. Derman ve Başal, 2010: 561). Cumhuriyetin ilanından sonra 25 Ekim 1925 ve 29 Ocak 1930 tarihlerinde çıkarılan kararlarda bütçe imkanlarının anaokulundan ilkokula kaydırılacağı bildirilmiş ve bu yüzden ana okulları kapatılmıştır. 1961-1962 eğitim-öğretim yılına kadar da resmi ana sınıfı, anaokulu açılmamıştır.

“Uygulamada istenilen seviyeye ulaşamamış olmakla birlikte, çocuğun korunmasını ve halkın eğitimini zorunlu kılan 1961 Anayasasını takip eden devrede, okul öncesi eğitimi konusunda çeşitli çalışmalar yapılmış, konu çeşitli beş yıllık kalkınma planlarında ele alınmış, ne var ki istenilen hedeflere tam olarak ulaşamamıştır” (Öz, 1983; Gönen, 1990; Akt. Derman ve Başal, 2010: 561). “5-15 Ocak 1962 tarihinde toplanan Yedinci Milli Eğitim Şurasından sonra, 16 Haziran 1962 tarihinde ilk “Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği” yayınlanmıştır” (Ural, 1986; Akt. Derman ve Başal, 2010: 561). “Bu yönetmeliğin uygulanmasından sonra Türkiye’de resmi ve özel kuruluşlarca, yuva ve anaokulları yaygınlaşmış ve hizmet

verilen çocuk sayılarında önemli bir artış görülmüştür” (Oğuzkan ve Oral, 1983; Akt. Derman ve Başal, 2010: 561).

“1992 yılına kadar, Milli Eğitim Bakanlığı’nda, Okulöncesi Eğitim Hizmetleri; İlköğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ile Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığınca yürütülmüştür. 1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri hakkındaki 3797 sayılı kanunla, Merkez Teşkilatı bünyesinde yeni bir birim olarak “Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü” kurulmuştur (Bilir ve diğerleri, 1998; Akt. Derman ve Başal, 2010: 561).

İlköğretim çağına girmemiş çocukların eğitimi için MEB tarafından merkez teşkilatında Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü 3797 sayılı kanunla 1993 yılında kurulmuştur (MEB, 1998).

Okul öncesi eğitimin ülkemizdeki uygulamasının yıllara göre durumu aşağıda Tablo-5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Okul Öncesi Eğitimin Ülkemizdeki Uygulamasının Yıllara Göre Durumu

Okul türü ve Öğretim yılı	Okul	Öğretmen			Şube	Öğrenci		
		Toplam	Erkek	Kadın		Toplam	Erkek	Kadın
1994-1995	5 169	9 098	49	9 049	7 995	148 088	77 738	70 350
1995-1996	5 600	9 771	46	9 725	8 635	158 354	84 055	74 299
1996-1997	6 082	9 971	41	9 930	9 372	174 710	92 672	82 038
1997-1998	6 563	10 376	67	10 309	9 691	182 533	96 690	85 843
1998-1999	6 868	10 979	67	10 912	10 635	204 461	107 935	96 526
1999-2000	7 660	11 591	109	11 482	11 590	212 603	111 637	100 966
2000-2001	8 255	11 896	166	11 730	12 592	227 464	119 821	107 643
2001-2002	9 480	14 295	302	13 993	14 893	253 513	133 036	120 477
2002-2003	8 873	13 356	478	12 878	15 099	283 305	148 214	135 091
2003-2004	13 285	17 511	694	16 817	16 710	344 741	179 988	164 753
2004-2005	15 978	22 152	1 161	20 991	31 547	434 771	226 959	207 812
2005-2006	18 539	20 910	1 167	19 743	31 511	550 146	286 347	263 799
2006-2007	20 675	24 775	1 181	23 594	36 654	640 849	334 252	306 597
2007-2008	22 506	25 901	1 218	24 683	40 857	701 762	366 209	335 553
2008-2009	23 653	29 342	1 644	27 698	45 030	804 765	421 033	383 732

(Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2008-2009)

Tablo 5'ten de anlaşıldığı üzere okul öncesi eğitime katılım her yıl biraz daha artmış ve 1994-1995 eğitim-öğretim yılında ülkemizde 5169 okulöncesi eğitim veren okul ve bu kurumlarda eğitim gören 148 088 öğrenci bulunurken, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında bu sayı 23 653 okula ve 804 765 öğrenciye ulaşmıştır. Görüldüğü gibi 14 yıl gibi bir sürede okul sayısı neredeyse 5 katı kadar değişirken öğrenci sayısı ise neredeyse 6 katı kadar değişmiştir. Bu durum okulöncesi eğitim uygulamalarının ülkemizde hızla arttığını göstermektedir.

Ne yazık ki ülkemizde okul öncesi eğitime katılım oranı henüz istenilen düzeyde değildir. Yapılan araştırmalara göre ülkemizde, okul öncesi eğitimden yararlanan çocuk oranı %39'dur (MEB, 2010). Ülkemizde okul öncesi eğitimin önemini farkında olunmaması nedeniyle yeterli düzeyde katılım sağlanamamıştır. Bu nedenle 2009-2010 eğitim-öğretim yılında başlanan pilot uygulama ile 5 yaş grubunda okul öncesi eğitim

32 ilde (Amasya, Nevşehir, Çanakkale, Bilecik, Edirne, Karabük, Ardahan, Gümüşhane, Trabzon, Yalova, Karaman, Tunceli, Kilis, Bolu, Kırıkkale, Bayburt, Burdur, Kırklareli, Muğla, Düzce, Bartın, Artvin, Çankırı, Kütahya, Rize, Isparta, Kırşehir, Giresun, Uşak, Eskişehir, Sinop ve Samsun illeri) zorunlu hale getirilmiştir. Bu uygulamanın ardından 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de yüzde yüz okullaşma oranı hedeflenmektedir. Böylece okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi ile gelecek yıllarda bu oranın çok daha yüksek olması kaçınılmazdır.

2.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar

2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Kandır’ın (2001) “*Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi*” konulu araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonucunda, okulöncesi eğitim kurumları çocukların bedensel, psiko-motor, sosyal, duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerine yardımcı olan, onları ilkokula ve gelecekteki toplumsal yaşama hazırlayan bunu da anne-babaların desteğiyle ve gerektiğinde onları da eğiterek yapan, eğitim kurumları olarak işlevlerini yerine getiren kurumlar olduğu anlaşılmıştır.

Koçak (2001) tarafından yapılan “*Erken Çocukluk Döneminde Eğitim ve Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu*” konulu araştırma, bu dönemdeki eğitimin önemini ve Türkiye’deki durumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda; yapılan incelemeler ışığında kurum ve ev merkezli uygulamaların pek çok olumlu katkılarının bulunduğu ve vazgeçilemez oldukları, yeni uygulamalardan olan “Çok Amaçlı Okul Öncesi Eğitim” projesinde belediyelerin de önemli katılımlarının olacağı ve etkin uygulamalarla erken çocukluk dönemindeki çocuğun eğitiminde daha da etkili olabilecekleri, bu tür yeni programların da yaygınlaştırılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dinç, (2002), tarafından yapılan “*Okul Öncesi Eğitimin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri*” adlı araştırmada; okul öncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal gelişimine etkileri konusunda öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2000-2001 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde M.E.B.’ e bağlı anaokullarına devam eden 4-5 yaş çocukları ve onlara eğitim veren öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan 4-5 yaş çocuklarının toplam sayısı 162, öğretmenlerin ise 12’dir. Araştırma

sonucunda okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal yönden geliştikleri ortaya çıkmıştır.

Uzmen ve Mağden (2002) tarafından yapılan “*Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Prososyal Davranışlarının Resimli Çocuk Kitapları İle Desteklenmesi*” adlı çalışmada okul öncesi kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının prososyal davranışlardan paylaşma ve yardım etme davranışlarının, bu davranışları işleyen resimli çocuk kitapları ile desteklenip desteklenmediğini belirlemek amaçlanmıştır. Deneysel bir çalışma olan araştırmanın örneklemini üç anaokuluna devam eden altı yaş çocukları arasından seçilen toplam kırk çocuk oluşturmuştur. Ön-test ve son-testte çocukların yardım etme davranışlarını değerlendirmek amacıyla, içinde kalem, küçük kağıtlar, ataçlar, kalemtraş olan bir kutu yere düşürülmüş ve çocukların tepkileri gözlenmiştir. Paylaşma davranışlarını değerlendirmek amacıyla, çocuklara beşer tane çıkartma verildikten sonra, hastanede yatan bir çocuk için istediği sayıda çıkartmayı verebileceği söylenmiştir. Çocukların aileleri ve eğitimcilerine, içeriğinde yardım etme ve paylaşma davranışlarını kapsayan soruların bulunduğu birer soru formu iletilmiştir. Deney ve kontrol grubu çocuklarına iki hafta boyunca sekizer tane resimli kitap okunmuştur. Deney grubu çocuklarına dördünün içeriğinde yardım etme, dördünün paylaşma davranışları olan resimli kitaplar okunmuş, hikaye hakkında sorular sorulmuş, tartışmalar yapılmış, etkinlikler uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, deney grubuna okunan kitapların çocukların yardım etme ve paylaşma davranışları üzerine etkisi olduğu, verilmiş olan eğitimin kız çocuklarının yardım etme davranışları, erkek çocukların ise paylaşma davranışları üzerinde daha etkili olduğu saptanmıştır. Aileler ile eğitimcilerin sorulara vermiş olduğu cevaplar arasında tutarlılık olmadığı, aile ve eğitimcilerin ifadeleri ile çocukların davranışları arasındaki uyumun düşük olduğu belirlenmiştir.

Yazıcı'nın (2002) yapmış olduğu “*Okul Öncesi Eğitiminin Okul Olgunluğu Üzerine Etkisinin İncelenmesi*” konulu bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın evrenini 1999 ve 2000 öğretim yılında Ankara İli merkez ilçelerine bağlı ilköğretim okullarının birinci sınıfına yeni başlayan ve anasınıflarına devam eden altı yaş çocukları oluşturmaktadır. Örnek grubunu ise Ankara İli Keçiören ilçesine bağlı İbni Sina İlköğretim Okulu, Sevgi Anaokulu; Mamak ilçesine bağlı Malazgirt İlköğretim Okulu, Çankaya ilçesine bağlı Fahri Çaldağ İlköğretim Okullarının birinci sınıfına yeni başlayan 72 ve anasınıflarına devam eden (dönem sonunda) 70 olmak üzere, orta sosyo-

ekonomik düzeyde, toplam 142 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, çocukların okul olgunluğu düzeylerini okul öncesi eğitiminin etkilediği görülmüştür. Okul öncesi eğitimi alan çocukların okul olgunluğu puanlarının, okul öncesi eğitimi almayan çocukların okul olgunluğu puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Yıldızbaş ve Parlakyıldız (2004) *“Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının Ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi”* konulu araştırmada, tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen Bolu il merkezinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri analiz edilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen anket sorularının öğretmenlerle birebir görüşme yapılarak uygulanması ve okuma yazma çalışmalarının gözlenmesi, çalışmalarda kullanılan dökümanların incelenmesi ile elde edilmiştir. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevap ile uygulamaları karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Sonuçta, okul öncesi öğretmenlerin okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında, çocukların ilköğretime hazırbulunuşluk düzeyine ulaşması açısından bilgi, beceri eksiklerini tamamlama ve geliştirme, yeni teknolojiyi kullanma ve geliştirme gibi hedefleri gerçekleştirme yönünden beklenen verimliliği gösteremedikleri ortaya çıkmıştır.

Cevher ve Buluş (2006) tarafından yapılan *“Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarında Akademik Benlik Saygısı”* isimli çalışmada okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının akademik benlik saygısı düzeyini ve bunun çeşitli demografik değişkenler ile ilişkisini saptamayı amaçlamıştır. Örnekleme Denizli il merkezinde bulunan 2 özel ve 6 resmi ilköğretim okuluna bağlı anasınıfı ile 2 özel ve 1 kamuya ait bağımsız anaokuluna devam eden toplam 361 çocuk oluşturmıştır. Araştırmanın sonucunda çocukların akademik benlik saygısı düzeyinin ortalamanın altında olduğu; öğretmenin kıdem yılına ve çalıştığı okulun özel veya resmi olup olmamasına ve çocuğun yaşına bağlı olarak değişiklik göstermediği saptanmıştır. Ayrıca kız çocuklarının akademik benlik saygısı düzeyinin erkek çocuklarınkine göre daha düşük olduğu; annenin ve babanın eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarının akademik benlik saygılarının düştüğü; ailenin aylık toplam geliri ile çocuğun akademik benlik saygısı düzeyi arasında ters yönde ilişki olduğu belirlenmiştir.

Elgül (2006) tarafından yapılan *“Özel Ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim 1. Ve 2. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Alarak Kendi Sınıflarına Gelen Çocuklara Bakış Açılı”* adlı araştırma ile özel ve resmi devlet ilköğretim okullarında çalışan birinci ve ikinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin okulöncesi eğitimi olarak

kendi sınıflarına gelen çocuklara bakış açıları arasında fark olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara ili merkez ilçelerinde özel ve resmi devlet okullarının 1. ve 2. sınıfını okutan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Elde edilen verilere göre araştırmanın evreni içinde 4788 öğretmen bulunmaktadır. Araştırmanın evreni içinden basit rastgele örneklem seçme yolu ile 280 öğretmenin ölçüğe verdikleri cevaplar örneklemini oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları kurum ile okul öncesi eğitimi almış ve almamış olan çocuklara bakış açıları arasında anlamlı bir fark olmadığı; cinsiyetleri, yaşları, öğrenim durumları ve mesleki kıdemleri ile okul öncesi eğitimi almış ve almamış olan çocuklara bakış açıları arasında anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır.

Pehlivan (2006) “*Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan Öğrencilerin İlkokuma Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*” isimli çalışmasında, okulöncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin, ilkokuma yazmaya geçiş sürecini, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında, Adana il sınırları içinde yer alan farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 6 ilköğretim okulunda yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 6 ilköğretim okulundaki 60 tane birinci sınıf öğrencisi ile 15 öğretmenden oluşmaktadır. İlköğretim birinci sınıftaki 60 öğrenci ile birinci sınıfı okutan 15 öğretmenin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda; anne babaların eğitim düzeyi arttıkça, öğrencinin okul öncesi eğitim kurumuna gitme oranının arttığı ve araştırmaya dahil olan öğrencilerin ailelerinin aylık geliri arttıkça, okul öncesi eğitim kurumuna giden öğrenci sayısının arttığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin büyük çoğunluğu bitişik eğik yazıyı güçlük çekmeden yazabildiği, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre okula daha donanımlı geldiği ve okul öncesi eğitim kurumlarının, çocukları, okula ve okul kurallarına hazırladığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kıldan (2007), “*Okul Öncesi Eğitim Ortamları*” adlı makalesinde; genelde eğitim kurumlarındaki fiziksel ortamların nasıl olması gerektiğini tanımlarken, özelde, okul öncesi eğitim kurumlarındaki fiziksel ortamlar üzerinde durmuştur.

Kırca, (2007), “*Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1. Sınıf Çocuklarının Okula Hazırbulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi*” konulu araştırma 2005-2006 Eğitim-Öğretim yılında Ankara ili Akyurt ilçesinde, bünyesinde anasınıfı ve bağımsız birinci

sınıfı olan (birleştirilmiş sınıf uygulaması olmayan), ilköğretim okullarının birinci sınıflarına devam eden 82'si kız, 88'i erkek olmak üzere 170 çocuk ve onların anne babaları ile gerçekleştirmiştir. Araştırmanın sonucunda, Okul öncesi eğitim alan çocukların, okuma yazmaya hazırlık becerilerinin, okulöncesi eğitim almayan çocuklara göre, daha iyi olduğu saptanmıştır.

Kuday (2007), "*Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan Ve Hiç Okul Öncesi Eğitim Almayan 3-6 Yaş Çocukların Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması*" konulu araştırması sonucunda aile destekli eğitimin çocukların bilişsel gelişimlerine katkı sağladığı görülmüştür.

Önkol Şengül'ün (2007) yaptığı "*Türkçe Ve İkinci Dilde Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Türkçe Dil Kullanım Becerilerinin İncelenmesi*" adlı çalışmada, İstanbul İlinde okulöncesi düzeyinde bulunan Türkçe ve ikinci dilde eğitim gören 5-6 yaş kız ve erkek çocukların, Türkçe dil kullanım beceri düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2006- 2007 öğretim yılında İstanbul ili Avrupa ve Asya yakası sınırları içinde bulunan SHÇEK ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel anaokullarında eğitim görmekte olan 5,0-5, 12 yaş grubu çocuklar ve onların anne- babaları oluşturmaktadır. Araştırmada ulaşılabilen iki dilli çocuklar dikkate alındığında, tüm öğrenciler üzerinde çalışıldığından ayrıca örneklem oluşturulmamış, ana dilli çocuklar içinse Marmara Üniversitesi yuvası öğrencileri ve Perihan Aktürk Anaokulu seçilmiştir. Araştırma kapsamındaki çocukların tümünün anne- babalarının Türk ve ana dillerinin Türkçe olmasına özellikle dikkat edilmiştir. Araştırma sonucunda; ana dilli (Türkçe) çocukların dil kullanım becerileri daha yüksek bulunmuştur. 5-6 yaş çocuklarının Türkçe ve iki dilde okul öncesi eğitime devam etmeleri ile Türkçe dil kullanım becerileri ve daha önceden İngilizce eğitim almaları arasında; Türkçe dil kullanım becerilerinden "benzerlik" alt boyutu 0.1, "isimlendirme" ve "farklılık" alt boyutları 0.5 düzeyinde pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Bu durumda, İngilizce eğitim alma Türkçe ve ikinci dilde eğitim gören 5-6 yaş çocuklarının Türkçe dil kullanım becerilerinin "benzerlik", "isimlendirme" ve "farklılık" alt boyutlarını olumlu olarak etkilemektedir.

Unutkan (2007)'in hazırladığı "*Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Matematik Becerisi Açısından İlköğretime Hazırbulunuşluğunun İncelenmesi*" başlıklı araştırmada, okula hazırlık alan ve almayan çocukların matematik becerileri temelinde ilköğretime hazır bulunuşluk düzeyleri; yaş, cinsiyet, sosyoekonomik düzey değişkenleri açısından

karşılaştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini, okulöncesi eğitim alan 180, almayan 120 5, 5.5, 6 yaş çocukları oluşturup, araştırmada veriler, kişisel bilgileri içeren anket formu ile “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği”nin Uygulama formunun matematik çalışmaları alt boyutu kullanılarak toplanmıştır. Bulgular t testi ve varyans analizi uygulanarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre okul öncesi eğitim alma değişkeni ile çocukların matematik becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Okul öncesi eğitim alan çocukların matematik becerilerinde okul öncesi eğitim almayanlara oranla daha yeterli oldukları anlaşılmış, cinsiyet açısından ise çocukların matematik becerilerinde farklılık bulunamamıştır. Çocukların yaşlarına göre matematik becerilerinin yalnızca sıralama ve ölçekten alınan toplam puan açısından farklılaştığı görülmüş, 5 yaş çocuklarının matematik becerileri 5.5, 6 yaş çocuklarına göre daha yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Alt sosyo-ekonomik düzeyden çocukların matematik becerileri bakımından ilköğretime yeteri kadar hazır olmadıkları bulunmuştur. Sonuç olarak araştırmanın bulguları 5-6 yaş çocuklarının matematik becerilerinin gelişebilmesinde okul öncesi dönemde sistemli bir eğitim almalarının önemini ortaya koymuştur. Okul öncesi eğitim alan çocukların diğer alanlarda olduğu gibi matematik becerilerinde de okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre ilköğretime daha yüksek oranda hazır oldukları sonucuna varılmıştır.

Sarı (2007), tarafından yapılan “*Anasınıfına Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların, Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının, Çocuğun Sosyal Uyum Ve Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*” adlı çalışmada, anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların, annelerinin çocuk yetiştirme tutumlarının, çocuğun sosyal uyum ve becerilerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ankara iline bağlı merkez ilçelerinde bulunan resmi ve özel anaokullarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların anneleri araştırma evrenini oluşturmuştur. Devlet okulları ve özel okullar için iki ayrı araştırma tasarımı yapılmış ve iki ayrı örneklem seçimi yapılmıştır. Devlet okulları için araştırma evrenini, 26150 öğrencinin anneleri, örneklemini 370 anne oluşturmuştur. Özel okullar için araştırma evrenini, 2772 öğrencinin annesi, örneklemini 330 anne oluşturmuştur. Toplam evren, 28922 kişi, örneklem ise 700 kişidir. Araştırmaya katılan örneklem grubunun demografik özellikleri sıklık ve yüzde tabloları aracılığı ile yorumlanmıştır. Annelerin çocuklarına karşı tutumlarının analizinde ve çocukların sosyal uyum ve becerilerinin analizinde; alt grup sayıları 2 olan değişkenler için T testi, alt grup sayısı 2’den fazla olan değişkenler için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyutları ile Sosyal Uyum Ölçeği alt boyutları arasındaki anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi için korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, “Aşırı Koruyucu Annelik” kardeş sayısı, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin yaşı, annenin çalışma durumu ve babanın mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ev hanımı annelerin sürekli çocuklarıyla olmasının aşırı koruyuculuğu, profesyonel mesleklerde çalışan annelere göre artırdığı söylenebileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca “Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma” kardeş sayısı, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin yaşı ve babanın mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. “Sosyal Uyum” annenin yaşı ve babanın yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. “Sosyal Uyumsuzluk” okul türü ve yaş grubuna göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Araştırmada özel okula giden çocukların sosyal uyumsuzluk yönünden devlet okuluna gidenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Büyükekiz (2008), “Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Resim Uygulamalarındaki Farklılıklar” konulu bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın verileri, 2006 – 2007 öğretim yılında Konya ili merkezindeki ikisi özel ve biri devlete ait olmak üzere üç ilköğretim okulunda toplam 84, 1. sınıf öğrencisi üzerinde yapılan uygulama çalışmasından elde edilen sonuçlar oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, okul öncesi çocuğuna verilen eğitimin onu her yönden geliştirmekle birlikte aynı zamanda sanatsal ve yaratıcılık anlamında çocuğa bir çok şey verebildiği ve okul öncesi eğitimin çocuğun resim ve sanatsal becerisine önemli katkılar sağladığı ortaya çıkmıştır.

Yeşil (2008) “Okul Öncesi Eğitim Almış Ve Almamış Öğrencilerin Okula Uyumlarının Karşılaştırılması” başlıklı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu araştırmada, okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının öğretmen görüşlerine göre karşılaştırılması yapılmıştır. Araştırma, İstanbul ili, Bağcılar, Bakırköy ve Bahçelievler ilçeleri sınırları içerisinde ki 2007- 2008 öğretim yılında ilköğretim okullarında çalışan 1.sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda, okul öncesi eğitim almış çocukların almamışlara göre okula uyum davranışlarının daha gelişmiş olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 6. Yurt İçinde Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Çalışmayı Yapan/Yapanlar	Yıl	Çalışmanın Türü	Çalışmanın Adı	Çalışmanın Yöntemi
Mehmet Büyükekiz	2008	Tez	Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Resim Uygulamalarındaki Farklılıklar	Tarama
Davut Yeşil	2008	Tez	Okul Öncesi Eğitim Almış Ve Almamış Öğrencilerin Okula Uyumlarının Karşılaştırılması	Tarama
Elif Sarı	2007	Tez	Anasınıfına Devam Eden 5-6 Yaş Arasındaki Çocukların, Ailelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının, Çocuğun Sosyal Uyum Ve Becerilerine Etkisinin İncelenmesi	Betimsel
Özgül Polat Unutkan	2007	Makale	Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Matematik Becerisi Açısından İlköğretime Hazır bulunmuşluğunun İncelenmesi	Tarama
F.Lemis Önkol Şengül	2007	Tez	Türkçe Ve İkinci Dilde Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Türkçe Dil Kullanım Becerilerinin İncelenmesi	Tarama
Fatma Servet Kuday	2007	Tez	Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan Ve Hiç Okul Öncesi Eğitim Almayan 3-6 Yaş Çocuklarının Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması	Deneme modelli çalışma
M. Aylin Kırca	2007	Tez	Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1. Sınıf Çocuklarının Okula Hazırlanmışlıklarına Etkisinin İncelenmesi	Tarama
A. Oğuzhan Kıldan	2007	Makale	Okul Öncesi Eğitim Ortamları	Derleme
Dilek Pehlivan	2006	Tez	Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan Öğrencilerin İlkokuma Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi	Nitel araştırma
Öznur Duman Elgül	2006	Tez	Özel Ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim 1. ve 2. sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Alarak Kendi Sınıflarına Gelen Çocuklara Bakış Açıları	Tarama
Fatma Nilgün Cevher Ve Mustafa Buluş	2006	Makale	Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarında Akademik Benlik Saygısı	Tarama
Fusun Yıldızbaş Ve Belgin Parlakyıldız	2004	Makale	Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının Ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi	Nitel ve Nicel
Zeliha Yazıcı	2002	Makale	Okul Öncesi Eğitiminin Okul Olgunluğu Üzerine Etkisinin İncelenmesi	Tarama
Fatma Selay Uzmen Ve D.Mağden	2002	Tez	Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Prososyal Davranışlarının Resimli Çocuk Kitapları İle Desteklenmesi	Tarama
Berrin Dinç	2002	Tez	Okul Öncesi Eğitiminin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri	Tarama
Nurcan Koçak	2001	Makale	Erken Çocukluk Döneminde Eğitim Ve Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu	Tarama
Adalet Kandır	2001	Makale	Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri Ve Önemi	Tarama

2.8.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Morris, Williams, Atwater ve Wilmore (1982), yaptıkları “*Age and Sex Differences in Motor Performance of 3 Through 6 Year Old Children*” isimli çalışmada 3–6 yaşındaki çocukların motor performansı ile yaş ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamışlardır. Sonuç olarak ise 3-6 yaş dönemindeki çocukların motor performanslarında yaşın genellikle cinsiyete göre daha etkili olduğu anlaşılmıştır.

Devries ve ark. (1991), öğretmen merkezli geleneksel yöntem, çocuk merkezli yapılandırılmış yöntem ve teknik yöntem uygulayan üç anaokulu sınıfını yakından gözlemlemiştir. İki oyun kullanarak analizler yapmışlardır. Sonuçta, yapılandırılmış yöntem uygulanan anasınıfındaki çocukların, diğer gruptaki çocuklara oranla kişiler arası ilişkiler, deneyimlerini paylaşma ve anlaşma stratejilerinin çeşitliliğinde daha başarılı oldukları belirlenmiştir (Akt. Dere, 2000).

Kalliopuska ve Ruokonen (1993), tarafından yapılan “*A Study With A Follow-Up The Effects Of Music Education On Holistic Development Of Empathy. Perceptual an Motor Skills*” isimli çalışmada, 6-7 yaş grubundaki çocukların sosyalleşme ve empati kurabilme gelişimleri üzerinde, müzikli empati eğitimi programının etkisi incelenmiştir. Bu araştırmada çocuklar deney ve kontrol grupları şeklinde ayrılmış, deney grubuna, üç ay boyunca her hafta birer saat müzikli empati eğitimi programı (şarkı söyleme, müzik aleti çalma, müzikle dramatizasyon yapma ve çocuklarla tüm bu etkinlikleri ve hissettiklerini tartışma) uygulanmıştır. Her iki gruba da dokuz ay sonra yine ön test, son test ve son test uygulanmıştır. Ölçümlerde, deney grubunda empati ve sosyalleşmede önemli bir artış görülmüş, kontrol grubu için ise önemli artışın olmadığı belirlenmiştir.

Sounthard ve May (1996), okul öncesi ve ilkököl programlarının okuldaki okuma ve matematik başarısına uzun ve kısa vadeli olan etkilerini incelemiştir. Çalışmaya anaokuluna devam eden 66 çocuk katılmıştır. Üç tanede kıyaslama grubu oluşturulmuştur. Çocuklara CAT ve ITBS standart başarı testleri uygulanarak ilk grup ile diğer gruplar arasında kıyaslama yapılmıştır. Sonuçta, hazırlık grubu ile diğer grupların okuma başarısı arasında fark bulunamamıştır. Matematik testinde ise hazırlık grubunun diğer gruplara göre daha başarılı oldukları saptanmıştır (Akt. Dere, 2000).

Miller (1997), “*Emotional Cognitive Behavioral And Temperament Characteristics of High-Empathy Children*” başlıklı çalışmasında, empati ve özgeci davranışının okul öncesi dönem çocuklarında mizaç özellikleri ile ilişkisini incelemiştir.

Örnekleme iki-sekiz yaş arasındaki yüksek empati düzeyine sahip 27 çocuktan oluşturulmuştur. Ardından çocukların anneleriyle görüşülerek, çocukların okul ve evdeki empati ve yardımseverlik tepki düzeyleri belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda duygusal açıdan olumlu olarak tanımlanan çocukların, empati ve yardımseverlik tepkilerinde de sosyal bireyler olduğu yargısına varılmıştır.

Janson (2001) "*Togetherness and Diversity in Pre-school Play*" adlı çalışmasında okul öncesi dönem çocuklarının beraber oyunlarında sadece fiziksel ortamın paylaşılmasından öte, beraberce oyunun ortak fiziksel mekan, sosyal düşünce ve deneyim, ortak semboller içerdiğini belirterek görme engelli ve görebilen çocukların birlikte oyunlarını gözlemlemiş ve kişisel özelliklerin beraberce oynanan oyunlarda önemli olduğunu belirtmiştir.

Gumaraes ve McSherry (2002) Kuzey İrlanda'daki okul öncesi eğitim müfredatının çocuk-merkezli oyun ve öğretmen-merkezli aktiviteler açısından test edilmesini amaçlayan bir araştırma yapmışlardır. Araştırmada gözlemler 4 farklı tipte (özel gündüz bakımevi, anaokulu, oyun gurubu, anasınıfı) 71 okulöncesi eğitim ortamında yapılmıştır. Her bir merkez bir gün içinde bütün halinde gözlenerek çocukların katıldığı aktiviteler ve bunların içerikleri, mevcut yetişkin ve çocuk sayısı, etkinliklere harcanan zaman ve yetişkin katılımı kaydedilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde ortaya çıkan sonuçta anasınıfı dışındaki diğer kurumların etkinlik çeşitleri ile çocuk-merkezli eğitimlerinin, öğretmen merkezli eğitimden daha ön planda olduğu görülmüştür. Anasınıflarında yapılan etkinliklerin ise daha çok öğretmen yönetimindeki aktiviteler yönünden yoğun olduğu belirlenmiştir (Akt. Erşan, 2006).

Dadkhah (2004), tarafından yapılan "*The Impact Of Educational Play On Fine Motor Skills Of Children*" adlı çalışmada 4-6 yaş dönemindeki seksen çocuk üzerinde yapılan araştırmada ince motor beceriler üzerine gelişimsel oyunun etkisi araştırılmıştır. Çocukların el-göz koordinasyonu, el-el koordinasyonu ve el beceri hızı ölçülmüş ve araştırma sonuçları gruplar arasında farklılıkların önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Oja ve Jürriame (2002) yaptıkları "*Physical Activity, Motor Ability And School Readiness Of 6 Year Old Children*" isimli araştırmada, 6 yaşındaki çocukların fiziki etkinlik, motor kabiliyeti ve okula hazır oluşları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya 294 çocuk katılmıştır. Çocukların fiziksel aktivitelerini ölçmek için Araştırmanın sonucunda, 6 yaş grubundaki kız ve erkek çocuklarının okula hazır oluşları ile fiziki etkinlikleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Okula hazır oluşta ise,

sayı ve Şekil kavramlarında kızlar ve erkekler arasında belirgin bir fark görölmemiŐtir. Sözlü anlam ve hafıza, büyüklük kavramı ve küçük kas becerilerinde kızların ortalaması daha yüksek bulunmuştur.

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümünde kullanılan istatistiksel işlemler incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerine ilişkin öğretmenlerinin görüşlerine (çeşitli bağımsız değişkenlere) göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek üzere hazırlanan tarama modelinde bir çalışmadır.

Bu çalışmada, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerinin ortaya konması istendiği için, anket yöntemi kullanarak alan araştırması yöntemi kullanılmıştır. Anket soruları, üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, kişisel bilgilere, ikinci bölümde okul öncesi eğitimin, bu eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki bilgi, beceri ve davranış özelliklerine ilişkin beşli likert tipinde hazırlanmış, üçüncü bölümde ise, okul öncesi eğitimin ilköğretim başarısına katkılarını daha ileri düzeyde sağlamaya ilişkin öğretmen görüş ve önerileri için açık uçlu bir soruya yer verilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2010–2011 eğitim-öğretim yılı Diyarbakır ilinde birinci kademe görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrenin büyüklüğü nedeni ile örneklem seçilme yoluna gidilmiş ve “Random Örneklem Yöntem”i kullanılmıştır. Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, Diyarbakır il merkezinde 293 ilköğretim okulu ve 2813 sınıf öğretmeni bulunmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Diyarbakır il merkezinde bulunan 30 ilköğretim okulunda görev yapan 400 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Veri toplama aracı olarak; okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerini belirlemek amacıyla, taslak olarak oluşturulan ölçekte, öncelikle literatür taraması, ilköğretim ders kitaplarındaki temel kazanımlar ve benzer ölçeklerin incelenmesi

sonucunda 39 madde belirlenmiştir. Oluşturulan bu anket taslağı için ilköğretim birinci kademedeki görev yapan sınıf öğretmenleri ve ilgili uzmanlardan görüş alınmıştır. Öğretmen ve uzman görüşlerinden de yola çıkılarak kişisel bilgilerden, beşli likert tipinde hazırlanmış 39 maddeden ve son olarak da açık uçlu bir sorudan oluşan anket 81 öğretmene uygulanmış ve ön uygulama sonucu olarak veriler işleme alınmıştır. Verilerin faktör analizi yapılmıştır. Anket faktör yapılarını incelemek amacıyla uygulanan dönüştürülmüş (varimax) temel bileşenler analizi sonuçları KMO ve Bartlett testleriyle bulunmuştur.

Anket çalışması üzerine yapılan analizde KMO değeri 0,896 bulunmuştur. Bartlett testi ise anlamlı çıkmıştır ($p=0,000<0,05$). KMO değerinin 0,60 tan yüksek olması ve Bartlett testinin anlamlı olması sonucu faktör analizi yapmaya uygun olduğuna karar verilmiştir.

İki sorunun ikinci ve üçüncü faktörlerde yakın yük değerlerine sahip olması sonucu bu iki sorunun anket grubundan çıkarılması önerilmiş ve kalan 37 soruyla aynı analizler tekrar yapılmıştır. 37 soruyla gerçekleştirilen faktör analizi sonucuna göre:

Cronbach-alfa güvenilirlik katsayısı 0,615; KMO değeri 0,684 ve Bartlett anlam düzeyi $p=0,000$ yani anlamlı bulunmuştur. Belirlenen iki sorunun test grubundan çıkarılması güvenilirlik katsayısı üzerinde önemli bir değişiklik yaratmamış olmasına rağmen KMO değerinde büyük olmamakla beraber artış gözlenmiştir. (0,615 iken 0,684 olmuştur).

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılmasıyla son şeklini alan anket, üç bölümden oluşmaktadır. Ankette, öğretmenlerin kişisel bilgilerini içeren (cinsiyet, öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu, mesleki kıdem) içeren maddeler, ikinci bölümde okul öncesi eğitimin bu eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki bilgi, beceri, davranış ve tutum farklarından yola çıkılarak ilköğretimdeki başarıya katkılarına yönelik görüşlerini içeren “*tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum*” şeklinde beşli likert tipinde 37 madde ve üçüncü bölümde ise sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin ilköğretim başarısına katkılarını daha ileri düzeyde sağlamaya ilişkin görüş ve önerilerini tespit etmek için hazırlanmış açık uçlu 1 soru olmak üzere toplam 44 madde yer almaktadır.

Araştırmada uygulanan beşli likert tipi maddelerin, eşit ortalamalar esas alınarak ölçek aralıkları aşağıda verilmiştir:

Katılma Düzeyleri	Madde Aralıkları
Kesinlikle Katılmıyorum	1.00 – 1.80
Katılmıyorum	1.81 – 2.60
Kararsızım	2.61 – 3.40
Katılıyorum	3.41 – 4.20
Tamamen Katılıyorum	4.21 – 5.00

şeklinde puanlanmıştır.

Anket, okul öncesi eğitimin, ilköğretim başarısı üzerindeki etkilerini belirleyebilmek amacıyla bu eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki bilgi, beceri, davranış ve tutum farklarını ölçmek için beşli likert tipi (Tamamen Katılıyorum = 5, Katılıyorum = 4, Kararsızım = 3, Katılmıyorum = 2, Kesinlikle Katılmıyorum = 1) biçiminde düzenlenmiştir. Ankette mevcut üçüncü bölüme ait diğer soru ise açık uçlu olarak hazırlanmıştır.

Veri toplama aracının geçerlilik çalışması için anket, Diyarbakır ili Silvan ilçesi merkez ilköğretim okullarında görev yapan 81 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Onlardan alınan görüşler ve yapılan analizler doğrultusunda, veri toplama aracına son şekli verilmiştir.

3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması ve Verilerin Toplanması

Diyarbakır ili Milli Eğitim Müdürlüğüne gidilerek, Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarının sayısı, isimleri ve adresleri ve telefonları alınarak evren belirlenmiş ve evren içinden seçilen örnekleme göre araştırmaya ait anketin uygulanması için gerekli izin İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınmıştır. Bu izin doğrultusunda anket, il merkezindeki 30 ilköğretim okulunu içeren örnekleme uygulanmıştır. Uygulanan anketlerin bir kısmından geri dönüş sağlanamazken, bir kısmı da eksik veya hatalı doldurulduğundan değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sonuç olarak 310 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Hatalı veya eksik dolduruldukları için değerlendirmeye alınmayan anketler çıkarıldıktan sonra, geri kalan 310 (%77,5) anket verileri üzerinde istatistiksel işlem yapıldıktan sonra anket dönüş oranının %77 olması, araştırmadan elde edilen sonuçların geçerliliğini ortaya koymuştur.

Tablo 7. Anketlerin Uygulama ve Geri Dönüş Oranları

Öğretmenlere Uygulanan Anket Sayısı	Dönen Anket Sayısı	Değerlendirme Dışı Kalan Anket Sayısı	Değerlendirilen Anket Sayısı	Anket Dönüş Yüzdesi (%)
400	318	8	310	77,5

Tablo-7 incelendiğinde de anketlerden elde edilen sonuçlar açıkça görülmektedir.

3.5. Verilerin Analizi

Öğretmenlere uygulanan anketlerden elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamına girilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 16.0 for Windows Evaluation Version istatistik paket programı kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı yardımı ile istatistiki işlemlere tabi tutulmuş ve tablo haline getirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde; bağımsız değişkenler için, frekans (N), yüzde (%), ortalama (X), standart sapma (SS) değerleri ortaya konmuştur.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için bulgular bölümünde tablolar oluşturulmuş, tartışma bölümünde de bu bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özellikleri ile ilgili (cinsiyet, öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu, kıdem) istatistiksel analizler için yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgileri ve okulöncesi eğitimin ilköğretimdeki etkilerine ilişkin mevcut durumu (öğretmen görüşleri doğrultusunda) içeren maddelerin kategorilerine ilişkin dağılımlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için cinsiyet değişkenine “t testi”, öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu ve kıdem değişkenlerine ise F Testi (ANOVA) uygulanmıştır. Anlamlı fark 0.05 düzeyinde kabul edilmiştir.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri ile ilgili: cinsiyet, öğrenim durumu, mezun olunan eğitim kurumu, mesleki kıdem değişkenleriyle ilgili frekans değerleri ve buna bağlı yüzde hesaplamalarına yer verilmiştir.

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8. Öğretmenlerin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	143	46,1
Erkek	167	53,9
Toplam	310	100

Tablo-8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 143'ünün (%46,1) kadın öğretmenler olduğu, 167'sinin (%53,9) ise erkek öğretmenler olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkeni göz önüne alındığında erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla olduğu ancak katılımcıların oranları arasında çok büyük bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 9. Öğretmenlerin “Öğrenim Durumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Frekans	Yüzde
Önlisans	24	7,7
Lisans	266	85,8
Yüksek Lisans	20	6,5
Doktora	0	0,0
Toplam	310	100

Tablo-9 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 24'ünün (%7,7) önlisans düzeyinde öğrenim durumuna sahip öğretmenler olduğu, 266'sının (%85,8) lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahip öğretmenler olduğu, 20'sinin (%6,5) yüksek lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahip öğretmenler olduğu görülmüştür. Öğrenim durumu değişkeni göz önüne alındığında katılımcıların %85,8 gibi büyük bir çoğunluğunun lisans düzeyinde bir eğitim kurumu mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Öğretmenlerin “Mezun Olduğu Eğitim Kurumu” Değişkenine Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Eğitim Kurumu	Frekans	Yüzde
Öğretmen Okulu	12	3,9
Eğitim Enstitüsü	22	7,1
Eğitim Fakültesi	221	71,3
Diğer	55	17,7
Toplam	310	100

Tablo-10 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 12’sinin (%3,9) öğretmen okulu mezunu öğretmenler olduğu, 22’sinin (%7,1) eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler olduğu, 227’sinin (%73,3) eğitim fakültesi mezunu öğretmenler olduğu, 55’inin (%17,7) diğer eğitim kurumları (Fen-Edebiyat Fakültesi, Veterinerlik Fakültesi, Mühendislik Fakültesi vb) mezunu öğretmenler olduğu görülmüştür. Katılımcıların mezun oldukları eğitim kurumu değişkeni göz önüne alındığında % 71,3 gibi büyük bir çoğunluğun eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Öğretmenlerin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	Frekans	Yüzde
0-5 Yıl	31	10
6-10 Yıl	51	16,5
11-15 Yıl	104	33,5
16-20 Yıl	69	22,3
21 Yıl ve Üstü	55	17,7
Toplam	310	100

Tablo-11 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 31’inin (%10) 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 51’inin (%16,5) 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 104’ünün (%33,5) 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu, 69’unun (%22,3) 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler olduğu ve 55’inin (%17,7) 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler olduğu görülmüştür. Katılımcıların mesleki kıdemleri göz önüne alındığında 11-15 yıllık öğretmenlerin % 33,5’lik oranla çoğunluğu oluştururken, 0-5 yıllık öğretmenlerin %10’luk oranla azınlık oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin anket sorularının beşli likert tipinde hazırlanmış 37 maddelik bölüme verdikleri cevaplar her madde için ayrı ayrı aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 12. Öğretmenlerin Anket Maddelerine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Okul öncesi eğitim alanlar almayanlara göre;	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		\bar{X}	SS
	f	%	F	%	f	%	F	%	F	%		
İlköğretime ve okul kurallarına daha kolay uyum sağlamaktadırlar.	168	54.2	121	39.0	10	3.2	10	3.2	1	0.3	4.51	1.209
Kendilerini daha rahat ifade etmektedirler.	150	48.4	130	41.9	18	5.8	11	3.5	1	0.3	4.35	0.772
Kendilerini sözlü olarak ifade etmede daha başarısızdırlar.	26	8.4	31	10.0	23	7.4	168	54.2	62	20.0	2.33	1.152
Konuşma kurallarına uymada daha başarılıdırlar.	101	32.6	155	50.0	23	7.4	23	7.4	8	2.6	4.03	0.965
Kelimeleri doğru telaffuz etmede daha başarılıdırlar.	98	31.6	161	51.9	20	6.5	27	8.7	4	1.3	4.04	0.920
Kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanmada daha başarılıdırlar.	94	30.3	156	50.3	24	7.7	30	9.7	6	1.9	3.97	0.972
Konuşmalarında beden dilini kullanmada daha başarısızdırlar.	22	7.1	43	13.9	24	7.7	168	54.2	53	17.1	2.40	1.135
Dinlediğini anlamada daha başarılıdırlar.	89	28.7	153	49.4	30	9.7	35	11.3	3	1.0	3.94	0.960
Dinlediği konulara ilişkin sorulan soruları cevaplamada daha başarılıdırlar.	94	30.3	160	51.6	26	8.4	25	8.1	5	1.6	4.01	0.926
Resimlerle anlatılan bir olayı yorumlamada daha başarılıdırlar.	114	36.8	167	53.9	17	5.5	7	2.3	5	1.6	4.22	0.782
Okuduğunu anlamlandırmak için görsellerden yararlanmada daha başarılıdırlar.	112	36.1	156	50.3	19	6.1	20	6.5	3	1.0	4.14	0.866
Duygu ve düşüncelerini resimlendirmede daha başarılıdırlar.	112	36.1	145	46.8	29	9.4	21	6.8	3	1.0	4.10	0.897
Herhangi bir müzik aletini çalmada daha başarısızdırlar.	12	3.9	28	9.0	87	28.1	135	43.5	48	15.5	2.42	0.985w
Fiziksel etkinliklerde daha başarılıdırlar.	102	32.9	154	49.7	26	8.4	25	8.1	3	1.0	4.05	0.907
Sayıları kullanma ve işlem becerileri daha düşüktür.	15	4.8	23	7.4	31	10.0	202	65.2	39	12.6	2.27	0.943
Okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirmede daha yetersizdirler.	11	3.5	16	5.2	18	5.8	188	60.6	77	24.8	2.02	0.914
Kalemi kurallara uygun tutarak yazmada daha başarılıdırlar.	117	37.7	162	52.3	13	4.2	12	3.9	6	1.9	4.20	0.843
Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazmada daha yetersizdirler.	11	3.5	32	10.3	32	10.3	167	53.9	68	21.9	2.20	1.010
Anlamlı ve kurallı cümleler yazmada daha başarılıdırlar.	75	24.2	156	50.3	37	11.9	38	12.3	4	1.3	3.84	0.972
Noktalama işaretlerine dikkat ederek okumada daha başarılıdırlar.	65	21.0	125	40.3	58	18.7	60	19.4	2	0.6	3.62	1.042
Akıcı okumada daha başarılıdırlar.	74	23.9	140	45.2	41	13.2	50	16.1	5	1.6	3.74	1.046
Dikkat eksikliği sorununu daha fazla yaşamaktadırlar.	20	6.5	43	13.9	39	12.6	167	53.9	41	13.2	2.46	1.087

Bağımsız hareket edebilme davranışı daha baskın durumdadır.	101	32.6	145	46.8	35	11.3	25	8.1	4	1.3	4.01	0.938
Daha kolay arkadaşlık kurabilmektedirler.	128	41.3	155	50.0	12	3.9	14	4.5	1	0.3	4.27	0.767
Bilgi ve çalışmalarını paylaşmada daha rahat ve isteklidirler.	97	31.3	155	50.0	28	9.0	28	9.0	2	0.6	4.02	0.908
Psiko-motor becerileri yerine getirmede daha başarılıdır.	125	40.3	157	50.6	12	3.9	15	4.8	1	0.3	4.26	0.775
Bir konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini daha kolay paylaşmaktadırlar.	111	35.8	168	54.2	18	5.8	12	3.9	1	0.3	4.21	0.746
Şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde daha girişkendirler.	150	48.4	143	46.1	8	2.6	9	2.9	-	-	4.40	0.684
Başkalarına yardım etmede daha isteklidirler.	87	28.1	137	44.2	53	17.1	30	9.7	3	1.0	3.89	0.957
Bir oyun için gerekli kuralları daha rahat anlayabilmekte ve o kurallara sorunsuzca uyabilmektedirler.	90	29.0	163	52.6	23	7.4	33	10.6	1	0.3	3.99	0.907
Kişisel sorumluluk duyguları daha gelişmiş durumdadır.	89	28.7	156	50.3	33	10.6	29	9.4	3	1.0	3.96	0.925
İletişim becerileri daha gelişmiştir.	121	39.0	162	52.3	11	3.5	15	4.8	1	0.3	4.25	0.767
Diğer öğrencilerin haklarına daha saygılıdır.	83	26.8	124	40.0	65	21.0	35	11.3	3	1.0	3.80	0.990
Deneysel uygulamaları gerçekleştirmede daha girişkendirler.	80	25.8	160	51.6	45	14.5	23	7.4	2	0.6	3.95	0.870
Öğrenmeye ilişkin merak duygusu daha gelişmiştir.	86	27.7	150	48.4	39	12.6	33	10.6	2	0.6	3.92	0.940
Liderlik duygusu daha yoğundur.	96	31.0	134	43.2	44	14.2	32	10.3	4	1.3	3.92	0.989
Derslere katılım ve sınav notları daha yüksektir.	75	24.2	133	42.9	55	17.7	40	12.9	7	2.3	3.74	1.036

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitimin öğrencilerin gerek bilgi ve beceri gerekse davranışlarında olumlu etkilerine katıldıkları anlaşılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumunda çocuklar ilk kez aileleri dışında ayrı bir birey olarak sosyal bir ortamda yer almakta ve toplumda kabul görmeye başlamaktadırlar. Kendini tanıma, tanıma, kabul görme, akranları ve eğitimcileri ile etkileşimde bulunma, karşıdakini anlama vb sosyal tutum ve davranışları okul öncesi eğitim kurumunda kazanmaya başlamaktadırlar. Gürkan (2000), bu yıllarda çocuğa sağlanacak nitelikli bir okul öncesi eğitimin onun daha sonraki yaşamını olumlu yönde etkileyeceğini dile getirmiştir. Yani okul öncesi eğitim kurumunda kazandıkları ve hatta bu ortamda bulunmaları bile çocukların ilköğretime ve okul kurallarına daha kolay uyum sağlamalarına sebep olmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıflarındaki öğrencileri gözlemlenmeleri ve meslek hayatları boyunca edindikleri birikimler sonucu okul öncesi eğitim alan öğrencilerde liderlik duygusunun daha yoğun olduğu görüşüne

katılma yönünde olumlu görüş belirtmelerine sebep olmuştur. Jersild'e göre de okul öncesi eğitim alan çocuk özgüvenli, meraklı, çevreye dönük, sosyal, bağımsız tavır gösterebilen, önder özellikler geliştirmektedir (Akt; Kудay, 2007: 13). Bu görüş de anketimizin 2. maddesini destekler niteliktedir.

Kудay (2007: 14)'ın aktardığına göre araştırmalar, okulöncesi eğitim alan çocuğun ileriki yıllarda okul yaşamındaki başarısının yaşlılarından farklı olduğunu ortaya koymuştur. Yani okul öncesi eğitim alan çocuk okul yaşamına bu eğitimi almayanlara göre hem bilgi ve beceri hem de tutum ve davranışlar bakımından daha önde başladığı için okul başarısı daha yüksektir.

Genel itibariyle değinecek olursak; araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya katkılarına ilişkin maddelerden olumsuz görüş içerenlere *“kesinlikle katılmıyorum”* ve *“katılmıyorum”*, olumlu maddelere ise *“Tamamen Katılıyorum”* veya *“Katılıyorum”* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu maddelerden olumsuz olanlar incelendiğinde *“Kendilerini sözlü olarak ifade etmede daha başarısızdırlar.”* maddesine öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ($\bar{X}=2.33$), *“katılmıyorum”* şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. *“Konuşmalarında beden dilini kullanmada daha başarısızdırlar.”* maddesine öğretmenler ($\bar{X}=2.40$), *“Herhangi bir müzik aleti çalmada daha başarısızdırlar.”* maddesine ($\bar{X}=2.42$) ve *“Sayıları kullanma ve işlem becerileri daha düşüktür.”* maddesine ise ($\bar{X}=2.27$) düzeyinde *“katılmıyorum”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Ankete verilen cevapların aritmetik ortalamalarına genel olarak bakıldığında en düşük ortalamaya ($\bar{X}=2.02$) düzeyinde *“Okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirmede daha yetersizdirler.”* maddesinin sahip olduğu görülmektedir. Bu maddeye araştırmaya katılan 310 sınıf öğretmenin 188'i katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplara bakıldığında *“Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazmada daha yetersizdirler.”* maddesinin ($\bar{X}=2.20$) düzeyinde en düşük ikinci aritmetik ortalamaya sahip madde olduğu, *“Dikkat eksikliği sorununu daha fazla yaşamaktadırlar.”* maddesine ise ($\bar{X}=2.46$) düzeyinde *“katılmıyorum”* şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin okulöncesi eğitim ile ilgili olumsuz maddelere çok büyük oranda katılmadıklarını, olumlu maddelere ise katıldıklarını göstermektedir.

“İlköğretime ve okul kurallarına daha kolay uyum sağlamaktadırlar.” maddesinin ($\bar{X}=4.51$) düzeyinde en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

“Şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde daha girişkendirler.” maddesinin ($\bar{X}=4.40$) düzeyinde ikinci en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni ise öğretmenlerin çok büyük bir çoğunluğunun bu maddeye *“Tamamen Katılıyorum”* veya *“Katılıyorum”* şeklinde görüş belirtmeleridir. Tüm maddeler incelendiğinde öğretmenlerinin hiçbirinin *“Kesinlikle Katılmıyorum”* görüşünü belirtmedikleri tek maddenin bu madde olduğu görülmektedir. Çünkü okul öncesi eğitim çocukların sosyal etkinliklere katılma, toplum içinde kendini rahatça ifade edebilme, topluluk önünde rahatça konuşabilme ve kendini ifade edebilme vb davranışları kazanmalarında önemli etkilere sahiptir.

“Kendilerini daha rahat ifade etmektedirler.” maddesi ise ($\bar{X}=4.35$) düzeyinde aritmetik ortalama bakımından en yüksek üçüncü madde olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

“Herhangi bir müzik aleti çalmada daha başarısızdırlar.” maddesinin öğretmenlerin *“Kararsızım”* seçeneğini en fazla işaretledikleri madde olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak ise müzik aleti çalma becerisinin yetenek ve ilgi ile alakalı olmasından dolayı bu konuda okul öncesi eğitim almayan bir öğrenci okulöncesi eğitim alan öğrenciye göre daha başarılı olabilmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu maddeye ilişkin kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin genel olarak okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerine ilişkin olumlu düşüncelere sahip oldukları, olumsuz maddelere ise katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim hakkında pozitif yönde görüş belirtmeleri, okul öncesi eğitimin öneminin ve etkilerinin doğrudan öğrenciler üzerinde gözlem yaparak ve öğrenme-öğretme yaşantıları sayesinde daha açık biçimde farkına varmalarını sağlamış olduğunu da ortaya koymaktadır.

4.2. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkilerine İlişkin Görüş ve Analiz Sonuçları

Öğretmenlerin anketteki maddelere verdikleri cevaplar için gerekli istatistiksel analizler yapılmış ve anketteki her madde öğretmenlerin kişisel bilgilerini içeren dört

değişkene (cinsiyet, mezun olunan kurum, öğrenim durumu, kıdem) göre ele alınarak tablolaştırılmıştır.

Dört değişkene uygulanan kolmogorov-smirnov testine göre dört şekilde de grubun normallik koşulunu sağladığı görülmüştür.

Öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre varyansları analiz edildiğinde öğretmenlerin cinsiyet, mezun olunan kurum, öğrenim durumu ve kıdemlerine göre homojen olduğu tespit edilmiştir. Buna göre cinsiyet bağımsız değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi (independent samples t-test) uygulanmıştır. Öğrenim durumu, mezun olunan kurum ve kıdem bağımsız değişkenlerine ANOVA uygulanmış, bu testten elde edilen sonuca göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık olması halinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını ortaya çıkarmak amacıyla Bonferroni ve LCD, varyansların eşit olmaması halinde ise Dunnet C Post Hoc testleri uygulanmıştır.

Bonferroni metodu, yaygın kullanılan bir çoklu karşılaştırma testi olup, “eşit örneklem sayısı” ilkesini gerektirmez (Kayri, 2009). Ayrıca, LCD metodu, karşılaştırılacak grup sayısı fazla olmadığında etkili bir Post Hoc tekniği olduğu için bu iki metod tercih edilmiştir. Maddeler 0.05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, buna göre analizlerde bulunan p değerleri için, $p < 0.05$ bulunması halinde değişkenler arasında anlamlı farklılık bulunduğu; $p > 0.05$ bulunması halinde ise değişkenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı şeklinde yorumlanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda oluşturulan tabloya göre anketteki bazı maddelerde gruplar arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür ve bu farkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu görmek için Post Hoc Testleri incelenerek ilgili maddeler için aşağıda yorumlanmıştır.

4.2.1. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime ve Okul Kurallarına Uyum Sağlama Etkisine Yönelik Görüşleri

“Okul öncesi eğitim alan öğrenciler almayanlara göre; ilköğretime ve okul kurallarına daha kolay uyum sağlamaktadırlar.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin İlköğretime Ve Okul Kurallarına Daha Kolay Uyum Sağlama Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.45	0.757	-0.732	0.465
Erkek	167	4.55	1.492		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.17	0.816	2.022	0.134
Lisans	266	4.51	0.788		
Yüksek Lisans	20	4.90	3.740		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.08	1.311	2.541	0.056
Eğitim Enstitüsü	22	4.59	1.652		
Eğitim Fakültesi	221	4.61	1.245		
Diğer	55	4.16	0.660		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.68	0.475	1.450	0.217
6-10 Yıl	51	4.41	0.726		
11-15 Yıl	104	4.69	1.690		
16-20 Yıl	69	4.39	1.101		
21 Yıl ve Üstü	55	4.29	0.786		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre ilköğretime ve okul kurallarına uyum sağlama etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.732$, $p=0.465$). Her iki gruptaki öğretmenler de çoğunlukla okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre ilköğretime ve okul kurallarına daha kolay uyum sağladıklarını belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin ortalamaları daha yüksek çıktığından dolayı erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre bu görüşe daha fazla katıldıkları görülmektedir.

Öğrenim durumu değişkenine göre önlisans mezunu öğretmenler ($\bar{X}=4.17$), lisans mezunu öğretmenler ($\bar{X}=4.51$) ve yüksek lisans mezunu öğretmenler ($\bar{X}=4.90$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($F=2.022$, $p=0.134$). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu görüşe katılırken yüksek lisans mezunu öğretmenler diğerlerine göre daha fazla katılmışlardır.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($F=2.541$, $p=0.056$). Bununla birlikte eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalaması grup içinde en yüksek iken öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin cevapları en düşük aritmetik ortalamaya sahiptir.

Bunun nedeni olarak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin öğretmen okulu mezunlarına göre daha çağdaş eğitim anlayışına sahip olmaları gösterilebilir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında ise gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($F=1.450$, $p=0.217$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin en düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu durum gruptaki öğretmenler içinde daha eski ve geleneksel eğitim anlayışından gelmeleri ile açıklanabilir.

4.2.2. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendini Rahat İfade Etme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Kendilerini daha rahat ifade etmektedirler.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendini Rahat İfade Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.36	0.754	0.243	0.808
Erkek	167	4.34	0.789		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.17	0.637	3.078	0.047*
Lisans	266	4.39	0.750		
Yüksek Lisans	20	4.00	1.076		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.25	1.138	1.438	0.232
Eğitim Enstitüsü	22	4.32	0.894		
Eğitim Fakültesi	221	4.40	0.760		
Diğer	55	4.16	0.660		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.55	0.568	1.605	0.173
6-10 Yıl	51	4.31	0.812		
11-15 Yıl	104	4.39	0.818		
16-20 Yıl	69	4.36	0.685		
21 Yıl ve Üstü	55	4.15	0.826		

$p < 0.05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kendini rahat ifade etme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.243$, $p=0.808$). Gerek erkek gerekse kadın öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre kendilerini daha rahat ifade

ettiklerini belirtmişlerdir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında da erkek öğretmenlerin ortalamaları ile kadın öğretmenlerin ortalamaları arasında çok büyük bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Öğrenim durumu değişkenine göre gerekli analizler yapıldığında gruplar arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($F=3.078$, $p=0.047$). LCD testi sonucunda farkın nedeninin lisans ve yüksek lisans öğrenim durumuna sahip öğretmenler arasında ve lisans mezunu öğretmenlerin lehine olduğu ortaya çıkmıştır.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre analiz yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($F=1.408$, $p=0.232$). Ancak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahipken diğer grubunda yer alan öğretmenlerin ise en düşük aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin alana diğerlerine göre alanlarına daha fazla hakim olmaları ile açıklanabilir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında da gruplar arasında anlamlı fark görülmemiştir ($F =1.605$, $p=0.173$). Ancak 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler diğer mesleki kıdem grubundaki öğretmenlere göre daha düşük ortalamada görüş sunmuşlardır. Bu durum 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin gerek meslekte yeni olduklarından dolayı daha az öğrenciyle karşılaşmış olmaları gerekse son yıllardaki öğrencilerin eski yıllardakilere oranla okul öncesi eğitim alma düzeylerinde olumlu yönde artış olması sebepleriyle açıklanabilir.

4.2.3. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendilerini Sözlü Olarak İfade Etme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Kendilerini sözlü olarak ifade etmede daha başarısızdırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Okul öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kendilerini Sözlü Olarak İfade Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	2.36	1.160	0.534	0.594
Erkek	167	2.29	1.148		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.08	0.776	1.289	0.277
Lisans	266	2.37	1.191		
Yüksek Lisans	20	2.05	0.945		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.08	1.240	0.769	0.512
Eğitim Enstitüsü	22	2.55	1.143		
Eğitim Fakültesi	221	2.35	1.207		
Diğer	55	2.18	0.884		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	1.81	0.749	2.708	0.030*
6-10 Yıl	51	2.51	1.362		
11-15 Yıl	104	2.30	1.198		
16-20 Yıl	69	2.26	0.965		
21 Yıl ve Üstü	55	2.58	1.182		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kendilerini sözlü olarak ifade etme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.534, p=0.594). Ankette yer alan bu maddeye verilen cevaplara bakıldığında ise öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bu görüşe katılmadığı görülmektedir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında da erkek öğretmenler ile kadın öğretmenlerin ortalamaları arasında çok büyük bir fark olmadığı görülmektedir.

Öğrenim durumu ve mezun olunan eğitim kurumu değişkenlerine göre yapılan analizlere göre gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (F=1.289, p=0.277 ve F=0.769, p=0.512). Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitimin kendini sözlü olarak ifade etme becerisi üzerinde olumsuz etkiye sahip olmadıkları görülmektedir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur (F=2.708, p=0.030). LCD testi sonucunda 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerle 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu farkın 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuç, 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin okul öncesi eğitimin kendini sözlü olarak

ifade etme becerisine olumsuz etkileri olmadığı görüşüne daha fazla katıldıklarını ortaya koymaktadır.

4.2.4. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşma Kurallarına Uyma Etkisine Yönelik Görüşleri

“Konuşma kurallarına uymada daha başarılıdırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşma Kurallarına Uyma Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	F	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.01	0.911	-0.201	0.841
Erkek	167	4.04	1.011		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.75	1.032	4.013	0.019*
Lisans	266	4.09	0.938		
Yüksek Lisans	20	3.55	1.099		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.67	1.303	0.747	0.525
Eğitim Enstitüsü	22	3.91	1.019		
Eğitim Fakültesi	221	4.06	0.949		
Diğer	55	4.02	0.933		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.35	0.551	1.481	0.208
6-10 Yıl	51	4.02	0.836		
11-15 Yıl	104	4.07	0.998		
16-20 Yıl	69	3.96	1.063		
21 Yıl ve Üstü	55	3.85	1.044		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre konuşma kurallarına uyma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.201$, $p=0.841$). Araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin ve erkek öğretmenlerin çoğunluğu bu maddeye olumlu yönde görüş belirtmişlerdir.

Öğrenim durumu değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F=4.013$, $p=0.019$). LCD testine göre bu farkın lisans ve yüksek lisans öğrenim durumuna sahip öğretmenler arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($F=0.747$, $p=0.505$). Bunun yanında eğitim

fakültesi mezunu öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($F = 1.481$, $p = 0.208$). Ancak 0-5 yıl mesleki kıdem grubundaki öğretmenler diğer mesleki kıdem gruplarına göre daha düşük düzeyde görüş belirtmişlerdir.

4.2.5. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Doğru Telaffuz Etme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Kelimeleri doğru telaffuz etmede daha başarılıdır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Doğru Telaffuz Etme Becerisine Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.96	0.999	-1.412	0.159
Erkek	167	4.11	0.843		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.79	0.977	3.682	0.026*
Lisans	266	4.09	0.892		
Yüksek Lisans	20	3.60	1.095		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.75	1.215	2.716	0.045*
Eğitim Enstitüsü	22	3.64	1.049		
Eğitim Fakültesi	221	4.12	0.857		
Diğer	55	3.93	0.997		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.45	0.624	2.618	0.035*
6-10 Yıl	51	3.98	0.836		
11-15 Yıl	104	4.05	0.939		
16-20 Yıl	69	4.07	0.896		
21 Yıl ve Üstü	55	3.80	1.061		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kelimeleri doğru telaffuz etme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t = -1.412$, $p = 0.159$). Araştırmaya katılan kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde olumlu yönde görüş belirtmişlerdir.

Öğrenim durumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark bulunmuş ($F=3.682$, $p=0.026$) ve LCD testine göre lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir ($F=2.716$, $p=0.045$). LCD testine göre “Okul öncesi eğitim alan öğrenciler almayanlara göre; kelimeleri doğru telaffuz etmede daha başarılıdırlar.” maddesine eğitim enstitüsü mezunu olan öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar ile eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F=2.618$, $p=0.035$). Anlamlı farklılığın 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında ve 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu anlaşılmaktadır.

4.2.6. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Yerinde ve Anlamına Uygun Kullanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanmada daha başarılıdırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kelimeleri Yerinde ve Anlamına Uygun Kullanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.94	0.933	-0.508	0.612
Erkek	167	4.00	1.006		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.96	0.751	1.212	0.299
Lisans	266	4.00	0.983		
Yüksek Lisans	20	3.25	1.040		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.67	1.155	1.027	0.381
Eğitim Enstitüsü	22	3.73	1.032		
Eğitim Fakültesi	221	4.02	0.944		
Diğer	55	3.96	1.018		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.45	0.568	2.568	0.038*
6-10 Yıl	51	3.88	0.931		
11-15 Yıl	104	4.02	0.965		
16-20 Yıl	69	3.87	1.070		
21 Yıl ve Üstü	55	3.84	1.014		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.508$, $p=0.612$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenlerin verdikleri yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında birbirlerine yakın düzeylerde görüş belirttikleri görülmektedir. Yani gerek kadın gerekse erkek öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=1.212$, $p=0.299$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.027$, $p=0.381$) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu durum gruplardaki öğretmenlerin genel olarak benzer görüşlere sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($F=2.568$, $p=0.038$). LCD testi sonucuna göre 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile anketteki diğer mesleki kıdem grupları arasında olduğu görülmektedir. Bonferroni testine göre ise 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

4.2.7. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşmalarında Beden Dilini Kullanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Konuşmalarında beden dilini kullanmada daha başarısızdırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Konuşmalarında Beden Dilini Kullanma Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	2.35	1.109	-0.678	0.498
Erkek	167	2.44	1.159		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.54	1.215	1.450	0.236
Lisans	266	2.41	1.140		
Yüksek Lisans	20	2.00	0.918		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.33	1.073	2.501	0.060
Eğitim Enstitüsü	22	3.00	1.414		
Eğitim Fakültesi	221	2.38	1.128		
Diğer	55	2.24	0.999		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	1.87	0.763	3.703	0.006*
6-10 Yıl	51	2.45	1.154		
11-15 Yıl	104	2.26	1.052		
16-20 Yıl	69	2.52	1.171		
21 Yıl ve Üstü	55	2.75	1.280		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre konuşmalarında beden dilini kullanma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($t=-0.678$, $p=0.498$).

Öğrenim durumu ($F=1.450$, $p=0.236$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=2.501$, $p=0.060$) değişkenlerine göre gruplar arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Bu durumdan okul öncesi eğitimin, bu eğitimi alan öğrencilerin almayanlara göre konuşmalarında beden dilini kullanma becerisi üzerinde olumsuz etkiye sahip olmadıkları kanısına sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($F=3.703$, $p=0.006$). LCD testine göre anlamlı farklılığın 0-5 yıllık mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 6-10 yıl, 16-20 yıl ve

21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu, ayrıca 11-15 yıl ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında da anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Bonferroni testine göre ise 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

4.2.8. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediğini Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Dinlediğini anlamada daha başarılıdır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediğini Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.96	0.926	0.384	0.701
Erkek	167	3.92	0.990		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.88	1.035	0.281	0.755
Lisans	266	3.95	0.948		
Yüksek Lisans	20	3.80	1.056		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.75	1.215	0.382	0.766
Eğitim Enstitüsü	22	3.82	1.097		
Eğitim Fakültesi	221	3.97	0.951		
Diğer	55	3.89	0.896		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.10	0.870	1.046	0.384
6-10 Yıl	51	3.88	1.070		
11-15 Yıl	104	4.05	0.863		
16-20 Yıl	69	3.83	1.028		
21 Yıl ve Üstü	55	3.82	0.983		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre dinlediğini anlama becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.384, p=0.701). Kadın ve erkek öğretmenlerin bu maddeye verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarının birbirine çok yakın değerlere sahip oldukları görülmektedir.

Öğrenim durumu (F=0.281, p=0.755), mezun olunan eğitim kurumu (F=0.382, p=0.766) ve mesleki kıdem (F=1.046, p=0.384) değişkenlerine göre karşılaştırma

yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Bunun yanı sıra mesleki kıdem gruplarına bakıldığında 0-5 yıl ve 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin diğer mesleki kıdem grubundaki öğretmenlere göre daha düşük ortalamalarda görüş belirtmişlerdir. Bu durumun gerekçesi olarak anlama becerisinin bilişsel bir beceri olduğu, zeka ve bireysel faktörlerle alakalı olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

4.2.9. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediği Konulara İlişkin Sorulan Soruları Cevaplama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Dinlediği konulara ilişkin sorulan soruları cevaplama daha başarılıdır.”

Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dinlediği Konulara İlişkin Sorulan Soruları Cevaplama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.03	0.926	0.321	0.748
Erkek	167	3.99	0.928		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.04	0.859	0.158	0.854
Lisans	266	4.02	0.932		
Yüksek Lisans	20	3.90	0.968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.75	1.215	0.620	0.603
Eğitim Enstitüsü	22	3.86	1.082		
Eğitim Fakültesi	221	4.05	0.898		
Diğer	55	3.98	0.913		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.39	0.558	1.946	0.100
6-10 Yıl	51	3.92	0.956		
11-15 Yıl	104	4.07	0.948		
16-20 Yıl	69	3.93	0.944		
21 Yıl ve Üstü	55	3.87	0.963		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre dinlediği konulara ilişkin sorulan soruları cevaplama becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.321, p=0.748). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=0.158$, $p=0.854$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.620$, $p=0.603$) değişkenlerine göre istatistiksel analizler yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Yine mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında da kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.946$, $p=0.100$).

4.2.10. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Resimlerle Anlatılan Bir Olayı Yorumlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Resimlerle anlatılan bir olayı yorumlamada daha başarılıdır.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Resimlerle Anlatılan Bir Olayı Yorumlama Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.19	0.822	-0.631	0.529
Erkek	167	4.25	0.748		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.25	0.676	0.258	0.772
Lisans	266	4.23	0.783		
Yüksek Lisans	20	4.10	0.912		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.08	1.084	1.328	0.265
Eğitim Enstitüsü	22	4.36	0.790		
Eğitim Fakültesi	221	4.25	0.756		
Diğer	55	4.05	0.803		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.35	0.608	0.692	0.598
6-10 Yıl	51	4.12	0.816		
11-15 Yıl	104	4.28	0.830		
16-20 Yıl	69	4.19	0.692		
21 Yıl ve Üstü	55	4.16	0.856		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre resimlerle anlatılan bir olayı yorumlama becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($t=-0.631$, $p=0.529$).

Öğrenim durumu ($F=0.258$, $p=0.772$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.328$, $p=0.265$) değişkenlerine göre istatistiksel analizler yapıldığında gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.692$, $p=0.598$). 6-10 yıl mesleki kıdem grubunda yer alan öğretmenler okul öncesi eğitimin resimlerle anlatılanı yorumlama becerisi üzerinde etkili olduğu maddesine diğer mesleki kıdem gruplarına göre ($X=4.12$) en düşük ortalama görüş belirtirken, 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler ($X=4.35$) en yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir. Bu durumun gerekçesi olarak ise; 0-5 yıl mesleki kıdem grubundaki öğretmenler genel olarak resimleri yorumlamanın anlama ve anlatma şeklinde zihinsel gelişim ile ilgili olduğunu ifade ederek okul öncesi eğitim almayan ancak zihinsel gelişimi okulöncesi eğitim alan çocuğa göre daha ileri düzeyde olan bir çocuğun bu beceriyi gerçekleştirmede daha başarılı olabileceğini belirtmişlerdir.

4.2.11. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okuduğunu Anlamlandırmak İçin Görsellerden Yararlanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Okuduğunu anlamlandırmak için görsellerden yararlanmada daha başarılıdır.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okuduğunu Anlamlandırmak İçin Görsellerden Yararlanma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.21	0.830	1.285	0.200
Erkek	167	4.08	0.895		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.04	0.908	1.073	0.343
Lisans	266	4.17	0.841		
Yüksek Lisans	20	3.90	1.119		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.83	1.193	0.811	0.489
Eğitim Enstitüsü	22	4.05	1.046		
Eğitim Fakültesi	221	4.18	0.833		
Diğer	55	4.09	0.845		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.42	0.564	1.903	0.110
6-10 Yıl	51	4.06	0.881		
11-15 Yıl	104	4.24	0.806		
16-20 Yıl	69	4.06	0.922		
21 Yıl ve Üstü	55	3.98	0.991		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre okuduğunu anlamlandırmak için görsellerden yararlanma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=1.285$, $p=0.200$). Kadın öğretmenler ($X=4.21$), erkek öğretmenler ise ($X=4.08$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

Öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı fark bulunmamıştır ($F=1.073$, $p=0.343$). Gruplardaki öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına bakıldığında lisans mezunu öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir ($F=0.811$, $p=0.489$). Bu maddeye verilen cevaplara bakıldığında eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin en yüksek aritmetik ortalamaya sahipken öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin aritmetik ortalamalarının ise gruplar arasında en düşük olduğu görülmektedir. Bu durumun eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin öğretmen okulu mezunlarına göre gerek eğitim alınan zaman süreci gerekse eğitim anlayışı bakımından daha ileri olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.903$, $p=0.110$). 0-5 yıl mesleki

kıdemdeki öğretmenlerin en yüksek aritmetik ortalamaya sahipken 21 yıl ve üstü öğretmenlerin en düşük aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

4.2.12. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Duygu ve Düşüncelerini Resimlendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Duygu ve düşüncelerini resimlendirmede daha başarılıdır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Duygu ve Düşüncelerini Resimlendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.12	0.876	0.285	0.776
Erkek	167	4.09	0.917		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.08	0.830	0.046	0.955
Lisans	266	4.11	0.911		
Yüksek Lisans	20	4.05	0.826		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.67	1.155	1.432	0.234
Eğitim Enstitüsü	22	4.09	1.065		
Eğitim Fakültesi	221	4.15	0.833		
Diğer	55	4.00	1.000		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.29	0.643	0.607	0.658
6-10 Yıl	51	4.10	0.855		
11-15 Yıl	104	4.12	0.952		
16-20 Yıl	69	4.09	0.903		
21 Yıl ve Üstü	55	3.98	0.952		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre duygu ve düşüncelerini resimlendirme üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.285, p=0.776). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalamaları birbirine yakın değerler çıkmıştır. Gerek kadın öğretmenlerin gerekse erkek öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim alan öğrencilerin bu eğitimi almayan öğrencilere göre duygu ve düşüncelerini resimlendirmede daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

Öğrenim durumu ($F=0.046$, $p=0.955$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.432$, $p=0.234$) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir ($F=0.607$, $p=0.658$).

4.2.13. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Müzik Aleti Çalma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Herhangi bir müzik aleti çalmada daha başarısızdırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Müzik Aleti Çalma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	2.41	0.951	-0.282	0.778
Erkek	167	2.44	1.015		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.42	1.100	1.549	0.214
Lisans	266	2.45	0.990		
Yüksek Lisans	20	2.05	0.686		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.25	0.866	0.559	0.643
Eğitim Enstitüsü	22	2.64	1.002		
Eğitim Fakültesi	221	2.40	0.975		
Diğer	55	2.47	1.052		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	2.13	0.763	0.786	0.535
6-10 Yıl	51	2.43	0.985		
11-15 Yıl	104	2.46	1.051		
16-20 Yıl	69	2.48	0.994		
21 Yıl ve Üstü	55	2.44	0.958		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere müzik aleti çalma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.282$, $p=0.778$).

Öğrenim durumu ($F=1.549$, $p=0.214$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.559$, $p=0.643$) değişkenlerine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı bir farklılığa görülmemiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.786$, $p=0.535$).

4.2.14. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Fiziksel Etkinlikleri Gerçekleştirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Fiziksel etkinliklerde daha başarılıdır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Fiziksel Etkinlikleri Gerçekleştirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.09	0.786	0.647	0.518
Erkek	167	4.02	1.000		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.08	0.974	1.211	0.299
Lisans	266	4.08	0.887		
Yüksek Lisans	20	3.75	1.070		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.00	1.279	0.063	0.979
Eğitim Enstitüsü	22	4.09	1.019		
Eğitim Fakültesi	221	4.05	0.883		
Diğer	55	4.09	0.888		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.32	0.599	1.033	0.390
6-10 Yıl	51	4.06	0.835		
11-15 Yıl	104	3.95	1.028		
16-20 Yıl	69	4.09	0.836		
21 Yıl ve Üstü	55	4.05	0.951		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre fiziksel etkinlikleri gerçekleştirme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.647, p=0.518).

Öğrenim durumu (F=1.211, p=0.299) ve mezun olunan eğitim kurumu (F=0.063, p=0.979) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır (F =1.033, p=0.390).

4.2.15. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Sayıları Kullanma ve İşlem Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Sayıları kullanma ve işlem becerileri daha düşüktür.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Sayıları Kullanma ve İşlem Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	2.24	0.866	-0.401	0.689
Erkek	167	2.29	1.007		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.38	0.970	0.310	0.734
Lisans	266	2.27	0.960		
Yüksek Lisans	20	2.15	0.671		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.75	1.215	1.137	0.334
Eğitim Enstitüsü	22	2.23	0.752		
Eğitim Fakültesi	221	2.24	0.954		
Diğer	55	2.29	0.896		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	1.94	0.629	1.284	0.276
6-10 Yıl	51	2.33	0.952		
11-15 Yıl	104	2.35	0.993		
16-20 Yıl	69	2.22	0.937		
21 Yıl ve Üstü	55	2.31	0.979		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre sayıları kullanma ve işlem becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.401$, $p=0.689$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=0.310$, $p=0.734$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.137$, $p=0.334$) değişkenlerine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir ($F=1.284$, $p=0.276$).

4.2.16. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okulda Öğrenilenleri Günlük Hayatla İlişkilendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirmede daha yetersizdirler.”

Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Okulda Öğrenilenleri Günlük Hayatla İlişkilendirme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	1.99	0.805	-0.594	0.553
Erkek	167	2.05	0.999		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.08	0.776	0.158	0.854
Lisans	266	2.01	0.923		
Yüksek Lisans	20	2.10	0.968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.08	1.240	0.158	0.924
Eğitim Enstitüsü	22	2.14	0.941		
Eğitim Fakültesi	221	2.00	0.912		
Diğer	55	2.02	0.850		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	1.77	0.717	1.053	0.380
6-10 Yıl	51	2.00	0.800		
11-15 Yıl	104	2.11	1.088		
16-20 Yıl	69	1.94	0.802		
21 Yıl ve Üstü	55	2.11	0.875		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.594$, $p=0.553$).

Öğrenim durumu ($F=0.158$, $p=0.854$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.158$, $p=0.924$) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.053$, $p=0.380$).

4.2.17. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kalem Kurallara Uygun Tutarak Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Kalem kurallara uygun tutarak yazmada daha başarılıdır.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kalem Kurallara Uygun Tutarak Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.29	0.756	1.704	0.089
Erkek	167	4.13	0.906		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.92	0.830	2.245	0.108
Lisans	266	4.24	0.835		
Yüksek Lisans	20	4.00	0.918		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.00	1.044	0.810	0.489
Eğitim Enstitüsü	22	4.05	0.950		
Eğitim Fakültesi	221	4.24	0.800		
Diğer	55	4.13	0.924		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.52	0.570	1.514	0.198
6-10 Yıl	51	4.24	0.710		
11-15 Yıl	104	4.15	0.922		
16-20 Yıl	69	4.20	0.850		
21 Yıl ve Üstü	55	4.07	0.900		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kalem kurallara uygun tutarak yazma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=1.704, p=0.089). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=2.245, p=0.108), mezun olunan eğitim kurumu (F=0.810, p=0.489) ve mesleki kıdem (F=1.514, p=0.198). Değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.18. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bitişik Eğik Yazı Harflerini Kurallarına Uygun Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazmada daha yetersizdirler.”

Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bitişik Eğik Yazı Harflerini Kurallarına Uygun Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	2.21	0.941	0.212	0.832
Erkek	167	2.19	1.068		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.12	0.797	0.709	0.493
Lisans	266	2.18	1.032		
Yüksek Lisans	20	2.45	0.945		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.25	1.138	0.337	0.798
Eğitim Enstitüsü	22	2.23	0.922		
Eğitim Fakültesi	221	2.22	1.018		
Diğer	55	2.07	0.997		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	1.97	0.795	1.472	0.211
6-10 Yıl	51	2.24	0.971		
11-15 Yıl	104	2.36	1.140		
16-20 Yıl	69	2.04	0.915		
21 Yıl ve Üstü	55	2.18	0.983		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.212, p=0.832). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=0.709, p=0.493) ve mezun olunan eğitim kurumu (F=0.337, p=0.798) değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır (F=1.472, p=0.211).

4.2.19. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Anlamli ve Kurallı Cümleler Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Anlamli ve kurallı cümleler yazmada daha başarılıdır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Anlamli ve Kurallı Cümleler Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.78	0.958	-0.932	0.352
Erkek	167	3.89	0.984		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.67	0.868	0.438	0.646
Lisans	266	3.86	0.980		
Yüksek Lisans	20	3.80	1.005		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.50	1.168	2.741	0.043*
Eğitim Enstitüsü	22	3.55	1.143		
Eğitim Fakültesi	221	3.94	0.892		
Diğer	55	3.64	1.112		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.19	0.703	1.592	0.176
6-10 Yıl	51	3.92	0.868		
11-15 Yıl	104	3.83	1.009		
16-20 Yıl	69	3.75	1.077		
21 Yıl ve Üstü	55	3.69	0.960		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre anlamli ve kurallı cümleler yazma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamli fark bulunmamıştır ($t=-0.932$, $p=0.352$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve hem kadın hem de öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre öğrenim durumu grupları arasında anlamli fark olmadığı görülmüştür ($F=0.438$, $p=0.646$). Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre anlamli ve kurallı cümleler yazmada daha başarılı olduklarına ilişkin maddeye öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasında mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında gruplar arasında anlamli farklılık olduğu görülmüştür ($F=2.741$, $p=0.043$). LCD testi sonucunda farkın eğitim fakültesi mezunu

öğretmenler ile diğer grubundaki (Fen-Edebiyat, mühendislik, teknik eğitim vb fakültelerden mezun olan) öğretmenler arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.592$, $p=0.176$).

4.2.20. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Noktalama İşaretlerine Dikkat Ederek Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Noktalama işaretlerine dikkat ederek okumada daha başarılıdır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Noktalama İşaretlerine Dikkat Ederek Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.59	1.030	-0.449	0.653
Erkek	167	3.64	1.054		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.21	1.103	3.643	0.027*
Lisans	266	3.68	1.028		
Yüksek Lisans	20	3.25	1.020		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.50	1.168	0.533	0.660
Eğitim Enstitüsü	22	3.59	1.008		
Eğitim Fakültesi	221	3.66	1.030		
Diğer	55	3.47	1.086		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	3.94	0.998	1.259	0.286
6-10 Yıl	51	3.59	0.963		
11-15 Yıl	104	3.62	1.036		
16-20 Yıl	69	3.65	1.135		
21 Yıl ve Üstü	55	3.42	1.013		

$p<0.05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre noktalama işaretlerine dikkat ederek okuma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.449$, $p=0.653$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark olduğu bulunmuş ($F=3.643$, $p=0.027$) ve LCD testi sonucuna göre farkın lisans ve önlisans öğrenim durumuna sahip olan öğretmenlerin “Okul öncesi eğitim alan öğrenciler almayan öğrencilere göre noktalama işaretlerine dikkat ederek okumada daha başarılıdır.” maddesine verdikleri cevaplardan ileri geldiği anlaşılmıştır.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farka rastlanmamıştır ($F=0.533$, $p=0.666$). Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.259$, $p=0.286$).

4.2.21. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Akıcı Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Akıcı okumada daha başarılıdır.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 33’te verilmiştir.

Tablo 33. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Akıcı Okuma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.74	1.012	0.090	0.928
Erkek	167	3.73	1.078		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.38	1.056	2.548	0.080
Lisans	266	3.79	1.036		
Yüksek Lisans	20	3.45	1.099		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.58	1.084	0.629	0.597
Eğitim Enstitüsü	22	3.73	1.077		
Eğitim Fakültesi	221	3.78	1.030		
Diğer	55	3.58	1.100		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.06	1.031	1.434	0.222
6-10 Yıl	51	3.67	0.952		
11-15 Yıl	104	3.74	1.033		
16-20 Yıl	69	3.80	1.092		
21 Yıl ve Üstü	55	3.53	1.086		

$p < 0.05$

Öğretmenlerin okulöncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre akıcı okuma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre

karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.090$, $p=0.928$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=2.548$, $p=0.080$), mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.629$, $p=0.597$) ve mesleki kıdem ($F=1.434$, $p=0.222$). değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.22. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dikkat Eksikliği Sorunu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Dikkat eksikliği sorununu daha fazla yaşamaktadırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 34’te verilmiştir.

Tablo 34. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Dikkat Eksikliği Sorunu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	2.36	0.975	-1.515	0.131
Erkek	167	2.55	1.170		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	2.12	0.947	1.459	0.234
Lisans	266	2.50	1.093		
Yüksek Lisans	20	2.35	1.137		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	2.25	0.965	1.508	0.213
Eğitim Enstitüsü	22	2.14	0.834		
Eğitim Fakültesi	221	2.46	1.105		
Diğer	55	2.67	1.106		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	2.45	1.179	0.379	0.824
6-10 Yıl	51	2.53	1.120		
11-15 Yıl	104	2.54	1.190		
16-20 Yıl	69	2.41	0.990		
21 Yıl ve Üstü	55	2.35	0.927		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre dikkat eksikliği sorunu üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-1.515$, $p=0.131$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=1.459$, $p=0.234$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.508$, $p=0.213$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.379$, $p=0.824$).

4.2.23. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bağımsız Hareket Edebilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Bağımsız hareket edebilme davranışı daha baskın durumdadır.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bağımsız Hareket Edebilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.07	0.901	0.996	0.320
Erkek	167	3.96	0.969		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.42	1.100	5.570	0.004*
Lisans	266	4.07	0.898		
Yüksek Lisans	20	3.95	1.050		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.50	1.168	3.485	0.016*
Eğitim Enstitüsü	22	3.59	1.098		
Eğitim Fakültesi	221	4.10	0.894		
Diğer	55	3.95	0.931		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	3.84	0.860	2.450	0.046*
6-10 Yıl	51	4.10	0.922		
11-15 Yıl	104	4.17	0.841		
16-20 Yıl	69	4.01	0.962		
21 Yıl ve Üstü	55	3.73	1.079		

$p<0.05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bağımsız hareket edebilme davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.996$, $p=0.320$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırmaya göre gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F=5.570$, $p=0.004$). LCD ve Bonferroni testleri sonucunda anlamlı farkın önlisans ve lisans öğrenim durumuna sahip öğretmenlerin verdiği cevaplardan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Okul öncesi eğitimin öğrencilerin daha bağımsız hareket edebilme davranışı üzerindeki etkisine ilişkin öğretmenlerin verdikleri cevaplar mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre ele alındığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlemlenmiştir. LCD testi sonucuna göre farkın öğretmen okulu mezunu öğretmenler ile eğitim fakültesi mezunu öğretmenler arasında bulunmasının yanı sıra eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ile eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler arasında da bulunduğu görülmüştür. Bunun gerekçesi olarak eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin öğretmen okulu ve eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlere göre, özellikle son yıllarda toplumda okul öncesi eğitimin öneminin farkına çok daha fazla varılması ve okul öncesi eğitime gerek eğitim fakültelerindeki formasyon derslerinde ve gerekse okullarda eskiye oranla daha yoğun olarak yer verilmesinden dolayı, okul öncesi eğitimin etkilerinin daha fazla farkında olmaları gösterilebilir.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=2.450$, $p=0.046$). LCD testi sonucuna göre anlamlı farkın 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 11-15 yıl ve 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmüştür.

4.2.24. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kolay Arkadaşlık Kurabilme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Daha kolay arkadaşlık kurabilmektedirler.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kolay Arkadaşlık Kurabilme Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.32	0.708	1.020	0.309
Erkek	167	4.23	0.814		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.00	0.659	2.396	0.093
Lisans	266	4.31	0.750		
Yüksek Lisans	20	4.10	1.021		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.08	0.900	2.381	0.070
Eğitim Enstitüsü	22	3.91	0.921		
Eğitim Fakültesi	221	4.33	0.747		
Diğer	55	4.24	0.719		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.29	0.693	1.684	0.153
6-10 Yıl	51	4.35	0.820		
11-15 Yıl	104	4.27	0.740		
16-20 Yıl	69	4.39	0.691		
21 Yıl ve Üstü	55	4.05	0.870		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kolay arkadaşlık kurabilme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=1.020, p=0.309). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=2.396, p=0.093), mezun olunan eğitim kurumu (F=2.381, p=0.070) ve mesleki kıdem (F =1.684, p=0.153). değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.25. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bilgi ve Çalışmalarını Paylaşmada Rahat ve İstekli Olma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Bilgi ve çalışmalarını paylaşmada daha rahat ve isteklidirler.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bilgi ve Çalışmalarını Paylaşmada Rahat ve İstekli Olma Becerisi Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.03	0.899	0.222	0.824
Erkek	167	4.01	0.918		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.88	0.797	1.406	0.247
Lisans	266	4.06	0.899		
Yüksek Lisans	20	3.75	1.118		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.92	1.240	1.208	0.307
Eğitim Enstitüsü	22	3.77	0.813		
Eğitim Fakültesi	221	4.08	0.901		
Diğer	55	3.91	0.888		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.26	0.631	0.672	0.612
6-10 Yıl	51	4.04	0.916		
11-15 Yıl	104	4.02	0.914		
16-20 Yıl	69	3.96	1.063		
21 Yıl ve Üstü	55	3.96	0.816		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bilgi ve çalışmalarını paylaşmada rahat ve istekli olma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.222$, $p=0.824$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=1.406$, $p=0.247$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.208$, $p=0.307$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında da kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.672$, $p=0.612$).

4.2.26. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Psiko-motor Becerileri Yerine Getirme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Psiko-motor becerileri yerine getirmede daha başarılıdırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Psiko-motor Becerileri Yerine Getirme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.30	0.779	0.896	0.371
Erkek	167	4.22	0.771		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.08	0.776	1.198	0.303
Lisans	266	4.29	0.738		
Yüksek Lisans	20	4.10	1.165		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.00	0.853	1.530	0.207
Eğitim Enstitüsü	22	4.00	0.976		
Eğitim Fakültesi	221	4.30	0.765		
Diğer	55	4.24	0.693		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.45	0.568	1.118	0.348
6-10 Yıl	51	4.33	0.841		
11-15 Yıl	104	4.18	0.773		
16-20 Yıl	69	4.30	0.773		
21 Yıl ve Üstü	55	4.16	0.811		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre psiko-motor becerileri yerine getirme davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.896, p=0.371). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=1.198, p=0.303), mezun olunan eğitim kurumu (F=1.530, p=0.207) ve mesleki kıdem (F=1.118, p=0.348). değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.27. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Konuyla İlgili Duygu ve Düşüncelerini Paylaşma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Bir konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini daha kolay paylaşmaktadırlar.” Maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 39. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Konuyla İlgili Duygu ve Düşüncelerini Paylaşma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.22	0.773	0.236	0.814
Erkek	167	4.20	0.724		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.12	0.680	0.740	0.478
Lisans	266	4.23	0.710		
Yüksek Lisans	20	4.05	1.191		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.00	0.853	1.265	0.286
Eğitim Enstitüsü	22	4.05	0.785		
Eğitim Fakültesi	221	4.26	0.716		
Diğer	55	4.13	0.818		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.35	0.661	1.228	0.299
6-10 Yıl	51	4.06	0.858		
11-15 Yıl	104	4.24	0.744		
16-20 Yıl	69	4.29	0.688		
21 Yıl ve Üstü	55	4.13	0.747		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bir konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini paylaşma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.236, p=0.814). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır (F=0.740, p=0.478). Mezun olunan eğitim kurumu (F=1.265, p=0.286) ve mesleki kıdem değişkenlerine göre karşılaştırma yapıldığında da gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır (F=1.228, p=0.299).

4.2.28. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Şarkı Söyleme, Şiir Okuma, Rol Yapma vb Etkinliklerde Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde daha girişkendirler.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 40’te verilmiştir.

Tablo 40. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Şarkı Söyleme, Şiir Okuma, Rol Yapma vb Etkinliklerde Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.40	0.713	-0.033	0.974
Erkek	167	4.40	0.659		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.29	0.690	0.599	0.550
Lisans	266	4.42	0.664		
Yüksek Lisans	20	4.30	0.923		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.25	0.965	1.102	0.349
Eğitim Enstitüsü	22	4.27	0.827		
Eğitim Fakültesi	221	4.39	0.689		
Diğer	55	4.53	0.504		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.45	0.568	1.181	0.319
6-10 Yıl	51	4.31	0.860		
11-15 Yıl	104	4.42	0.602		
16-20 Yıl	69	4.51	0.532		
21 Yıl ve Üstü	55	4.27	0.849		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde girişken olma davranışı üne yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.033$, $p=0.974$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=0.599$, $p=0.550$), mezun olunan eğitim kurumu ($F=1.102$, $p=0.349$) ve mesleki kıdem ($F=1.181$, $p=0.319$). değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.29. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Başkalarına Yardım Etmede İstekli Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Baskalarına yardım etmede daha isteklidirler.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Başkalarına Yardım Etmede İstekli Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.87	0.933	-0.221	0.825
Erkek	167	3.90	0.980		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.75	0.897	0.266	0.767
Lisans	266	3.90	0.964		
Yüksek Lisans	20	3.90	0.968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.75	1.055	0.968	0.408
Eğitim Enstitüsü	22	3.59	1.008		
Eğitim Fakültesi	221	3.93	0.958		
Diğer	55	3.85	0.911		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.23	0.762	1.499	0.202
6-10 Yıl	51	3.96	0.958		
11-15 Yıl	104	3.86	0.929		
16-20 Yıl	69	3.74	1.107		
21 Yıl ve Üstü	55	3.87	0.883		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre başkalarına yardım etmede istekli olma davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.221$, $p=0.825$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=0.266$, $p=0.767$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.968$, $p=0.408$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.499$, $p=0.202$).

4.2.30. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Oyun İçin Gerekli Kuralları Daha Rahat Anlayabilme ve O Kurallara Sorunsuzca Uyabilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Bir oyun için gerekli kuralları daha rahat anlayabilmekte ve o kurallara sorunsuzca uyabilmektedirler.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 42’de verilmiştir.

Tablo 42. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Bir Oyun İçin Gerekli Kuralları Daha Rahat Anlayabilme ve O Kurallara Sorunsuzca Uyabilme Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.02	0.884	0.494	0.622
Erkek	167	3.97	0.928		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.67	1.007	1.704	0.184
Lisans	266	4.02	0.890		
Yüksek Lisans	20	4.00	0.973		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.83	1.267	0.756	0.520
Eğitim Enstitüsü	22	3.82	0.907		
Eğitim Fakültesi	221	4.04	0.896		
Diğer	55	3.91	0.867		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.26	0.682	2.410	0.049*
6-10 Yıl	51	4.08	0.891		
11-15 Yıl	104	4.08	0.878		
16-20 Yıl	69	3.90	0.926		
21 Yıl ve Üstü	55	3.73	1.008		

$p < 0.05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre bir oyun için gerekli kuralları daha rahat anlayabilme ve o kurallara sorunsuzca uyabilme becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.494$, $p=0.622$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında durumun kadınların lehine olduğu belirlenmiştir. Yani kadın öğretmenler, bu maddeye erkek öğretmenlerden daha fazla katılmışlardır

Öğrenim durumu ($F=1.704$, $p=0.184$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.756$, $p=0.520$) değişkenleri açısından gruplar arasında karşılaştırma yapıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Mesleki kıdem ($F=2.410$, $p=0.049$) değişkenine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LCD testine göre 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler ile 0-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıllık mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu anlaşılmıştır.

4.2.31. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kişisel Sorumluluk Duyguları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Kişisel sorumluluk duyguları daha gelişmiş durumdadır.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 43’te verilmiştir.

Tablo 43. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Kişisel Sorumluluk Duyguları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.95	0.959	-0.236	0.814
Erkek	167	3.98	0.898		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.88	0.680	0.186	0.830
Lisans	266	3.98	0.943		
Yüksek Lisans	20	3.90	0.968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.83	1.030	0.446	0.720
Eğitim Enstitüsü	22	3.95	0.844		
Eğitim Fakültesi	221	4.00	0.924		
Diğer	55	3.85	0.951		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.16	0.735	1.241	0.293
6-10 Yıl	51	4.02	1.010		
11-15 Yıl	104	4.04	0.880		
16-20 Yıl	69	3.86	1.019		
21 Yıl ve Üstü	55	3.80	0.890		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre kişisel sorumluluk duyguları üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-0.236$, $p=0.814$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=0.186$, $p=0.830$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.446$, $p=0.720$) değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.241$, $p=0.293$).

4.2.32. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“İletişim becerileri daha gelişmiştir.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 44’te verilmiştir.

Tablo 44. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	4.27	0.759	0.368	0.713
Erkek	167	4.23	0.776		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.83	0.917	4.521	0.012*
Lisans	266	4.30	0.726		
Yüksek Lisans	20	4.10	0.968		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.08	0.793	0.384	0.765
Eğitim Enstitüsü	22	4.14	0.640		
Eğitim Fakültesi	221	4.27	0.796		
Diğer	55	4.25	0.700		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.26	0.729	2.945	0.021*
6-10 Yıl	51	4.24	0.992		
11-15 Yıl	104	4.34	0.648		
16-20 Yıl	69	4.36	0.542		
21 Yıl ve Üstü	55	3.95	0.931		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre iletişim becerileri üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.368, p=0.713). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda anlamlı farklılık görülmüştür (F=4.521, p=0.012). LCD ve Bonferroni testleri sonucunda önlisans ve lisans mezunu öğretmenler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkeninde gruplar arası farka rastlanmamıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında da kıdem gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır (F=2.945, p=0.021). Yapılan LCD ve Bonferroni testleri sonucuna göre anlamlı farklılık 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip

öğretmenler ile 11-15 yıl ve 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmektedir.

4.2.33. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Diğer Öğrencilerin Haklarına Daha Saygılı Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Diğer öğrencilerin haklarına daha saygılıdır.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 45’te verilmiştir.

Tablo 45. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Diğer Öğrencilerin Haklarına Daha Saygılı Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.82	0.947	0.247	0.805
Erkek	167	3.79	1.029		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.71	1.083	0.254	0.776
Lisans	266	3.82	0.985		
Yüksek Lisans	20	3.70	0.979		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.83	1.030	0.173	0.915
Eğitim Enstitüsü	22	3.68	1.086		
Eğitim Fakültesi	221	3.82	0.963		
Diğer	55	3.76	1.071		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.00	0.894	1.357	0.249
6-10 Yıl	51	3.84	1.027		
11-15 Yıl	104	3.88	0.917		
16-20 Yıl	69	3.75	1.063		
21 Yıl ve Üstü	55	3.56	1.032		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre diğer öğrencilerin haklarına daha saygılı olma davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.247, p=0.805). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=0.254, p=0.776), mezun olunan eğitim kurumu (F=0.173, p=0.915) ve mesleki kıdem (F=1.357, p=0.249). Değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.34. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Deneysel Uygulamaları Gerçekleştirmede Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Deneysel uygulamaları gerçekleştirmede daha girişkendirler.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Deneysel Uygulamaları Gerçekleştirmede Girişken Olma Davranışı Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.95	0.816	0.111	0.912
Erkek	167	3.94	0.916		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.12	0.797	0.645	0.525
Lisans	266	3.94	0.873		
Yüksek Lisans	20	3.85	0.933		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	4.00	1.128	0.767	0.513
Eğitim Enstitüsü	22	3.68	0.995		
Eğitim Fakültesi	221	3.95	0.862		
Diğer	55	4.00	0.793		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	3.94	0.964	0.398	0.810
6-10 Yıl	51	3.94	0.968		
11-15 Yıl	104	3.99	0.794		
16-20 Yıl	69	3.99	0.849		
21 Yıl ve Üstü	55	3.82	0.905		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre deneysel uygulamaları gerçekleştirmede girişken olma davranışı üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.111, p=0.912). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu (F=0.645, p=0.525), mezun olunan eğitim kurumu (F=0.767, p=0.513) ve mesleki kıdem (F=0.398, p=0.810). Değişkenlerine göre karşılaştırma gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin bu maddeye ilişkin genel olarak benzer görüşlere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

4.2.35. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Öğrenmeye İlişkin Merak Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Öğrenmeye ilişkin merak duygusu daha gelişmiştir.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 47’da verilmiştir.

Tablo 47. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Öğrenmeye İlişkin Merak Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.93	0.924	0.186	0.853
Erkek	167	3.91	0.956		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	4.04	0.806	0.527	0.591
Lisans	266	3.92	0.930		
Yüksek Lisans	20	3.75	1.209		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.83	1.030	0.873	0.455
Eğitim Enstitüsü	22	3.73	1.032		
Eğitim Fakültesi	221	3.97	0.909		
Diğer	55	3.80	1.007		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	4.16	0.898	0.973	0.423
6-10 Yıl	51	3.86	0.939		
11-15 Yıl	104	3.98	0.881		
16-20 Yıl	69	3.86	1.004		
21 Yıl ve Üstü	55	3.80	0.989		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre öğrenmeye ilişkin merak duygusu üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.186$, $p=0.853$). Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenler yakın düzeylerde görüş belirtmişler ve büyük çoğunluğu bu maddeye katılmışlardır.

Öğrenim durumu ($F=0.527$, $p=0.591$) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmazken, öğretmenlerin verdikleri cevaplar mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre karşılaştırıldığında da gruplar arasında anlamlı farka rastlanmamıştır ($F=0.873$, $p=0.455$). Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.973$, $p=0.423$).

4.2.36. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Liderlik Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Liderlik duygusu daha yoğundur.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 48’da verilmiştir.

Tablo 48. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Liderlik Duygusu Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.95	0.952	0.471	0.638
Erkek	167	3.90	1.022		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.33	1.090	5.305	0.005*
Lisans	266	3.99	0.946		
Yüksek Lisans	20	3.75	1.209		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.75	1.215	3.827	0.010*
Eğitim Enstitüsü	22	3.36	1.177		
Eğitim Fakültesi	221	3.92	0.948		
Diğer	55	4.18	0.945		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	3.90	1.012	1.795	0.130
6-10 Yıl	51	3.88	1.089		
11-15 Yıl	104	3.93	0.895		
16-20 Yıl	69	4.14	0.928		
21 Yıl ve Üstü	55	3.67	1.090		

p<0.05

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre liderlik duygusu üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır (t=0.471, p=0.638).

Öğrenim durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırma sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuş (F=5.305, p=0.005), yapılan LCD ve Bonferroni testlerine göre bu farklılığın Önlisans ve lisans öğrenim durumlarına sahip öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Mezun olunan eğitim kurumu değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında anlamlı farklılık bulunmuştur (F=3.827, p=0.010). LCD testi sonucunda eğitim enstitülerinden mezun olmuş öğretmenler ile eğitim fakülteleri mezunu öğretmenler arasında ve eğitim enstitüleri mezunu öğretmenler ile diğer grubundaki öğretmenler arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bonferroni testine göre ise eğitim enstitüleri ile diğer grubundaki kurumlardan mezun olan öğretmenler arasında anlamlı bir

farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılığın nedenleri arasında eğitim enstitülerinin eğitim fakülteleri ve diğer grubundaki eğitim kurumlarına göre geleneksel eğitim kuramlarına göre öğretmen yetiştirmiş olmaları ve eğitimin sosyal gelişim üzerindeki etkisinden çok kalıplar halinde sunulan bilgileri ezberleme şeklindeki öğrenmeyi esas almaları gelmektedir. Oysa eğitim fakülteleri ve diğer fakülteler eğitim alanındaki gelişmeler ışığında çağdaş eğitim anlayışını benimsemekte ve bu doğrultuda öğretmenler yetiştirmektedirler. Bu nedenle bu fakültelerden mezun olan öğretmenler okul öncesi eğitimin sadece bilgi düzeyindeki kazanımların değil sosyal, fiziksel, ahlaki, dil ve bilişsel gelişim olmak üzere tüm gelişim alanlarıyla ilgili kazanımların çocuğa kazandırılabilceğinin bilincindedirler.

Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.795$, $p=0.130$).

4.2.37. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Derslere Katılım ve Sınav Notları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşleri

“Derslere katılım ve sınav notları daha yüksektir.” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49. Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitim Alan Öğrencilerin Almayan Öğrencilere Göre Derslere Katılım ve Sınav Notları Üzerindeki Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	f	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Cinsiyet	t				
Kadın	143	3.67	1.093	-1.060	0.290
Erkek	167	3.80	0.985		
Öğrenim Durumu	F				
Önlisans	24	3.54	0.932	0.891	0.411
Lisans	266	3.77	1.037		
Yüksek Lisans	20	3.55	1.146		
Mezun Olunan Eğitim Kurumu	F				
Öğretmen Okulu	12	3.58	1.505	0.194	0.901
Eğitim Enstitüsü	22	3.64	1.002		
Eğitim Fakültesi	221	3.76	0.996		
Diğer	55	3.73	1.113		
Mesleki Kıdem	F				
0-5 Yıl	31	3.94	0.727	0.736	0.568
6-10 Yıl	51	3.71	1.026		
11-15 Yıl	104	3.70	1.148		
16-20 Yıl	69	3.84	0.994		
21 Yıl ve Üstü	55	3.60	1.029		

$p<0.05$

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre derslere katılım ve sınav notları üzerindeki etkisine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t=-1.060$, $p=0.290$). Ancak araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına bakıldığında erkek öğretmenlerin cevaplarının daha yüksek düzeyde ortalamaya sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrenim durumu ($F=0.891$, $p=0.411$) ve mezun olunan eğitim kurumu ($F=0.194$, $p=0.901$) değişkenlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında kıdem grupları arasında da anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=0.736$, $p=0.568$). Her iki değişkene ait gruplar arasında da en fazla kıdeme ve en eski eğitim kurumundan mezun olan öğretmenlerin aritmetik ortalamalarının düşük olduğu görülmektedir. Bu durum geleneksel eğitim anlayışından gelen öğretmenlerin bu maddeye diğerlerine göre daha az katıldıklarının göstermektedir.

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA – SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular, varılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Yaşamın temeli olan 0-6 yaş arasını kapsayan okulöncesi dönem gelişim alanları bakımından önemli kazanımların yer aldığı ve çeşitli kritik dönemleri içeren önemli bir evredir. Yapılan çalışmalara sonucunda anlaşılmıştır ki kritik dönemde kazanılmayan davranışlar, bireyin yaşamının daha sonraki dönemlerinde ya hiç kazanılamamakta yada kazanılsa bile gerekli beceriler yeteri kadar gerçekleşmemektedir. Bu nedenle okul öncesi dönemde edinilen yaşantılar bireyin tüm yaşamını etkilemektedir.

Okul öncesi eğitim dönemi, ilköğretimden önceki eğitim dönemi olduğundan bu eğitimin kazandırdıkları öncelikle ilköğretimde anlaşılmakta ve bu kazanımların öğrencilerdeki etkileri öğretmenler tarafından kolaylıkla gözlemlenebilmektedir. Yaşları aynı olsa da farklı özelliklerdeki bireyleri ve zengin öğrenme yaşantılarını içeren sınıflar, okul öncesi eğitimin bireyler üzerindeki etkilerini açıkça görülebildiği ortamlardır. Bu nedenle yapılan bu araştırma sınıf öğretmenlerine uygulanmış ve Diyarbakır il merkezinde görevli, sınıf öğretmenleri arasından random yoluyla seçilen ilköğretim okullarında görevli toplam 310 sınıf öğretmeni üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmadan sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda şu sonuçlar elde edilmiştir.

1. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ilköğretime ve okul kurallarına, okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre daha kolay uyum sağladıkları görüşüne sınıf öğretmenlerinin % 93'ü katıldıkları veya tamamen katıldıkları şeklinde olumlu görüş bildirmişlerdir. Çünkü okul öncesi eğitim olarak ilköğretime gelen çocuk, ilköğretim kurumundan önce okul öncesi eğitim kurumu ile tanışmış ve edindiği yaşantılar sayesinde ilköğretimde de okul kurallarına ve okula kolayca uyum sağlamaktadır. Oysa okul öncesi eğitim almayan çocuk için, ilk kez bir eğitim kurumuna girmiş olmanın verdiği şaşkınlık ve alışma çabası olduğundan uyum sağlama daha zor olmaktadır. Yazıcı (2002), okul öncesi eğitimi alan çocukların, okul öncesi eğitim

ortamından elde ettikleri deneyimlerini ilköğretim ortamına aktararak yeni ortama daha kolay uyum sağladıklarını ifade etmiştir.

2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplara göre okul öncesi eğitim alan çocuklar kendilerini daha rahat ifade etmektedirler. Çünkü çocuk aile dışında bir sosyal ortamda yer almış, konuşma ve anlatma şeklinde ifade etkinliklerinde bulunmuş olduklarından okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre kendilerini daha rahat ifade etmektedirler.
3. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre kendilerini sözlü olarak ifade etmede daha başarısız oldukları maddesine ise sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun katılmama veya kesinlikle katılmama şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür. Bu durumda okul öncesi eğitim alan çocukların kendilerini sözlü olarak ifade etmede daha başarılı oldukları görüşüne ulaşılabilir.
4. Okul öncesi eğitim kurumunda çocukların dil gelişimini ilerletme yönünde etkinlikler yapmaları sağlandığından ve çocuklara uygun şekilde dönüt verildiğinden sınıf öğretmenlerinin de belirttiği gibi, bu çocuklar konuşma kurallarına uymada daha başarılıdırlar.
5. Okul öncesi eğitim çocukların dil gelişimini ilerletme ve henüz edinilmemiş becerileri kazandırmayı amaçladığından kelimelerin doğru telaffuz edilmesine de özen gösterilmektedir. Bu nedenle yapılan araştırma sonucu da göstermiştir ki okul öncesi eğitim alan çocuklar kelimeleri doğru telaffuz etmede daha başarılıdırlar.
6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %80'i okul öncesi eğitim alan çocukların kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanmada daha başarılı oldukları görüşüne katıldıkları veya tamamen katıldıkları şeklinde görüş belirtmişlerdir. Çocuklar okul öncesi eğitim kurumunda gerek hikaye dinleme, seviyelerine uygun eğitici çocuk filmleri izleme ve gerekse kendilerini ifade etme şeklinde yapılan etkinlikler ile kelimeleri ve taşıdıkları anlamları daha iyi kavramakta ve konuşmalarında da bu kelimeleri yerinde ve anlamına uygun şekilde kullanmaktadırlar.
7. Okul öncesi eğitim alan öğrenciler edindikleri öğrenme deneyimleri ve rol yapma etkinlikleri sayesinde beden dilini kullanmada başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan öğretmenler de bu görüş doğrultusunda cevaplar vermişlerdir.

8. Okul öncesi eğitim kurumunda dinleme etkinliklerine de sıkça yer verilmektedir. Bu nedendir ki öğretmenler de okul öncesi eğitim alan öğrenciler ilköğretimdeyken de dinlediğini anlamada okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre daha başarılı oldukları şeklinde görüş bildirmişlerdir.
9. Öğretmenlerin önemli çoğunluğunun okul öncesi eğitim çocuğun dinleme ve dinlediğini anlama becerisinde etkili olduğunu düşündükleri görülmektedir. Dinlediğini anlamada daha başarılı olan çocuk, dinlediklerine ilişkin sorulan soruları cevaplamada da daha başarılı olacaktır.
10. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim olarak sınıflarına gelen çocukların, bu eğitimi almayan çocuklara göre resimlerle anlatılan bir olayı yorumlamada daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Çünkü okul öncesi eğitim kurumundayken henüz okumayı bilmeyen çocuk zenginleştirilmiş görsel eğitim materyalleriyle etkileşimde bulunmakta ve bunları yorumlamaktadır. Böylece ilköğretimdeyken de resimlerle anlatılan olayları yorumlamada daha başarılı olmaktadır.
11. Okul öncesi eğitim kurumunda yapılan görsel okuma etkinlikleri sayesinde okul öncesi eğitim alan çocuklar okuduklarını anlamlandırmak için görsellerden yararlanmada, bu eğitimi almayan çocuklardan daha başarılı olmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri de bu yönde görüş bildirmişlerdir.
12. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerinden yola çıkarak belirttikleri görüşleri doğrultusunda da anlaşılmıştır ki okul öncesi eğitim alan çocuklar duygu ve düşüncelerini resimlendirmede daha başarılıdır.
13. Müzik aleti çalma, yetenek ve ilgi ile alakalı olduğundan; okulöncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre müzik aleti çalmada daha başarılı oldukları görüşüne araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu kararsız kalırken, bir kısmı katılmış bir kısmı da katılmamışlardır.
14. Okul öncesi eğitim dönemindeki çocuk, oyun döneminde olduğundan okul öncesi eğitim kurumundaki etkinlikler düzenlenip uygulanırken bu durum da

göz önünde bulundurulmakta ve çocukların fiziksel gelişimlerine olumlu katkılarda bulunmaktadır. Sınıf öğretmenleri de okul öncesi eğitim alan öğrencilerinin fiziksel etkinliklerde daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

15. Sayıları kullanma ve işlem becerisi gerek bilişsel gelişim gerekse bu alanda edinilen deneyimler ile yakından ilgilidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu okul öncesi eğitim alan öğrencilerin bu konuda başarısız oldukları görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir.
16. Okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirme becerisi, özellikle yenilenen eğitim programları sayesinde çocuklara daha işlevsel bir şekilde kazandırılmaktadır ve bu kazanım okul öncesi eğitimde de gerek günlük hayattan öykü ve örnekler gerekse oyunlar sayesinde çocuğa verilmektedir.
17. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin de görüşlerinin doğrultusunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin kalemi kurallara uygun tutarak yazma davranışında daha başarılı oldukları anlaşılmaktadır. Çünkü okul öncesi dönemde karalama, resim yapma, çizgi çalışmaları ve el alıştırmaları sayesinde kalemi kurallara uygun tutma davranışı kazandırılmaktadır. Oysa okul öncesi eğitim almayan çocuk, her ne kadar evde geçirdiği yaşantılarda kalemi kullanmış olsa da kalemi kurallara uygun şekilde ilk kez ilköğretimde kullanmaya başlamaktadır.
18. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre bitişik eğik el yazısı harflerine kurallarına uygun olarak yazmada daha yetersiz olduklarına ilişkin maddeye, öğretmenlerin genel itibarıyla katılmadıkları görülmektedir. Okul öncesi eğitim alan çocuklar almayanlara göre kalemi tutma ve çizgi çalışmaları yapma şeklindeki egzersizlerle daha haşır neşir olduklarından ve okulöncesi eğitim kurumunda da edindikleri deneyimlerinden ötürü ilköğretim 1.sınıfa daha kapsamlı ve gerekli ön hazırlık ile başlamaktadırlar. Bu nedenle; bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazmada genel olarak okul öncesi eğitim almayanlara göre daha yetersiz değildirler.
19. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun da görüşleri doğrultusunda anlamlı ve kurallı cümleler yazma becerisinde okulöncesi eğitim alan çocuklar almayanlara göre daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Okul öncesi eğitim alan çocuklar, dili kurallarına uygun kullanma, kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanma, yüklemi genel

olarak cümle sonunda kullanma vb şeklinde becerileri, gerek okulöncesi eğitim kurumundaki hikaye, masal, tekerleme vb dinleme etkinlikleri gerekse öğretmenler tarafından dili doğru kullanma ve güzel konuşmaya yönlendirme çalışmaları sayesinde daha düzgün konuşmakta, anlamlı ve kurallı cümleler kurmakta ve dolayısıyla yazmaktadırlar.

20. Noktalama işaretlerine dikkat ederek okuma becerisi için öncelikle noktalama işaretlerinin dildeki kullanım yerlerini ve görevlerini bilme becerisinin kazanılması gerekmektedir. Bu beceri diğer dil kullanım becerilerine göre gerek dil gelişimi gerekse dil gelişimine paralel olan bilişsel beceri açısından daha kapsamlı ve karmaşık olduğu için çocuklar bu konuda biraz zorlanmaktadırlar. Bu nedenle araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu katıldıklarını belirtmekle birlikte, kararsız kaldıklarını ve katılmadıklarını belirtenler de çoğunluktadır. Ancak genel itibariyle okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre noktalama işaretlerine dikkat ederek okuma becerisinde okul öncesi eğitim almayanlara göre çok büyük bir fark olmasa da daha başarılı oldukları görüşüne varılabilir.
21. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitim alan öğrencilerinin almayanlara göre akıcı okumada daha başarılı oldukları ifadesine tamamen katıldıkları veya katıldıkları şeklinde görüş bildirmişlerdir.
22. Öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre dikkat eksikliği sorununu daha fazla yaşadıklarına ilişkin maddeye verdikleri cevaplara bakıldığında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara kıyasla daha fazla dikkat eksikliği sorunu yaşamadıkları ortaya çıkmaktadır.
23. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerden okul öncesi eğitim alanlarda almayanlara göre bağımsız hareket edebilme davranışının daha baskın olduğu maddesine ilişkin görüşlerinden hareketle okul öncesi eğitimin bağımsız hareket edebilme davranışı üzerinde etkili olduğu sonucuna varılabilmektedir.
24. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre daha kolay arkadaşlık kurabildiklerine ilişkin maddeye öğretmenlerin verdikleri

cevaplara göre okul öncesi eğitim alanların daha kolay arkadaşlık kurabildikleri kanısına varılmaktadır. Morrison (1998), bu sonucu destekler nitelikte; çocukların arkadaşlık kurmayı ve sürdürmeyi en iyi okul öncesi eğitim kurumlarında öğrendiklerini çünkü bu kurumların çocukların yaşlılarıyla kaynaşmaları açısından doğal bir çevre ortamı özelliği taşıdığını ifade etmiştir.

25. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre bilgi ve çalışmalarını paylaşmada daha rahat ve istekli oldukları maddesine verdikleri cevaplara göre okul öncesi eğitimin, öğrencilerin bilgi ve çalışmalarını paylaşmada daha rahat ve istekli olmaları üzerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır.
26. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre psiko-motor becerileri yerine getirmede daha başarılı olduklarına ilişkin maddeye yönelik belirttikleri görüşlerden hareketle; okul öncesi eğitimin öğrencilerin psiko-motor becerileri üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu sonucuna varılmaktadır. Seyrek ve Sun, oyunun çocukların psiko-motor becerilerinin, güçlerinin, tepkilerinin ve dikkatlerinin artmasını sağladığını belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki gerek serbest oyun gerekse eğitici oyunlar sayesinde çocukların psiko-motor becerileri gelişmektedir.
27. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerden okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre duygu ve düşüncelerini daha kolay paylaştıklarıyla ilgili maddeye ilişkin düşüncelerinden hareketle okul öncesi eğitimin, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini daha kolay paylaşmalarını sağladığı anlaşılmaktadır. Rivera da çocuklarla yapılan çalışmalarda, okul öncesi eğitim kurumuna giden çocukların gitmeyenlere göre daha rahat bir şekilde duygu ve düşüncelerini ifade ettiklerini, uzun cümleler kurduklarını, sorulan sorulara daha sıklıkla cevap verdiklerini ve kendilerini doğru ifade ettiklerini söylemiştir.
28. Okul öncesi eğitimin şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde daha girişken olmaya ilişkin anket maddesine öğretmenlerin belirttikleri görüşler ışığında okulöncesi eğitimin şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde oldukça etkili olduğu sonucuna varılabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik, drama ve Türkçe etkinlikleri ile çocuklar gerek

şarkı söyleme ve dinleme gerekse drama etkinliklerindeki rol yapma ve Türkçe etkinliklerindeki şiir okuma çalışmaları ile bu becerileri kazanmış ve deneyimli olarak ilköğretime başladıklarından dolayı okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre daha girişken olmaktadır.

29. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre başkalarına yardım etmede daha istekli olduklarına ilişkin maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre başkalarına yardım etmede daha istekli oldukları yargısı ortaya çıkmaktadır. Jersild (1979) anaokulunun çocuğun gelişimini daha ileri götürmek için harika bir ortam olduğunu , anaokulu eğitiminin sonunda çocukların, işbirliği, arkadaşlarıyla oynama, rekabet ve başkalarıyla ilişkilerinde çeşitli yöntemleri kullanabilme becerisi kazandıklarını belirtmekte, anaokulunun çocuğa ileride verilecek diğer eğitim aşamalarında ki değerden daha önemli değerler kazandırdığını savunmaktadır (akt. Bilecen 1995: 38).
30. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre bir oyun için gerekli kuralları daha rahat anlayabilmekte ve o kurallara sorunsuzca uyabilmekte oldukları maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin cevaplarından hareketle okul öncesi eğitimin öğrencilerin bir oyun için gerekli kuralları daha rahat anlayabilip ve o kurallara sorunsuzca uyabilmelerini sağladığı anlaşılmaktadır. Poyraz, bu konuya ilişkin, anaokulunda uygulanan kurallı oyunların önemli özellikleri ve etkileri olduğunu ifade etmiştir.
31. Okul öncesi eğitimin öğrencilerin kişisel sorumluluk duygularının gelişimi üzerinde etkili olduğuna ilişkin maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu yönde görüş bildirmesinden de hareketle okul öncesi eğitimin bu eğitimi alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre kişisel sorumluluk duygularının daha fazla gelişmesinde etkili olduğu sonucuna varılabilir.
32. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre iletişim becerilerinin daha gelişmiş olduğu maddesine katılımcı öğretmenlerin görüşleri ışığında okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre iletişim becerilerinin daha gelişmiş olduğu yargısına ulaşılabilir. Göde ve Susar, çocuğun bağımsızca kendisini ifade

edebilmesi ve herkesin de benimseyebileceği kendi kurallarını koymasının okul öncesi eğitim ortamında mümkün olduğunu savunmuş, böylece okul öncesi eğitimin iletişim becerileri üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır.

33. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre diğer öğrencilerin haklarına daha saygılı olduklarını belirten maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkıldığında okul öncesi eğitimin öğrencilerin diğer öğrencilerin haklarına saygılı olmasında etkili olduğu yargısına varılabilir. Bu görüşü destekler nitelikte, Göde ve Susar (1997), çocuğun kendini ve başkalarını kabul etmeyi, haklarını korumayı ve başkalarının da haklarına saygı duymayı grup oyunları yoluyla öğrendiğini ve okul öncesi eğitim kurumlarının çocukları eğitsel ve sağlıklı bir ortamda bir araya getirerek bunu sağladığını ifade etmişlerdir.
34. Okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre deneysel uygulamaları gerçekleştirmede daha girişken oldukları maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden hareketle okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre deneysel uygulamaları gerçekleştirmede daha girişken oldukları sonucuna ulaşılabilir.
35. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre öğrenmeye ilişkin merak duygusu daha gelişmiş olduğu maddesine verilen cevaplardan yola çıkılarak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre öğrenmeye ilişkin merak duygusunun daha gelişmiş olduğu anlaşılmaktadır.
36. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre liderlik duygusu daha yoğun olduğuna ilişkin maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerde almayanlara göre liderlik duygusu daha yoğundur yargısına varılabilir.
37. Okul öncesi eğitimin öğrencilerin derslere katılım ve sınav notlarının yükselmesi üzerindeki etkilerine ilişkin maddeye katılımcı öğretmenlerin görüşlerinden hareketle okul öncesi eğitim alan öğrencilerde okul öncesi eğitim almayanlara göre derslere katılım ve sınav notlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılabilir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Okul öncesi öğretmenleri mümkün olan en üst düzeyde alanlarına hakim, yenilenen programlar ve programlardaki kazanımlardan haberdar olmalıdırlar.
- Okul öncesi öğretmenleri eğitim ve öğretimlerinden sorumlu oldukları okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerini iyi bilmeli, öğrencilerin ilgi, deneyim ve gereksinimlerine duyarlı olmalıdırlar.
- Araştırmadan elde edilen sonuçların ışığında; ilköğretim okullarında görev yapan tüm öğretmenler, bilhassa daha fazla kıdeme sahip olan yani öğretmen okulu mezunu öğretmenler, değişen ve gelişen programlardan dolayı sürekli değişiklikleri takip etmeli ve kendilerini bu konuda geliştirmelidirler.
- Öğretmenlere okul öncesi eğitimin önemi ve etkileri hakkında bilgi edinmeleri için hizmet içi eğitim, konferans ve eğitim seminerleri verilmelidir.
- Öğretmenler öğrencilere daha eğitim kurumuna ilk geldikleri andan itibaren değerli oldukları duygusunu hissettirmeli ve gelişimlerini mümkün olan en üst düzeyde ilerletebilecekleri ortamlar oluşturmalarıdır.
- Öğretmenler öğretim sürecinin her aşamasında, öğrencilerden beklenen becerileri yerine getirmeleri aşamasında mümkün olduğu kadar çok ve zamanında geri dönüt vermelidirler.
- Öğretmenler, öğrencilerin duygu ve düşüncelerine değer vermeli ve onlara özgüven aşılamalıdırlar.
- Öğretmenler öğrencilere kazandırılması amaçlanan her kazanımı mümkün olduğu kadar çok etkinlik ile zenginleştirmelidirler. Eğitimde bireysel farklılıklar ilkesini göz önünde bulundurarak etkinlikleri gerçekleştirmelidirler.
- Öğretmenler eğitim-öğretim sürecinin gereken her aşamasında veliler ile işbirliği yapmalıdırlar.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Yapılan alışmalar ve araştırmalar incelendiğinde genel olarak belirli gelişim alanlarının temel konu başlıkları üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Ancak okul öncesi eğitimin daha alt başlıklar üzerinde ve daha ince becerilere yönelik etkileri ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.
- Okul öncesi eğitimin gerekliliğini ve önemini kavratmak amacıyla kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.
- Okul öncesi eğitimin önemi ve etkilerini içeren çalışmaların yanı sıra okul öncesi eğitim ortamları ve okul öncesi eğitim programına yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir.
- Ülkemizde henüz okul öncesi eğitim öğretmenliği lisans bölümlerinin olmadığı çok sayıda eğitim fakültesi bulunmaktadır. Bu eksiklik giderilmeli ve okul öncesi eğitim konusunda uzman kişiler yetiştirilmelidir. Bu konularda araştırmalar yapılmalı ve mevcut durum daha açık şekilde ortaya konmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (2009). **Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akyüz, Y. (1996). Anaokullarının Türkiye’de Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi. **Milli Eğitim Dergisi**, 132, 11-17.
- And, M. (1974). **Oyun ve Bögü**. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları Sanat Dizisi 17, Birinci Baskı.
- Aral, N., Baran, G. (2001). **Çocuk Gelişimi-2**. İstanbul: Ya-Pa Yayın.
- Arı, R. ve diğ. (2002). **Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. İstanbul: Ya-Pa Yayın.
- Aydın, M. Z. (2003). **Ahlâk Öğretiminde Örnek Olay İncelemesi Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Başal, H. A., (1998). **Okul Öncesi Eğitime Giriş**. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Başaran, İ. E. (1996). Eğitiminin Psikolojik Temelleri. **Eğitim Psikolojisi**. Ankara.
- Başer, M. G. (1996) **Anasınıfı Eğitimi Alan ve Almayan İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bayhan San P. ve Artan, İ. (2004). **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Bilecen, N. (1995). **Birinci Sınıfın Etkilerine Ulaşmada Anasınıfına Devam Etme ve ya Etmemenin Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Bilir, Ş., M., Arı, M., Gönen, E. ve Üstün, N. (1998). **Okul Öncesi Eğitimcisinin Rehber Kitabı**. Ankara: Aşama Ltd. Şti.
- Büyükekiz, M. (2008). **Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Resim Uygulamalarındaki Farklılıklar**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.

- Cevher, F. N. ve Buluş, M. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarında Akademik Benlik Saygısı. **Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**, 20, 28-39.
- Cüceloğlu, D. (1999). **İnsan ve Davranışı**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalışkan, M. (2000). **Ailenin Bazı Sosyo-Ekonomik Faktörlerinin Öğrencinin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çelik, N. ve Daşcan, Ö. (2008) **Okul Öncesi Eğitim Programı ve Öğretmen Kılavuzu**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çilenti, K. (1998). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Dadkhah, M. F. A., (2004), The Impact of Educational Play on Fine Motor Skills of Children, **Middle East Journal of Family Medicine**, 6 (6), Tehran, Iran.
- Demirel, Ö. (2002). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dere, H. (2000). **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarına Bazı Matematik Kavramlarını Kazandırmada Yapılandırılmış ve Geleneksel Yöntemlerin Karşılaştırılması**. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Anabilim Dalı, Ankara.
- Derman, M. T. ve Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 3 (11), 560-569.
- Dinç, B. (2002). **Okul Öncesi Eğitimin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dönmez, N. B. ve Arı, M., (1992). 12-30 Aylık Türk Çocuklarında Dilin Kazanılması. **Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 8(3), 115-161.
- Durualp, E. ve Aral, N. (2010). Altı Yaşındaki Çocukların Sosyal Becerilerine Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 39: 160-172. www.efdergi.hacettepe.edu.tr adresinden 22 Şubat 2011 tarihinde indirilmiştir.

- Elgül, Ö. D. (2006). **Özel ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim 1. ve 2. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimi Alarak Kendi Sınıflarına Gelen Çocuklara Bakış Açıları**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Erden, M. ve Fidan, N. (1996). **Eğitime Giriş**. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Erden, M. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Erdoğan, S., Şimşek B. H. ve Erdoğan Aras, S. (2006). Alt Sosyo-Ekonomik Bölgelerde Ana Sınıfına Devam Eden 5–6 Yaş Grubundaki Çocukların Dil Gelişim Düzeylerine Bazı Faktörlerin Etkisinin İncelenmesi. **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 14 (1), 231-246.
- Ergin, M. (1995). **Üniversiteler İçin Türk Dili**. İstanbul: Bayrak Yayınları
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazırbulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 38, 94-106. www.efdergi.hacettepe.edu.tr adresinden 22 Şubat 2011 tarihinde indirilmiştir.
- Erşan, Ş. (2006). **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubundaki Çocukların Oyun ve Çalışma (İş) İle İlgili Algılarının İncelenmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Glazer, J. I. (1991). **Literature for Young Children**. (3rd Ed.) Collier Macmillan, Canada.
- Göde, O. Ve Susar, F. (1997). Okul Öncesi Eğitimin Önemi İle Bu Eğitimde Oyunun ve Bedensel Etkinliklerin Rolü. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2, 39-48.
- Gönen, M. (1990). Çocuğun Gelişmesinde Okul Öncesi Eğitimin Önemi. **Okul Öncesi Eğitim Dergisi**, 39, 6–10.
- Güleryüz, F. (1990). **48-60 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Yapılarının İncelenmesi**. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürkan, T. (1982). Neden Okul Öncesi Eğitim. **Eğitim Bilimleri Dergisi**, 15 (2), 215-219.

- Gürkan, T. (2000). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi. **Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri 1**. Eskişehir: AÖF Yayınları.
- Haktanır, G., (2009). **Okul Öncesi Eğitime Giriş**. Ankara: Arı Yayıncılık.
- İnanç, ve Ark. (B.Y., Bilgin, M. ve Atıcı, M.) (2004). Gelişim Psikolojisi: **Çocuk ve Ergen Gelişimi**. Adana: Nobel Kitabevi.
- İpek, N. ve Bilgin, A. (2007). İlköğretim Çağı Çocuklarında Kelime Dağarcığı Gelişimi, **İlköğretim Online Dergisi**, 6 (3), 344-365.
<http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 08 Ocak 2010 tarihinde indirilmiştir.
- Janson, U. (2001). Togetherness and Diversity in Pre-school Play. **International Journal of Early Years Education**. 9 (2), 135-143.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). **Yeni İnsan ve İnsanlar**. 10. Baskı, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kalliopuska, M. ve Ruokonen, I., (1993). A Study With A Follow-Up The Effects Of Music Education On Holistic Development Of Empathy. **Perceptual an Motor Skills**. London: Garland Publishing.
- Kandır, A. (2001) Okul Öncesi Eğitim Programlarında Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanması. **Gazi Üniversitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı**. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Kandır, A. (2001). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi. **Milli Eğitim Dergisi**, 151.
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151> adresinden 11 Ocak 2010 tarihinde indirilmiştir.
- Kayri, M., (2009), **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 19 (1), 51-64.
- Kıldan, A. O. (2007). Okul Öncesi Eğitim Ortamları. **Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi**, 15 (2), 501-510.
- Kim, Y. O. ve Stevens, J. H. (1987). **The Socialization of Prosocial Behavior in Children**.
- Koçak, N. (2001). Erken Çocukluk Döneminde Eğitim ve Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu. **Milli Eğitim Dergisi**, 151.
- Koçer, D. (2006). Zeka Nedir? **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**, 72.
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler> adresinden 11 Ocak 2010 tarihinde indirilmiştir.
- Kuday, F. S. (2007). **Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan ve Hiç Okul Öncesi Eğitim Almayan 3–6 Yaş Çocukların Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması**. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.

- MEB (1998). **Cumhuriyetimizin 75. Yılında Okul Öncesi Eğitim**. MEB. Ankara.
- MEGEP (2007). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi**, Ankara.
- <http://cygm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/cocukgelisim> adresinden 17 Şubat 2011 tarihinde indirilmiştir.
- Miller, P. A. (1997). Emotional Cognitive Behavioral And Temperament Characteristics of High-Empathy Children. **Motivation and Emotion**, Canada.
- Morris, M.A., Atwater, E. A., Williams, J. M. and Wilmore, H. J., (1982), Age and Sex Differences in Motor Performance of 3 Through 6 Years Old Children, **Research Quarterly for Exercise and Sport**, 53 (3), 214-221.
- Morrison, G.S. (1998), **Early Childhood Education Today**, Prentice Hall. New Jersey.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1992), **Okul Öncesi Eğitimi**. İstanbul: Oğul Matbaacılık.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1997), **Okul Öncesi Eğitimi**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Oğuzkan, Ş.ve Oral, G. (2003), **Okul Öncesi Eğitimi**. İstanbul: MEB Yayınları.
- Oja, J. (2002). Physical Activity, Motor Ability and School Readiness of 6 Years Old Children. **Perceptual and Motor Skills**, 95, 405-415.
- Oktay, A. (1999). **Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem**, Birinci Baskı. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Oktay, A. ve Unutkan, Ö. P. (2003). İlköğretime Hazır Oluş ve Okul Öncesi Eğitimle İlköğretimin Karşılaştırılması. **Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ömeroğlu, E. (1997). **MEB Halk Eğitimi Merkezlerinde Uygulanan Anne Eğitimi Kurslarına Genel Bir Bakış**. Gazi Üniversitesi Meslekî Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü, Ankara.
- Ömercikoğlu, H. (2006). **4-7 Yaş Arası Çocukların Sayı Kavramlarının Piaget'nin Birebir Eşleme Deneyleri İle İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Önkol Şengül, F. L. (2007). **Türkçe ve İkinci Dilde Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Türkçe Dil Kullanım Becerilerinin İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.

- Öz, F. (1983). Okulöncesi Eğitim, **Cumhuriyet Döneminde Eğitim**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Özbay, Y. (1999). **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**. Ankara: Empati Yayınları.
- Özbek, A. (2003). **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen Çocukların İlköğretim Birinci Sınıfta Sosyal Gelişim Açısından Öğretmen Görüşüne Dayalı Olarak Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özden, Y. (1998). **Öğrenme ve Öğretme**. 2. Baskı Ankara: Pegem Yayınları.
- Özeri, Z. N. (1994). **Okul Öncesi Dönemde Ahlak Gelişimi ve Eğitimi (Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Beş Yaş Çocuğunun Adalet Gelişimine Etkisinin Araştırılması)**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, M. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özkırımlı, A. (2001). **Türk Dili, Dil ve Anlatım**, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Öztürk, H. (1995). **Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Giden ve Gitmeyen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Alıcı ve İfade Edici Dil Düzeyleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pehlivan, D. (2006). **Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokula Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Adana.
- Perrotta, B. (1994). Writing Development and Second Language Acquisition in Young Children. **Childhood Education**. 70 (4), 237-241.
- Poyraz, H. (1999) Okul Öncesi Faaliyetlerin Çocuğun Dil Gelişimine Etkileri. **Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı**. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Poyraz, H. (2003). **Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). **Okul Öncesi Eğitimin ilke ve Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayınları.

- Sarı, E. (2007). **Anasınıfına Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların, Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının, Çocuğun Sosyal Uyum ve Becerilerine Etkisinin İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Selçuk, Z., (2004). **Gelişim ve Öğrenme.** İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Seyrek, H. Ve Sun, M. (1991). **Okul Öncesi Eğitiminde Oyun.** İzmir: Mey Yayınları.
- Shickedanz, Judith A. (1994). Early Childhood Education And School Reform: **Consideration of Some Philosophical Barriers, Journal of Education, 63** (3), 200-206.
- Smetana, Z. G. (1999). The role of parents in moral development: **A Social Domain Analysis Journal of Moral Education, 28(3), 311-321.**
- Spiegel, D. L., Fitgerrald, J. and Cunnigham, J.W. (1993). **Parental Perceptions of Preschoolers' Literacy Development, İmplications for Home-School Partnerships, Young Children, 48 (5), 74-79.**
- Tizard, B.Ve Hughes, M. (1984). **Young Children Learning: Talking and Thinking at Home and at School.** London: Fontana.
- Timurkaynak, S. (1998). Kreş, Gündüz Bakımevleri ve Anaokullarının Çocuğun Gelişimi Üzerindeki Etkileri, **Anne-Baba ve Çocuk Rehberi.** İstanbul: Beyaz Gemi Yayınları, 2. Basım.
- Topbaşı, F. (2006). **Okul Öncesi Dönem 6 Yaş Grubu Çocukların Törel (Ahlaki) Gelişiminde Dramanın Yeri ve Önemi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Unutkan, Ö. P. (2007). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Matematik Becerileri Açısından İlköğretime Hazır Bulunuşluğunun İncelenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32, 243-254.**
- Ural, M. (1986). **Ülkemizde Okul Öncesi Eğitimin Yeri ve Önemi.** İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Ural, O. ve Ramazan, O. (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. **Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri.** Türk Eğitim Derneği, Ankara.
- Uzmen, S. ve Mağden, D. (2002). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Prososyal Davranışlarının Resimli Çocuk Kitapları İle

- Desteklenmesi. **M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 15, 193-212.
- Ülgen, G. ve Fidan, E. (1984). **Çocuk Gelişimi**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Wadsworth, B. J. (1996). **Piaget's Theory of Cognitive and Affective Development**. **Longman Publishers**. USA.
- Weiss, A. & Fantuzzo, J. W. (2001). **Multivariate İmpact of Health and Caretaking Risk Factors on The School Adjustment of First Graders**. **Journal of Community Psychology**, 29, 141-160.
- Williams, J. P. (1986). **Assessment at Age Seven**. Eric Document Reproduction Service.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2005). Çocukta Sosyal Gelişim. **Üniversite ve Toplum Dergisi**, 5(2), 2. <http://www.universite-toplum.org/> adresinden 5 Ocak 2011 tarihinde indirilmiştir.
- Yavuzer, H. (1993). **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1998). **Çocuk Psikolojisi**. (Onbeşinci Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2003). **Çocuk Eğitimi El Kitabı**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, Z. (2002). Okul Öncesi Eğitimin Okul Olgunluğu Üzerine Etkisinin İncelenmesi. **Milli Eğitim Dergisi**, 155-156.
- Yeşil, D. (2008). **Okul Öncesi Eğitim Almış ve Almamış Öğrencilerin Okula Uyumlarının Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldızbaş, F. ve Parlakyıldız, B. (2004). **Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi**. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2009_2010.pdf adresinden 09 Ocak 2010 tarihinde indirilmiştir.
- <http://sosyalbilimler.cukurova.edu.tr/dergi> adresinden 09 Ocak 2010 tarihinde indirilmiştir.
- <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159> adresinden 11 Ocak 2010 tarihinde indirilmiştir.
- <http://mevzuat.meb.gov.tr> adresinden 3 Ocak 2010'da indirilmiştir.
- <http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt3/sayi11> adresinden 5 Şubat 2011 tarihinde indirilmiştir.

EKLER**Ek-1. Öğretmenlere Uygulanan Anket****Saygıdeğer Meslektaşım,**

Bu anket, ilköğretim birinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin, okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki başarıya etkilerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ankete vereceğiniz cevaplar araştırmanın temelini teşkil edeceğinden büyük önem taşımaktadır. Bu anket, sadece yüksek lisans çalışmasında kullanılacaktır. Söz konusu bu çalışmaya anketi cevaplayarak sağlamış olduğunuz yardım ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarız.

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU
Danışman

Ebru DÜNDAR KIRIK
Yüksek Lisans Öğrencisi

A-Aşağıdaki bilgileri uygun şekilde doldurunuz.

1- Cinsiyetiniz?

Kadın () Erkek ()

2- Öğrenim durumunuz?

() Önlisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora () Diğer (.....)

3- Mezun olduğunuz eğitim kurumu?

(....) Öğretmen Okulu (....) Eğitim Enstitüsü (....) Eğitim Fakültesi (....) Diğer

4- Mesleki kıdeminiz?

() 0- 5 yıl () 6- 10 yıl () 11- 15 yıl () 16- 20 yıl () 21 yıl üstü

B- Aşağıda likert tipi anket verilmiştir. Dikkatlice okuyup size en uygun olamı (x) işaretleyiniz.					
Okul öncesi eğitim alan öğrenciler almayanlara göre;	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1- İlköğretime ve okul kurallarına daha kolay uyum sağlamaktadırlar.	()	()	()	()	()
2- Kendilerini daha rahat ifade etmektedirler.	()	()	()	()	()
3- Kendilerini sözlü olarak ifade etmede daha başarısızdırlar.	()	()	()	()	()
4- Konuşma kurallarına uymada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
5- Kelimeleri doğru telaffuz etmede daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
6- Kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanmada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
7 -Konuşmalarında beden dilini kullanmada daha başarısızdırlar.	()	()	()	()	()
8- Dinlediğini anlamada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
9- Dinlediği konulara ilişkin sorulan soruları cevaplamada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
10- Resimlerle anlatılan bir olayı yorumlamada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
11- Okuduğunu anlamlandırmak için görsellerden yararlanmada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
12- Duygu ve düşüncelerini resimlendirmede daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
13- Herhangi bir müzik aleti çalmada daha başarısızdırlar.	()	()	()	()	()
14-Fiziksel etkinliklerde daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
15- Sayıları kullanma ve işlem becerileri daha düşüktür.	()	()	()	()	()
16- Okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirmede daha yetersizdirler.	()	()	()	()	()
17- Kalemi kurallara uygun tutarak yazmada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
18-Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazmada daha yetersizdirler.	()	()	()	()	()
19- Anlamli ve kurallı cümleler yazmada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
20- Noktalama işaretlerine dikkat ederek okumada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
21- Akıcı okumada daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
22- Dikkat eksikliği sorununu daha fazla yaşamaktadırlar.	()	()	()	()	()
23- Bağımsız hareket edebilme davranışı daha baskın durumdadır.	()	()	()	()	()
24- Daha kolay arkadaşlık kurabilmektedirler.	()	()	()	()	()
25- Bilgi ve çalışmalarını paylaşmada daha rahat ve isteklidirler.	()	()	()	()	()
26- Psiko-motor becerileri yerine getirmede daha başarılıdırlar.	()	()	()	()	()
27- Bir konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini daha kolay paylaşmaktadırlar.	()	()	()	()	()

28- Şarkı söyleme, şiir okuma, rol yapma vb etkinliklerde daha girişkendirler.	()	()	()	()	()
29- Başkalarına yardım etmede daha isteklidirler.	()	()	()	()	()
30- Bir oyun için gerekli kuralları daha rahat anlayabilmekte ve o kurallara sorunsuzca uyabilmektedirler.	()	()	()	()	()
31- Kişisel sorumluluk duyguları daha gelişmiş durumdadır.	()	()	()	()	()
32-İletişim becerileri daha gelişmiştir.	()	()	()	()	()
33- Diğer öğrencilerin haklarına daha saygılıdır.	()	()	()	()	()
34- Deneysel uygulamaları gerçekleştirmede daha girişkendirler.	()	()	()	()	()
35- Öğrenmeye ilişkin merak duygusu daha gelişmiştir.	()	()	()	()	()
36- Liderlik duygusu daha yoğundur.	()	()	()	()	()
37-Derslere katılım ve sınav notları daha yüksektir.	()	()	()	()	()

C- Okul öncesi eğitimin ilköğretim başarısına katkılarını daha ileri düzeyde sağlamaya ilişkin önerileriniz nelerdir?

- 1.
- 2.

**EK-2. Anket Uygulanması İçin Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden
Alınan İzin Yazısı**

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı: B.08.4.MEM.4.21.00.08.AR-GE/ 40388
Konu: Tez Çalışması

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Genel Sekreterlik)

İlgi: 01.12.2010 tarih ve 25033 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ebru DÜNDAR KIRIK'ın "Okul Öncesi Eğitiminin İlköğretimdeki Başarıya olan Etkilerine İlişkin Öğretmen görüşleri" (Diyarbakır İli örneği) konulu tezi ile ilgili olarak geliştirdiği çalışması Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş olup, Müdürlüğümüzce ekteki listede isimleri bulunan İlköğretim Okullarında tez çalışmasına izin verilmesi uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Zülfü YOMAN
Milli Eğitim Müdürü
28/12

Ekler:

- 1-Araştırma Değerlendirme Formu
- 2-Onaylı Anket Formu(2 Sayfa)
- 3-Araştırma yapılacak okulların listesi (2Sayfa)

İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Strateji Geliştirme Bölümü
Tel:0412 226 58 50 (7 Hat) dahili 107
E-Posta:arge21@meb.gov.tr
arge21@gmail.com

**EĞİTİM
%100
DESTEK**

**Öğretmenin
sınırı yok...**

EK-3. Araştırmaya Katılan Kurumların Listesi

Okul Adı
1. 24 KASIM İLKÖĞRETİM OKULU
2. 5 NİSAN İLKÖĞRETİM OKULU
3. ALİ EMİRİ İLKÖĞRETİM OKULU
4. ALİ PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
5. FATİH İLKÖĞRETİM OKULU
6. BAYKARA İLKÖĞRETİM OKULU
7. GAZİ İLKÖĞRETİM OKULU
8. BEYAZ TEBEŞİR İLKÖĞRETİM OKULU
9. CELAL GÜZEL SES İLKÖĞRETİM OKULU
10. FEVZİ ÇAKMAK İLKÖĞRETİM OKULU
11. HASAN PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
12. KAZIM KARABEKİR İLKÖĞRETİM OKULU
13. KAYA PINAR İLKÖĞRETİM OKULU
14. MEHMET AKİF İLKÖĞRETİM OKULU
15. KÖŞK İLKÖĞRETİM OKULU
16. MEHMETÇİK İLKÖĞRETİM OKULU
17. ŞEHİT YÜZBAŞI BAHTİYAR ER İLKÖĞRETİM OKULU
18. MESUT YILMAZ İLKÖĞRETİM OKULU
19. MUSTAFA KEMAL İLKÖĞRETİM OKULU
20. NAMIK KEMAL İLKÖĞRETİM OKULU
21. NURİYE ÇELEBİ ESER İLKÖĞRETİM OKULU
22. SÜLEYMAN NAZİF İLKÖĞRETİM OKULU
23. ŞAİR NESİMİ İLKÖĞRETİM OKULU
24. ŞAİR CAHİT SITKI TARANCI İLKÖĞRETİM OKULU
25. ŞAİR SIRRI HANIM İLKÖĞRETİM OKULU
26. ŞEHİTLİK İLKÖĞRETİM OKULU
27. TEVFİK FİKRET İLKÖĞRETİM OKULU
28. VALİ KURT İSMAİL PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
29. YAVUZ SELİM İLKÖĞRETİM OKULU
30. YENİŞEHİR İLKÖĞRETİM OKULU

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında Elazığ'da doğdum. İlköğretimi sırasıyla Dumlupınar İlköğretim Okulu ve Mezre İlköğretim Okulu, ortaöğretimi ise Balakgazi (Yab. Dil Ağırlıklı) Lise'sinde okudum. 2003 yılında ortaöğretimi tamamladıktan sonra Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde okumaya hak kazandım. 2007 yılında lisans öğrenimimi tamamlayarak sınıf öğretmeni olarak göreve başladım. 2008 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında yüksek lisansa başladım. Şu anda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaya devam etmekteyim.